

ಶಾಂತಿವರ್ಧಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ

ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ ಪದವಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಕಮಲನಗರ-585417
ತಾ|| ಔರಾದ(ಬಾ), ಜಿ|| ಬೀದರ.

Shantivardhak Education Society's

SHRI SIDDARAMESHWAR DEGREE COLLEGE KAMALNAGAR-585417

Tq. Aurad(B), Dist. Bidar

(Affiliated to Gulbarga University Kalburgi)

Accredited by NAAC at "B" Grade

E-Mail ID : siddarameshwardcp@hotmail.com

UGC Spomsord-(MRP)

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗಡಿನಾಡಿನ ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ

**BIDAR JILLEYA GADINADINA KANNADADA
STHITI-GATI**

Recarched by :

ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ

Department of Kannada

ಯು.ಜಿ.ಸಿ. ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಮೈನಾರ ರಿಸರ್ಚ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ XI ನೆಯ ಪ್ಲಾನ್

UGC SPONSORED MINOR RESEARCH PROJECT UNDER XI PLAN

ಶಾಂತಿವರ್ಧಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ
ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ ಪದವಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಕಮಲನಗರ-585417
ತಾ..ಔರಾದ (ಬಿ) ಜಿ..ಬೀದರ.

Shantivardhak Education Society's
SHRI SIDDARAMESHWAR DEGREE COLLEGE KAMALNAGAR-585417
Tq: AURAD (B) Dist: BIDAR

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗಡಿನಾಡಿನ ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ
BIDAR JILLE YA GADINADINA KANNADADA
STHITI-GATI

ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ

Department of Kannada

ಯು.ಪಿ.ಸಿ. ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಮೈನರ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ XI ನೆಯ ಪ್ಲಾನ್

UGC SPONSORED MINOR RESEARCH PROJECT UNDER XI PLAN

ಶಾಂತಿವರ್ಧಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ
ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ ಪದವಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಕಮಲನಗರ-ಮ585417
ತಾ.ಬೀರಾದ (ಬಿ) ಜಿ. ಬೀದರ.

Shantivardhak Education Society's
SHRI SIDDARAMESHWAR DEGREE COLLEGE KAMALNAGAR
TQ. AURAD(B) DIST. BIDAR - 485417

ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ

Department of Kannada

ಯು.ಜಿ.ಸಿ.ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಮೈನರ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ XI ಪ್ಲಾನ್

UGC SPONSORED MINOR RESEARCH PROJECT UNDER XI PLAN

No.MRP(H) 1785/11-12/KAGU 061-/UGC-SWRO/KAGU 061 Date 5th Oct 2012

ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು PRINCIPAL INVESTIGATOR	ವಿಷಯ TITLE	ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತ AMOUNT IN RS	ಕಾಲಾವಧಿ PERIOD
ಡಾ.ಸೋಮನಾಥ ನುಚ್ಚಾ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ Dr.SOMNATH NUCHA PRINCIPAL & PROFESSOR DEPARTMENT OF KANNADA PROF.J.M.CHIMMA	ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗಡಿನಾಡಿನ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ BIDAR JILLEYA GADINADINA KANNADADA STHITI-GATI	1,00,000/-	24 ತಿಂಗಳು 24 MONTHS

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ:

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಸ್ವರ ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಗಡಿ ಭಾಗವಿದ್ದುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಹೀಗಾಗಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬಂದೊದಗುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಏನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಒಂದು ಯೋಜನೆಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿ ಕನ್ನಡ ಏಳಿಗೆ ಬಾಳಿಗೆಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಯೊಂದು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಚಿಂತಿಸಿ ಒಂದು ರೂಪರೇಷವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯುವ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ನಮ್ಮ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ ಪದವಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರಾದ ಡಾ|| ಸೋಮನಾಥ ನುಚ್ಚಾ ಪ್ರೊ. ಜಿ.ಎಂ. ಚಿಮ್ಮಾ ಹಾಗೂ ಡಾ|| ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಸೇರಿ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡವು. ಗಡಿ ಭಾಗದ ಕಮಲನಗರಕ್ಕೆ ಅದು ಅವಶ್ಯಕ ಮತ್ತು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದವರೆಲ್ಲರೂ ಕನ್ನಡ ಬಲ್ಲವರೆ. ಆದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮರಾಠಿ ಭಾಯೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಮರಾಠಿ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಅಜ್ಜಂದಿರು ಯಾರಾದರೂ ಕಲಿತವರಿದ್ದರೆ ಅದು ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ. ಹಾಗಾಗಿ ಕನ್ನಡವಿರಲಿ ಮರಾಠಿವಿರಲಿ ಅಥವಾ ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯಾಗಲಿ ಯಾವ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೆ, ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳಿಲ್ಲದೆ ಮಾತನಾಡುವವರು, ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧ ಬಂದಾಗಲೂ ವರ-ವಧುಗಳ ಭಾಷೆ ಯಾವದಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಮದುವೆ ಮಾಡುವವರೆ. ಏಕೆ ಹೀಗೆ ಎಂಬುದು ಯಾರೂ ಚಿಂತಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಈ ಭಾಗ ಮರಾಠಿಗರು ಹೈದರಬಾದಿನ ನಿಜಾಮನು ಆಳಿದ ಪ್ರದೇಶ, ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಷ್ಟು ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಜನರು ಈ ಕಡೆ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪೂಜ್ಯ ಚೆನ್ನಬಸವ ಪಟ್ಟದೇವರು, ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂಡ್ರೆ, ಆರ್.ವಿ. ಬಿಡಪ್ಪ, ಪ್ರಭುರಾವ ಕಂಬಳಿವಾಲೆ, ಸಿ.ಆರ್. ಪಾಟೀಲ ಮೀನಕೇರೆ, ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪ ಕಾಕನಾಳೆ, ಶಾಮಸುಂದರ ಮುಂತಾದವರು ಮಾತ್ರ ಜಾಗೃತಿಯಿಂದ ದುಡಿದು ಕನ್ನಡ ಉಳಿಸಿದವರು ಬೆಳೆಸಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಬೇರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಅಂದರೆ ಪಂಡಿತತಾರಾನಾಥ ಬಳ್ಳಾರಿ, ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯದೇವಿತಾಯಿ ಲಿಗಾಡೆ ಸೋಲಾಪೂರದವರು, ಮಾನವಿನರಸಿಹಚಾರ್ಯರು ಕೂಡ ಈ ಭಾಗಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿದ ಮಹನಿಯರಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲ ಏನೆಲ್ಲವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಇವರು ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವಾಗ ಬಂದಂಥ ಕಷ್ಟಗಳೇನೆಂಬುದು ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಯುನಿವರ್‌ಸಿಟಿ ಗ್ರ್ಯಾಂಟ್‌ಕಮಿಷನ್ (ಯುಜಿಸಿ) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಕುರಿತ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸಹಾಯ ಧನವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡವು. ಬಯಸಿದ ಭಾಗ್ಯದಂತೆ ಧನಸಹಾಯವು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ನಾವು ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸುತ್ತಲಿರುವ

ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಜಹೇರಾಬಾದ, ನಾರಾಯಣಖೇಡ; ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಉದಗೀರ, ದೇವಣಿ, ನೀಲಂಗಾ ತಾಲ್ಲೂಕದ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಣ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಂಡವು.

ಯೋಜನೆಯ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶ

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಯೆಂದು ಹಣೆ ಪಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕವರ ಮಾನದಂಡವೇನೆಂದರೆ ೧೦ನೆಯ ಮತ್ತು ಪಿಯುಸಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಫಲಿತಾಂಶ ಮಾತ್ರ. ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಕೇವಲ ಒಂದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡದೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಜಲುಗಳು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿಯ ಚರಿತ್ರೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಳುವಳಿ ಕಲೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕಗಳು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಇಡಿಯ ಭಾರತ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮಾದರಿಯಾಗುವಂಥ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳು ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಚರಿತ್ರೆ ನೋಡಿದರೆ ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಆಳ್ವಿಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಹಳೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಂತೂ ಪ್ರಪಂಚದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗವಾನನ ಮದರಸ್ಸಾ ಬೀದರ ನಗರದಲ್ಲಿದೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಳುವಳಿಯೆಂದರೆ ಬಸವಾದಿ ಶರಣರು ಆರಂಭಿಸಿದ ಚಳುವಳಿ ಅದು ಧಾರ್ಮಿಕವು ಹೌದು. ಸಾಮಾಜಿಕವು ಹೌದು. ಅಂತೆಯೇ ಸಾಹಿತ್ಯಕವು ಕೂಡ. ವಚನ ಚಳುವಳಿಯೊಂದೆ ಹೆಸರಾದ ಈ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಡಿಯ ವಿಶ್ವವಕ್ಕೆ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಇಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಉದಯಿಸಲಿಲ್ಲ ಇದು ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರೂಪವಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಂಚಿಕೊಂಡು ತಿನ್ನುವಂಥದ್ದು. ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳು ಇಡಿಯ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸುವ ಗುರಿಯಿಂದಾಗಿ ಈ ಭಾಗದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಕೊಟ್ಟು ಅದು ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯಲು ಬಾಳಲು ಸರ್ಕಾರ ಹೊಸದೊಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಗಡಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಲಿತ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟು ವಿದ್ಯಾವಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ವಿವಿಧ ಹುದ್ದೆಗಳು ಗಿಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಬರಲೆಂಬುದೇ ಈ ಯೋಜನೆಯ (ಎಂ.ಆರ್.ಪಿ.)ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ೧ ರಿಂದ ೧೨ನೆಯ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

೧ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಇತಿಹಾಸ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ಥಾನ ಮಾನ, ಹವಾಮಾನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ, ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

೨ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಸನಗಳು ಅವುಗಳು ಯಾರು, ಏಕೆ ಕೆತ್ತಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಅವುಗಳು ಈಗ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿವೆಂಬುದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

೩ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅಘನಾಸಿ ನಿಕಟನನು ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು, ಅವನು ತನ್ನ ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುರಿತು ಏನೇನಲ್ಲ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ? ಅವನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಬದುಕು ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಹೇಗೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

೪ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯವರು ಆ ಚಳುವಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿದರು? ಮುಖ್ಯ ಹೊರಾಟಗಾರರ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

೫ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಅವರ ವೃತ್ತಿ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಿಂಬ, ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯರಚನೆ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಪಿಡುಗಿನಿಂದ ಹೇಗೆ ತತ್ತರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

೬ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ; ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕುತ್ತು ಬರುವ ಕಾರಣಗಳೇನೇನೆಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

೭ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆ; ಮಹಾಜನ ವರದಿಯ ಬಗ್ಗೆ, ಮತ್ತು ಮುಂಬೈ ಸರ್ಕಾರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮನವಿ ಪತ್ರ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರರ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಮೈಸೂರ ಸರ್ಕಾರ ತೀವ್ರ ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದು, ಆಯೋಗದ ಎದುರು ಮೈಸೂರ ರಾಜ್ಯದ ಪರವಾಗಿ ವಾದ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರದ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಕೊಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

೮ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿಯ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ತಂದೊಡ್ಡುವವರಾರು? ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೇನು? ಗಡಿ ಭಾಗ ಕಾರಣವೇ. ಎಂದೆಲ್ಲ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

೯ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಯದೇವಿತಾಯಿ ಲಿಗಾಡೆ, ಪೂಜ್ಯ ಚೆನ್ನಬಸವ ಪಟ್ಟದೇವರು, ಆರ್.ವಿ. ಬೀಡಪ್ಪ, ಪ್ರಭುರಾವ ಕಂಬಳಿವಾಲೆ, ಲೋಕನಾಯಕ ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂಡ್ರೆ, ಮುಂತಾದವರು ಹೇಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಹಾಗೂ ೧೯೫೬ರ ಸೂರ್ವದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧೦ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬೀದರದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ, ಅದು ಯಾವಾಗ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು ಮತ್ತು ಹೇಗೆ? ಯಾರಿಂದ; ಅದು ಕನ್ನಡ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸಿದೆ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿದವರಾರು ಎಂಬುದೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧೧ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬೀದರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಣ ಪದಗಳು ಯಾವು ರೀತಿ ಬಂದಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೇನೆಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧೨ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬೀದರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭಾಷಿಕ ಬದಲಾವಣೆ; ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧೩ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ೧೯೪೮ರಲ್ಲಿ ರಜಾಕಾರರ ಹಾವಳಿ, ಇದು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗೋರ್ಟಾ (ಬಿ)ದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಹೃದ್ರಾವಕವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು ನಿಜಾಮನ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧೪ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನತೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಸ್ಪಂದಿಸಿದೆ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧೫ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಉಳಿಸಿದವರು ಹಾಗೂ ಬೆಳೆಸಿದವರಾದ ಪಂಡಿತ ತಾರಾನಾಥ, ಪೂಜ್ಯ ಚಿನ್ನಬಸವಪಟ್ಟದೇವರು, ಲೋಕನಾಯಕ ಭೀಮನಣ್ಣ ಖಂಡ್ರೆ, ಜಯದೇವಿತಾಯಿ ಲಿಗಾಡೆ, ಪ್ರಭುರಾವ ಕಂಬಳಿವಾಲೆ, ಆರ್.ವಿ. ಬೀಡಪ್ಪ, ಸಿ.ಆರ್. ಪಾಟೀಲ ಮೇನಕೇರಾ, ಮುಂತಾದವರು. ಹಾಗೆಯೇ ಹಣಮಂತಪ್ಪ ಪಾಟೀಲ ಬೀದರ, ಡಾ|| ಜಿ.ವಿ. ವಿಸಾಜಿ, ಸಂಗಪ್ಪ ಬಿರಾದಾರ, ರಮೇಶಬಾಬು ಡೋಣಗಾಪೂರ, ಮುಂತಾದವರ ಸೇವೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧೬ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೇನು? ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೇನು? ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹರಿಸಲು ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳೇನೆಂಬುದು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧೭ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಕುರಿತ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾಯನ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಚರ್ಚಿಸಿ ಸಹಬಾಳ್ವೆ- ಸಮರೋಪದೊಂದಿಗೆ ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ-೧

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ-ಇತಿಹಾಸ

ಬೀದರ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ತರದ ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಜಿಲ್ಲೆ. ಇದು ೭೨೨ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ೫ ತಾಲೂಕು ಕೇಂದ್ರಗಳಾದ ಬೀದರ, ಭಾಲ್ಕಿ, ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ, ಔರಾದ ಮತ್ತು ಹುಮನಾಬಾದ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ೫೪೫೮ ಚ.ಕಿ. ಮೀಟರಗಳು. ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಗುಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಯಲು ಸೀಮೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ದಖನ್ ಪ್ರಸ್ಥ ಭೂಮಿಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯಲ್ಲೂ ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಸದಾ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

'ಬೀದರ' ಪೌರಾಣಿಕವಾಗಿ 'ವಿದುರನಗರ'ವೆಂದು ಮಹಾಭಾರತದಷ್ಟು ಇದರ ಪ್ರಾಚೀನತೆ. ನಳ ದಮಯಂತಿಯರ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಪ್ರಣಯದ ಉದ್ಯಾನವೆಂತಲೂ ಪ್ರತೀತ. ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದ ಇದರ ಮೂಲ ಶಬ್ದ 'ಬಿದಿರು', 'ಬಿದಿರೆ' ಎಂದರೆ 'ಬಿದಿರು' ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶ. ಅಂತೆಯೇ ಇದಕ್ಕೆ ಬಿದಿರೆ>ಬಿದಿರುಪುರ>ಬಿದಿರೂರು>ಬಿದರೆ>ಬಿದರ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರುಗಳು. ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಮರಾಠಿ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಹೆಸರುಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ ಸುಲ್ತಾನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಹಮದಾಬಾದ್, ಮೊಹಮ್ಮದಾಬಾದ ಹಾಗೂ ಬೀದರ ಎಂದು ಹೆಸರು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಬೀದರ ಎಂದೇ ಆಗಿದೆ.

ಭೌಗೋಳಿಕ:

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಭಾಷೆ ಭೌಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಭೂಗೋಳದ ವಿಷಯ ವಸ್ತು ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಿರದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಜಲ, ಹವಾಗುಣ ಖನಿಜ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಸಂಪತ್ತುಗಳು ಮೂಲ ಕಾರಣಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ವಾತಾವರಣ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಉದಯಿಸಿದ ಶಬ್ದಗುಚ್ಛಗಳೇ ಭಾಷೆ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೀವನದ ವಿಕಸನದಿಂದ ಅವನು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವವಿರುತ್ತದೆ. ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಭವಿಸಿದ ಅನೇಕಾನೇಕ ಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ಭಾಷೆ ವಿಕಸನ ಹೊಂದುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣ ನೋಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕ.

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ವಿಶಾಲತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಗುಡ್ಡಬೆಟ್ಟಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಧರಿ ನಾಡು ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುವುದುಂಟು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ನಾರಾಯಣಖೇಡ್ ಹಾಗೂ ಜಹಿರಾಬಾದ್, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಉದಗೀರ ಹಾಗೂ ಉಸ್ಮಾನಾಬಾದ್‌ಗಳು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಟ್ಟಣಗಳಾಗಿದ್ದು, ಬಹಳ ವಿಶಾಲತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಈಗ ಅಂದರೆ ೧೯೫೬ರಲ್ಲಿ ಇದರ ಗಡಿಗಳು ಕಿರಿದಾಗಿ ಔರಾದ, ಬೀದರ, ಭಾಲ್ಕಿ, ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ ಹಾಗೂ ಹುಮನಾಬಾದ ಎಂಬ ಐದು ತಾಲೂಕುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಬಿ.ಜಿ.ಪಿ. ಸರ್ಕಾರ ಜಗದೀಶ ಶೆಟ್ಟರ್ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯಿರುವಾಗ ಕಮಲನಗರ, ಹುಲಸೂರು ಮತ್ತು ಚಿಟಗುಪ್ಪಗಳು ತಾಲೂಕು ಕೇಂದ್ರವೆಂದು ಘೋಷಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ.

ತೊರೆಪಟ್ಟಿ (Doaf and Banks)

ಗೋದಾವರಿ ನದಿಯ ಮುಖ್ಯ ಉಪನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಮಾಂಜ್ರಾನದಿ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಿಂದ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದಡೆಗೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಕಾರಂಜಾ ನದಿ ಮಾಂಜರಾ ನದಿಯ ಉಪನದಿಯಾಗಿದೆ. ಭಾಲ್ಕಿಯ ವಾಯುವ್ಯಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹರಿದು ಮಾಂಜರಾ ನದಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಈ ನದಿಗೆ ಹಾಲಹಳ್ಳಿಯ ಹತ್ತಿರ ದೊಡ್ಡ ಆಣೆಕಟ್ಟೊಂದು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಜಲಾಶಯ. ಮುಲ್ಲಾಮಾರಿ ನದಿಯು ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಗ್ನೇಯಾಭಿಮುಖ ಹರಿದು ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಇದರಂತೆ ಚುಳಕಿ, ಗಂಡೂರಿ, ನಗರವಾಲಾ ಹುಡಗಿ ಹಾಗೂ ಹಳ್ಳಿಖೇಡ ನಾಲಾ ಚಿಕ್ಕವು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಿರು ನದಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಹರಿಯುತ್ತವೆ. ಕಾರಂಜಾ ನದಿಗೆ ನಿಡೇಬನ, ಆನಂದವಾಡಿಯ ನಡುವೆ ಹಾಗೂ ಮಾಂಜರಾ ನದಿಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರೇಜ್ ಕಮ್ ಬ್ರಿಡ್ಜ್ ಚುಳಕಿ ನದಿಗೆ ಚುಳಕಿ ನಾಲೆಯ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿದಿರುತ್ತದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಾಯುಗುಣ:

ತಂಪಾದ ಗಾಳಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಸೂಸುತ್ತದೆ. ಭೂಗುಣ ಅಪಾರ ಸಿರಿತನದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಗರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಂಜರಾ ನಾಗರಿಕತೆಯು ಒಂದು. ಪೌರಾಣಿಕ ಹೆಸರು ಇದಕ್ಕೆ ಮಂಜುಳಾ ಎಂದಿತ್ತು. ಕಪ್ಪು ಹಾಗೂ ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ದರಿಂದ ಸಾರಜನಕ ರಂಜಕ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿದ್ದು, ಪೋಟಾಷ್ ಅಂಶ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭೂಮಿ ರಚನೆಯು ಘನೀಕೃತ ಲಾವಾರಸ ದಿಂದ ಕೂಡಿದುದರಿಂದ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ಕಲ್ಲು, ಚೇಡಿಮಣ್ಣು, ಬಿಳಿ ಚೇಡಿಮಣ್ಣು, ಜಾಜ ಸತುವು ಮುಂತಾದ ಖನಿಜಾಂಶಗಳು ವಿರಳವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭೂ ಪ್ರದೇಶವು ಸಮುದ್ರ ಪಾತಾಳಿಯಿಂದ ಸರಾಸರಿ ೬೧೦ ಮೀ. ಎತ್ತರಕ್ಕಿದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಭೂವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವನ್ನು ವಲಂಬಿಸಿ ಸ್ಥಳೀಕರು ಧರಿಪಟ್ಟಿ, ತೊರೆಪಟ್ಟಿ ಹಾಗೂ ಘಟವಾಡಿ ಎಂದು ಮೂರು ಬಗೆಯಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಧರಿಪಟ್ಟಿ:

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವೋತ್ತರವಾಗಿ ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗುಡ್ಡ ಗಳಿಂದ ಈ ಪ್ರದೇಶ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ಕಲ್ಲುಗಳು (Latrites) ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉಳಿದ ಭಾಗಕ್ಕಿಂತ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಭೂಮಿಯ ನೀರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇದೆ.

ಘಟ್ಟವಾಡಿ ಪಟ್ಟಿ:

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉತ್ತರ ಸೀಮೆಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಘಟ್ಟವಾಡಿ ಪಟ್ಟಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಪೂರ್ವ-ಪಶ್ಚಿಮವಾಗಿ ಕಲ್ಲು, ಮೊರಡಿ, ಗುಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕರಿಕಲ್ಲು, ಕಪ್ಪು, ಕೆಂಪು, ಬೂದು ಮತ್ತು ಮಿಶ್ರ ಬಣ್ಣದ ಭೂಮಿಯಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಳೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. (೧೫"-೨೦") ಘನೀಕೃತ ಲಾವಾ ಇರುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೀರು ಇಂಗದೆ ಹರಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಲ್ಲ.

ಪ್ರಾಗೈತಿಕ ಇತಿಹಾಸ ಯುಗ:

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಇದುವರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ನಡೆದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆ, ಪುನೆಯ ಡೆಕ್ಕನ ಕಾಲೇಜಿನ ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಶಾಸನ ವಿಭಾಗಗಳು ನಡೆಸಿದ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಶಿಲಾಯುಗಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ನೆಲೆಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿವೆ.

ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗ (Palaeolithic & Microlithic ages)

ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೨೫೦೦ಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದ ಕಾಲವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆಯು ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಲ್ಲು ಗುಡ್ಡೆ ಗಳನ್ನು

ಚಿಮಕೋಡ ಮತ್ತು ಚೆಲ್ಲರಗಿ ಬಳಿಯ ಮಾಂಜರಾನದಿಯ ಪೂರ್ವದ ದಂಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಬೀದರ ಕೋಟೆಯಿಂದ ವಾಯುವ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಪಾಪನಾಶಿನಿ, ಅಲಿಯಾಬಾದ (ಕರಂಜಿ) ಮತ್ತು ಬೀಬಿ ಬಂದಾಗಿಗಳಲ್ಲಿನ ಭೂ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಲ್ಲುಗುಡ್ಡೆ (Cairn) ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಶಿಲೋಪಕರಣಗಳನ್ನು (Artefact) ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ಇಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯ ಮತ್ತು ಹೊಸಶಿಲಾಯುಗದ (Megalithic & Microlithic age) ಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಭೂಪದರುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಒಳಭಾಗ ಗುರುತಿಸಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ೧೯೭೮ರ ಜನವರಿಯಿಂದ ಅಗಷ್ಟ ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಅನೇಕ ಹಳೆಯ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಶಿಲಾಯುಗದ ನೆಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಿದೆ. ಬೀದರ ತಾಲೂಕಿನ ಚಟ್ಟನಳ್ಳಿ, ಸಿರಕಟನಳ್ಳಿ, ಭಂಗೂರ, ಔರಾದ, ಹೆಜ್ಜರಗಿ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಣಚುಕಲ್ಲು, ಚರ್ಕೆ ಮತ್ತು ಜಾಸ್ವರಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿ ಉಜ್ಜುಗಲ್ಲು (Scrapers) ಮತ್ತು ಕೋರೆಕಲ್ಲುಗಳ (Bores) ಮೊನೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದೆ.

ಹೊಸ ಶಿಲಾಯುಗ (Magalithic and Microlithic age)

ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೨೫೦೦ ರಿಂದ ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೧೦೦೦ದ ವರೆಗಿನ ಕಾಲಾವಧಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಶಿಲಾಯುಗವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ನಡೆಸಿದ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ ಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೆಲೆಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದವು. ಭಾಲ್ಕಿ ತಾಲೂಕಿನ ನಾಗೂರ (ಕೆ) ಮತ್ತು ಚಂದಾಪೂರ ರಸ್ತೆಯ ಎಡಬದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಣ್ಣಿನ ದಿಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಶಿಲಾಯುಗದ ನಾಲ್ಕು ಗುಂಡಿಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನ್ನೂ ಅಗೆದು ನೋಡಿದಾಗ ಮೊದಲನೆಯದು ಒಂದು ಮೀಟರ ಆಳ ಮತ್ತು ಆರವತ್ತು ಸೆಂ.ಮೀ. ವ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಕಪ್ಪೊತ್ತಿದ ಬಿಳಿ ಬೂದು ಬಣ್ಣದ ಮೃತಪಾತ್ರೆಯ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಎಲುಬಿನ ಚೂರುಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ಇದೇ ಅಳತೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ದಾಳಿಂಚೆ ಕೆಂಪೊತ್ತಿದ ಬೂದು ಬಣ್ಣದ ಮೃತಪಾತ್ರೆಯ ಚೂರುಗಳು, ಮುಚ್ಚುವ ಬಟ್ಟಲು, ಮಾನವನ ಎಲುಬಿನ ಚೂರುಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದು ಆರವತ್ತು ಕಲ್ಲು ದೊರೆತಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಪಾತ್ರಗಳ ಅಂಚಿನ ಬಳಿ ಬೆರಳ ಗುರುತಿನ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದ ಯಾವುದೇ ಅಲಂಕಾರವಾಗಲಿ, ಮೈಕಲೇಪವಾಗಲಿ ಇಲ್ಲದುದರಿಂದ ಮಸ್ಕಿ ಮತ್ತು ಹಿಕ್ಕಿಹಾಳ ನಾಗರಿಕತೆಗಿಂದ ಇವು ಹಳೆಯವು ಎನಿಸುತ್ತವೆ. ಇದೇ ತಾಲೂಕಿನ ಗೋರಚಿಂಚೋಳಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಪ್ಪೊತ್ತಿದ ಬೂದು ಬಣ್ಣದ ಮೃತಪಾತ್ರೆಯ ಮತ್ತು ಬಟ್ಟಲುಗಳು ಚೂರುಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ನಯಗೊಳಿಸಿದ ಕರಿಕಲ್ಲಿನ ಕೊಡಲಿ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಎಲುಬಿನ ಚೂರುಗಳೂ ದೊರೆತಿವೆ. ಮಧ್ಯ ಶಿಲಾಯುಗದ ಜೋರ್ವೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕೊನೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಂತೆ ತರ್ಕಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭಾಲ್ಕಿ, ಭಾತಂಬ್ರಾ, ಲಂಜವಾಡ, ಏಣಕೂರ ಮತ್ತು ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ

ತಾಲೂಕಿನ ಚಿಟ್ಟಾ ಗ್ರಾಮ ಗಳಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು, ಕೆಂಪು ಮತ್ತು ಕೇವಲ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಮೃತಪಾತ್ರೆಯ ಚೂರುಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ಬೀದರ ತಾಲೂಕಿನ ಸಿರ್ಸಿ-ಕಾಡವಾದ ರಸ್ತೆಯ ಬದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಧನಗುತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಲ್ಲು ಗುಡ್ಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣದ ಮೃತ ಪಾತ್ರೆಯ ಚೂರುಗಳು ಸಿಕ್ಕಿವೆ.

ಗುಲಬರ್ಗಾ, ಬಿಜಾಪೂರ ಮತ್ತು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೃಷ್ಣಾ ಮುಖಜ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಶಿಲಾಯುಗದ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಮಾನವ ನೆಲೆಗಳಿರುವ ಸಂಗತಿ ಕಳೆದ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಒಂದು ವಿಷಯ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಗೋದಾವರಿ ತೀರದಿಂದ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗದ ನಾಗರಿಕತೆ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಪ್ರಸಾರಗೊಂಡಿದ್ದು, ಹೊಸ ಶಿಲಾಯುಗದ ಅಷ್ಯೊಲಿಯನ್ ಮತ್ತು ಜೋರ್ವೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪೌರಾಣಿಕ ನೆಲೆಗಳು

ಪುನೆಯ ಡೆಕ್ಕನ ಕಾಲೇಜಿನ ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಶಾಸನ ವಿಭಾಗಗಳು ನಡೆಸಿದ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಂಜರಾ ನದಿಯ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞ ವೇದಿಕೆಯ ಅವಶೇಷಗಳು ಮತ್ತು ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಚಮಚಿಗಳು ಪತ್ತೆಯಾಗಿವೆ. ಭಾಲ್ಕಿ ತಾಲೂಕಿನ ಬರದಾಪೂರ ಮತ್ತು ಔರಾದ ತಾಲೂಕಿನ ಕೌಡಗಾಂವ ಬಳಿ ಮಾಂಜರಾ ನದಿಯ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪುರಾಣ ಕಾಲದ ಯಜ್ಞಗಳ ಬೂದಿಯ ರಾಶಿಯಿರುವುದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಭಾಲ್ಕಿ ತಾಲೂಕಿನ ಸೋಮಪೂರ ಬಳಿ ಯಜ್ಞ ವೇದಿಕೆ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಪುರಾಣದ ಹೇಳಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಋಷಿಯು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾ ಪರ್ವತವನ್ನು ದಾಟಿ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದನು. ನಾಂದೇಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗೋದಾವರಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಋಷಿಗಳು ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿದರೆಂಬ ಉಲ್ಲೇಖ ಬರುತ್ತದೆ.

ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಕಿಷ್ಕಿಂಧೆಯ ಉಲ್ಲೇಖವಿದ್ದರೂ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ನಿಖರವಾದ ಉಲ್ಲೇಖವಿಲ್ಲ. ಆದರ ಜನವದಂತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಅನೇಕ ಸ್ಥಳ ಗಳು ರಾಮ-ಸೀತೆಯರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ. ರಾಮಸೀತೆಯ ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ ತಾಲೂಕಿನ ಚಂಡಕಾಪೂರ ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸೀತೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದಳಂತೆ. ಈಗಲೂ ಆ ಸ್ಥಳವು “ಸೀತಾನಹಾನಿಕುಂಡ” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಂದು ತೀರ್ಥ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದೆ. ರಾವಣ ವಧೆಯ ನಂತರ ರಾಮನ ಹಿಂದಿರುಗಿದಾಗ ಬೀದರ ಬಳಿ ಶಿವಲಿಂಗ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನಂತೆ ಅದು ಈಗ

‘ಪಾಪನಾಶಿನಿ’ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದೆ. ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ ತಾಲೂಕಿನ ರಾಮತೀರ್ಥ ಹೆಸರಿನ ಮೂರು ಗ್ರಾಮಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ಕಾಲದ ದೇವಾಲಯದ ಅವಶೇಷ ಗಳಿವೆ. ಹುಮನಾಬಾದ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ರಾಮತೀರ್ಥ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮವಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಶಾಸನವೂ ದೊರೆತಿದೆ. ಭಾಲ್ಕಿಯ ರಾಮೇಶ್ವರ ಟೀಕಡಿ, ರಾಮತೀರ್ಥವಾಡಿ, ಮುಚಳಂಬಿಯ ರಾಮಲಿಂಗೇಶ್ವರ, ಬೀರಗಿಯ ರಾಮಲಿಂಗೇಶ್ವರ, ರಾಜೇಶ್ವರದ ರಾಮೇಶ್ವರ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೀತಾ-ರಾಮರದೇ ವದಂತಿಗಳಿವೆ.

ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕುಂತಳ, ಕರ್ನಾಟಕಗಳ ಹೆಸರು ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡಿದೆ. ಪಾಂಡವರು ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಬೀದರ ತಾಲೂಕಿನ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ಗೊಟ್ಟಮಗೊಟ್ಟ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದರೆಂದು ಜನವದಂತಿ. ಗಾಣಗಾಪೂರದ ಗಂಗಾಧರ ಸರಸ್ವತಿಯು ನರಸಿಂಹ ಸರಸ್ವತಿ ಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ‘ಗುರುಚಾರಿತ್ರ’ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬೀದರನ್ನು ವಿದುರಾಪುರವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಳದಮಂತಿಯರು ನೆಲಸಿದ ವಿದುರಾನಗರವೆ ಬೀದರ ಎಂದು, ಪುರಾಣಕಾಲದ ವಿದರ್ಭದೇಶವೆಂಬ ಜನವದಂತಿಯಿದೆ.

ಚರಿತ್ರೆ

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಳೆ ಹೊಸ ಶಿಲಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಮೆರೆದಿದ್ದ ಹತ್ತು ಪಟ್ಟು ಇತಿಹಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೆರೆದಿದೆ. ಸುಮಾರು ೫೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ನೂತನ ತಾಮ್ರಯುಗದ ಜನವಸತಿಯ ನೆಲೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ ಎಂದು ಡಾ. ಆರ್.ಎಂ.ಷಡಕ್ಷರಯ್ಯನವರು ನಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಯನ ದಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ ಪ್ರಾಂತ್ಯವು ವಿಶೇಷವಾದದ್ದು. ಅಂತೆಯೇ ಭಾಲ್ಕಿಯೂ ಅಷ್ಟೆ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆ ಕೈಗೊಂಡ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರಾಜ ಮನೆತನಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಶಾತವಾಹನರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ಚಾಲುಕ್ಯರು, ಚೋಳರು, ಪಲ್ಲವರು, ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದವರು ಬಹುಮನಿಯವರು, ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರ. ೧೦ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಬೀದರದ ಉಜ್ವಲ ಇತಿಹಾಸದ ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಾಯ ಆರಂಭವಾಯಿತೆನ್ನಬೇಕು. ೬ನೆಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ (೧೦೭೭-೧೧೨೭) ಅಗ್ರಗಣ್ಯ, ಯುದ್ಧರಂಗ ದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣ; ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ, ಕವಿಗಳ ಅಭಿಮಾನಿ, ಮೇಧಾವಿ ಕವಿ ಬಿಲ್ಲಣ ಕಾಶ್ಮೀರದಿಂದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು ‘ವಿಕ್ರಮಾಂಕದೇವ ಚರಿತೆ’ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ (ಇದು ಐತಿಹಾಸಿಕ). ವಿಜ್ಞಾನೇಶ್ವರ ‘ಮಿತಾಕ್ಷರ’ ಗ್ರಂಥ ನಿರ್ಮಿಸಿದ. ಭಾರತೀಯ ಗ್ರಂಥ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಾಣಿಕೆ ಇದಾಗಿದೆ.

ಹೀಗಾಗಿ ಬೀದರ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿತ್ತು. ಮೂರನೆಯ ಅಹಮದ ಶಹನ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಮಹಮ್ಮದ ಗವಾನ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞ ಆದರೂ ಸದಾ ಸರಳ ಜೀವನ ಬಯಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ. ೧೪೭೨ರಲ್ಲಿ ನಗರದ ಮದ್ರಸಾ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತಿ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡನು. ಈ ಮದ್ರಸಾಕ್ಕೆ ಗವಾನ ಮದ್ರಸಾ ಎಂದೇ ಕರೆಯುವ ವಾಡಿಕೆ ಬಿತ್ತು. ಗವಾನ ಪರ್ಷಿಯಾದ ಗಿಲಾನ್ ಎಂಬ ರಾಜ್ಯದ ಗಿಲಾನ್ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. ಸೂಫಿ ಪಂಥೀಯನಾಗಿದ್ದ ಈತನು ಗಿಲಾನಿನಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೋಭೆ ಉಂಟಾದಾಗ ಗಿಲಾನ್ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತೊರೆದು ಗವಾನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ್ನೊಂದಿಗೆ ಮಕ್ಕಾ ಸೇರಿದನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪರ್ಷಿಯಾದ ಮುಜಿಬುಲ್ ಕಿರ್ಮಾನಿ ಎಂಬ ಸೂಫಿ ಪಂಥನು ಬೀದರದಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಈತನನ್ನು ಕಾಣಲೆಂದು ಬೀದರಗೆ ಬಂದ ಗವಾನ ಈತನ ವಿಧ್ವಂಸ, ಸುಸಂಸ್ಕೃತತನ, ವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದಾಗಿ ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನ ಎರಡನೆ ಅಲಾವುದ್ದೀನ್‌ನು ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದನು. ಅವರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಮೀರ್-ಉಲ್-ಉಮ್ರಾ ಎಂಬ ಪದವಿ ಹುಮಾಯೂನ್ ನಿಜಾಂ ಷಾ (ಉದ್ದೀನ್) ಮೂರನೆ ಮಹಮದನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವನು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯಾದನು.

ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ಬೀದರದ ಗವಾನನ ಮದ್ರಸಾ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಹಣದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಗ್ರಂಥಾಲಯವೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಿದನು. ಈ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಬೀದರದ ಸುವರ್ಣಯುಗ ಆರಂಭವಾಯಿತೆನ್ನಬೇಕು. ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಿ ಗೊಂಡಿತಲ್ಲದೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹೊರನಾಡಲ್ಲದೆ ಪರ್ಷಿಯನ್, ರಷ್ಯನ್ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿ ಆ ದೇಶಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆಡಳಿತ ಅಭ್ಯಾಸ ರೀತಿ ನೀತಿ ಅಲ್ಲಿನ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಇವರು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ವಸಂತಕಾಲವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೇರಿದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮೇಣ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟು ಮಾಡಿತ್ತು.

ಮಹಮ್ಮದ ಗವಾನ ಸ್ವತಃ ಧರ್ಮ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ವೈದ್ಯಕೀಯ, ಗಣಿತ, ಹಾಸ್ಯ, ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹಲವಾರು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಮನ್ಜಿರುಲ್-ಇನ್-ಷಾ, ರಿಯಾಜ್-ಉಲ್-ಇನ್-ಷಾ ಇತ್ಯಾದಿ, ಗವಾನನನ್ನು ಸಹಪಾಠಿಗಳೂ ಬೇರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೊಟ್ಟಿಯುರಿದು ಸುಲ್ತಾನನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಮರಣ ದಂಡನೆ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಗವಾನ ಮರಣ ನಂತರ ಆಡಳಿತ ಕುಸಿಯಿತು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಸೂಕು ಆವರಿಸಿತು.

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಯತ ಮಠಗಳು

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆ ಲಿಂಗಾಯತ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಯತರೇ ಬಹುಮಂದಿ, ಅವರ ಮುಖ್ಯ ಕಸುಬು ಒಕ್ಕಲುತನ. ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯು ಪೇಟೆಯ ವ್ಯವಹಾರ ದತ್ತ ಕಣ್ಣು ಹರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ.ಭಾಲ್ಕಿ ತಾಲೂಕಿನ ಖಿಟಕಚಿಂಚೋಳಿಯಲ್ಲಿ ಹುಲಿಕುಂಟಿ ಮಠವಿದೆ. ಮಠಾಧಿಪತಿ ಶಿವಾನಂದಸ್ವಾಮಿ, ಭಾತಂಬ್ರಾ ವಿರಕ್ತಮಠವಿದೆ ಮಠಾಧಿಪತಿ ಶಿವಯೋಗಿಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಭಾಲ್ಕಿ ಯಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತಮಠ, ಮಹಾಂತೇಶ್ವರ ಮಠ, ಉರಿಲಿಂಗ ಪೆದ್ದಿಯ ಮಠ ಮುಂತಾದ ಮಠಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಹಿರೇಮಠ ಸಂಸ್ಥಾನ ಲಿಂಗಾಯತರ ಜೀವಾಳ, ಇದು ೧೫೦ ಎಕರೆ ಭೂಮಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಇದರ ಶಾಖಾ ಮಠಗಳು ಮೋರ್ಗಿ, ಕಾರಮುಂಗಿ, ಮಾವಿನಹಳ್ಳಿ, ಬಮ್ಮೆಪುರ, ಬೋರೋಳ, ಗಾದಗಿ, ಕಮಲನಗರ, ಶಾಹಪುರ್ (ಆಂಧ್ರ) ಹಿರೇಮಠ ಸಂಸ್ಥಾನ ಸುಮಾರು ೧೫ನೇ ಶತಮಾನದಷ್ಟು ಹಳೆಯದು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಧನ್ನೂರು ಚಾಂತಿ, ಕಣಜಿ, ಬ್ಯಾಲಹಳ್ಳಿ, ವರವಟ್ಟಿ, ಗೌಡಗಾಂವ, ಡೋಣಗಾಪೂರ, ಲಖನಗಾಂವ, ಸಾಯಗಾಂವ, ಮೇಹಕರ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಯತ ಮಠಗಳಿವೆ. ಔರಾದ ತಾಲೂಕಿನ ಕುಶನೂರ (ಠಾಣಾ) ವಿರಕ್ತ ಮಠವಿದೆ.

ಇದು ೧೫ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಎಡೆಯೂರು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಈಗಿನ ಶ್ರೀಗಳಾದ ನಿರಂಜನ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ:

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಖ್ಯ ಕಸುಬಾದ ಒಕ್ಕಲುತನ ಅದರ ಚೊತೆಗೆ ಬರುವಂಥ ಪಶು ಸಾಕಾಣಿಕೆ, ಹಸು, ಎಮ್ಮೆ, ಎತ್ತು ಇವುಗಳು ಶ್ರೀಮಂತರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣ ದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಬಡವರಲ್ಲಿ ಕುರಿ, ಆಡು ಮತ್ತು ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ದೇವಣಿ ತಳಿಯ ಹಸು ಮತ್ತು ಎತ್ತುಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ತಳಿಯ ಪಶುವಿನ ಹಣೆ ಎತ್ತರ, ಮುಖ ಉದ್ದವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಸ್ಯವಿವರ:

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಗಿಡ ಮರ ಗಳೆಂದರೆ ಮಾವು, ಹುಣಸೆ, ಆಲ, ಬೇವು ಮತ್ತು ನೇರಿಳೆಗಳು; ಬೋರೆ, ಅತ್ತಿ, ಸಾಗುವನಿ, ಬಿದಿರು, ಶ್ರೀಗಂಧ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಕೂಡ ವಿರಳವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಘಟ್ಟವಾಡಿ ಪ್ರದೇಶ ದಲ್ಲಿ ತುಮುರಿ, ಮುತ್ತುಗ, ಸೀತಾಫಲ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಮತ್ತು ತೊರೆಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಜಾಲಿ ಮರ ಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ.

ಕೃಷಿ:

ಏಕದಳಗಳಾದ ಜೋಳ, ಭತ್ತ, ಕಳವೆ ಸಜ್ಜೆ, ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ ಇತರ ತೃಣಧಾನ್ಯಗಳು ಒಟ್ಟು ೧೧೬೫೦೦ ಹೆಕ್ಟಾರ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ೧೧೨೩೫೫ ಟನ್ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಗುರಿಯಿದ್ದರೆ ೪೩೪೩೮ ಹೆಕ್ಟರಿನಲ್ಲಿ ೨೬೨೨೬ ಟನ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ದ್ವಿಧಳ ಮುಂಗಾರಿಯಲ್ಲಿ ತೋಗರಿ, ಉದ್ದು, ಹೆಸರು, ಉಲ್ಲುಲಿ, ಅಲಸಂದಿ, ಅವರೆ ಬೆಳೆದರೆ ಹಿಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಕಡಲೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ. ತೋಗರೆ ಮುಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿದರೂ ಡಿಸೆಂಬರ್ ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ ರಾಶಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಎಣ್ಣೆ ಕಾಳುಗಳಾದ ಶೇಂಗಾ, ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ, ಎಳ್ಳು, ಕಾರಳು (ಗುರೆಳ್ಳು), ಋಸುಬೆ, ಸೋಯಾ, ಆವರೆ, ಅಗಸೆ, ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆ; ಕಬ್ಬು ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಪಾಕ, ಬೆಲ್ಲ ಮಾಡುವುದು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಾದ ಬೀದರ ಸಹಕಾರ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ದಿ. ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿ ಸಹಕಾರ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ನಿ. ಹುಣಜಿ, ನಾರಂಜಾ ಸಹಕಾರ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಜನವಾಡಾ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಖಾಂಡಸಾರಿ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಪರಿಸರ:

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹವಾಗುಣ ಶಾಂತ, ಸುಗಂಧವಿದ್ದು ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶ, ಬಿಸಿಲಿನ ತಾಪ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದರಿಂದ ವಾಯು ಸೇನೆ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರ ತೆರೆದಿದೆ. ಆದರೆ ಬರು ಬರುತ್ತಾ ಇಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣ ಹೆಚ್ಚಾದುದರಿಂದ ಮಾಲಿನ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಬೀದರ ನಗರದ ನೌಬಾದ ಕಡೆ ಅನೇಕ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗಳು ತೆರೆಯಲಾಗಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ ೯೦% ರಷ್ಟು ಸ್ಥಗಿತ ಗೊಂಡಿವೆ.

- ೧) ಸೋಲ್‌ಫಾಮಾರ್ ಸೂಟಿಕಲ್ಸ್ ಖಾಸಿ ನಿಯಮಿತ
- ೨) ಎ.ರಿ.ಐ.ಪಿ.ಐ. ಕೆಮಿಕಲ್ಸ್ ಖಾಸಗಿ ನಿಯಮಿತ
- ೩) ಸೌತ್‌ವಿಕ್ ಡ್ರೆಗ್ಸ್ ಖಾಸಗಿ ನಿಯಮಿತ
- ೪) ವಾಣಿ ಆರ್ಗ್ಯಾನಿಕ್ಸ್ ಖಾಸಗಿ ನಿಯಮಿತ
- ೫) ಸಿ.ವೆಲ್.ಡ್ರಾಗ್ಸ್ ಖಾಸಗಿ ನಿಯಮಿತ
- ೬) ಶೋನಾಕ್ ಲ್ಯಾಬೋರೇಟರಿಸ್
- ೭) ಎಲ್.ಎಸ್.ಕೆ. ಫಾರ್ಮಾರ್ ಸೂಟಿಕಲ್ಸ್
- ೮) ಕಾರಂಜಾ ರಬ್ಬರ ಕಾರ್ಖಾನೆ
- ೯) ಬೀದರ ಸಹಕಾರ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಹಳ್ಳಿಖೇಡ್
- ೧೦) ನಾರಂಜಾ ಸಹಕಾರ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಜನವಾಡಾ

ಇವೆಲ್ಲ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಂದ ಹೊರಬರುವ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಆಮ್ಲಗಳ ಲೋಹಗಳು ಜಲಜನಯುಕ್ತ ಇಂಗಾಲ ಸಂಯುಕ್ತಗಳ ವಿಷಭರಿತ ರಾಸಾಯನಿಕ ವಾಸ್ತುಗಳು ಸೇರಿವೆ. ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಿವೆ. ಹುಮನಾಬಾದ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಲಿನ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಭಾಲ್ಕಿಯ ಸಮೀಪದ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ ಸಹಕಾರ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ನಿಯಮಿತ ಭಾಲ್ಕಿ ಹುಣಚಿ. ಇದರಿಂದಲೂ ಮಾಲಿನ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ತಂಗಾಳಿ ಬಹು ಸುಗಂಧ ಹಾಯಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ-೨

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಸನಗಳು

ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ ಸಮೀಪದ ನಾರಾಯಣಪುರದ ಶಿಲಾಶಾಸನವೊಂದು ಬಸವಕಲ್ಯಾಣದ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಚಾಲುಕ್ಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ೧೧೧೭ರಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣಪುರದ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ದಾನ ಕೊಟ್ಟ ವಿಷಯವಿದೆ. ನಾರಾಯಣಪುರ ಕೆರೆಯ ಸಮೀಪದ ಶಾಸನ ೩ನೇಯ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಕಾಲದ್ದು(೧೧೩೨) ನಾರಾಯಣಪುರಕ್ಕೆ ದಾನಕೊಟ್ಟ ವಿಷಯ ಬರುತ್ತದೆ.

ರಂಜೋಳ ಗ್ರಾಮದ ವಿಶಾಲವಾದ ಶಿವಾಲಯದ ಶಿಲಾಶಾಸನವೊಂದು ಸುದರವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು ಅಟ್ಟಳೆ ನಾಡನ್ನು ಆಳಿದ ಸಿಂಧರ ವಿಷಯವಿದೆ. ಗೋರ್ತಾ ಗ್ರಾಮದ ರಸ್ತೆಬದಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ವಿಶಾಲವಾದ ಶಾಸನವೊಂದು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋದರೂ ಶಿವನ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದು ಗೋರ್ತಾದ ಹೆಸರು ಮೊದಲಿನ ಹೆಸರು ಗೋರಂಟಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಆಗ್ರಹಾರವಾದ ಊರು ನೃತ್ಯ ಸಂಗೀತದ ವಿಷಯ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

೩ನೇಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಹಲವು ಮಹಾಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಭಲ್ಲುಂಕಿ ಎಂಬತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಎಂದು ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಭಲ್ಲುಂಕಿ ಈಗ ಭಾಲ್ಕಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಎಂಬತ್ತುನಾಲ್ಕು ಹಳ್ಳಿಗಳಿದ್ದವೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ ಸಮೀಪವಿರುವ ಹುಲಸೂರನ್ನು ಹುಲಚೇರು ಎಂದು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಶಾಸನಗಳಿವೆ. ಇವರು ಚೈನರ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ರನ್ನನಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಿತ್ತ ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆ ತನ್ನ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಧುಕೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಬೀದರ ಸಮೀಪ ಅಣದೂರು ಗ್ರಾಮದ ಶಿಲಾಲೇಖ ಚಾಲುಕ್ಯ ಎರಡನೆಯ ಜಗದೇಕಮಲ್ಲನ ಕಾಲದ್ದು. ಅಟ್ಟಳೆ ನಾಡು ಆಳಿದ್ದು ಬರ್ಮಯ್ಯ ಆತನ ದಂಡನಾಯಕನೆಂಬ ಸಾಮಂತನ ಕುರಿತಾಗಿದೆ. ಹಾಲಹಳ್ಳಿಯ ಶಾಸನವು ಚಾಲುಕ್ಯ ಭೂಲೋಕ ಮಲ್ಲನ ಕಾಲದ್ದು, ಅಟ್ಟಳೆ ನಾಡು ಆಳುವ ಹಜ್ಜ ಹೆಸರನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಹಮ್ಮಲದೇವಿಯ ಹೆಸರು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಕಾಲ ೧೧೩೯. ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಚಳಂಬಿ ಭಾಲ್ಕಿ ಮೋರಖಂಡಿ ಮರಕಲ್ ಬನ್ನಳ್ಳಿ ಹಾಗೂ ಇತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಸನಗಳು ಸಿಗುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ-೨

ಅಘಾನಾಸಿ ನಿಕಟನ್‌ನ ದಿನ ಚರಿಯಲ್ಲಿ ಬೀದರ ಟಿಪ್ಪಣಿ:

ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ರಷ್ಯಾದ ಪ್ರವಾಸಿ ನಿಕಟನ್ ಬೀದರಕ್ಕೆ ಸಂದರ್ಶನ ನೀಡಿದ. ಇಡೀ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಬೀದರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಗರವೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದನು. ೧೪೮೧ರಲ್ಲಿ ಗವಾನನ ಕೊಲೆಯಾದ ನಂತರ ಮೊಘಲ ಅರಸ ಔರಂಗಜೇಬನ ದಾಳಿ ಈ ಕಡೆ ಧಾವಿಸಿತ್ತು. ಬೀದರ ಮೊಘಲರ ಕೈವಶವಾಯಿತು. ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತು ಲೂಟಿಯಾಗತೊಡಗಿತ್ತು.

ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಬಹಮನಿಯ ಅರಸರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೀದರ ತನ್ನ ಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿರಿಮೆಯಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ತನ್ನಡೆಗೆ ಸೆಳೆದಿತ್ತು. ಜಗತ್ತ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಅಂತಹ ಹಿರಿಮೆ ಈಗ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಬೀದರನ ಹೆಸರು ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಚಿರಪರಿಚಿತ. ಅದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಬೀದರಿನ ಬಿದರಿ ಕಲೆ. ಇದು ಸ್ಥಳೀಯ ವಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿದುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಬಿದರಿ ವರ್ಕ್ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಸತುವು ಹಾಗೂ ತಾಮ್ರಗಳ ಲೋಹ ಮಿಶ್ರಣದಿಂದ ತಯಾರಾದ ಕುಶಲ ಕಲಾಕೃತಿಗಳ ಮೋಹಕ, ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾರು ಹೋಗುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಒಡವೆಗಳೂ ಇನ್ನೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದೇವತಾ ಮೂರ್ತಿಗಳು, ಮನೆಯಲಂಕಾರಿಕ ವಸ್ತುಗಳು ಈ ಲೋಹದಿಂದ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಕೈಗುಂಡಿ, ಹೂದಾನಿ, ಹೂಜಿ, ಮಡಕೆ ದೀಪಾಲಂಕಾರಗಳೂ ಹೀಗೆಯೇ ಅನೇಕಾನೇಕ. ಇದು ಬೀದರಿನ ಘನತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ.

ಬೀದರ ಕೋಟೆ ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶಗಳ ಕೋಟೆಗಳಿಗಿಂತ ಭದ್ರ ಹಾಗೂ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ. ಅಣದೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಗುಂಬಜಗಳ ಹಾಗೂ ಮಹಮ್ಮದ ಗವಾನನ ವಿಶ್ವ ವಿಖ್ಯಾತ ಬಹಮನಿ ಕಾಲದ ಅನುಪಮ ಕಾಲಸಂಪ್ರತಿ, ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ದೇಗುಲಗಳು ಕಲೆಯ ಕಣಜಗಳು. ಶಿವಪುರ, ನಾರಾಯಣಪುರ ಹಾಗೂ ಜಲಸಂಗಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡ ದೇಗುಲ ಗಳ ವೈಭವಶಾಲಿಯಾದ ಕಲೆ ಮೆರದದ್ದು ಹೇಳಿ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಜಲಸಂಗಿಯ ಕಲ್ಲೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಕಲೆಯ ಬೀಡು. ಹೊಯ್ಸಳ ಕಲೆಗೆ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಶೈಲಿ ಪೂರಕ ಶಕ್ತಿ. ಬೀದರನ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಳಿದುಳಿದ ತಕ್ತಮಹಲ್, ಸಭಾಸದನ, ಸೋಲಾಖಂಬೆ ಮಸೀದಿ ಇವು ಇತಿಹಾಸದ ಸ್ಮಾರಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಮನಿ ಬರೀದಶಾಹಿ ಸುಲ್ತಾನರ ವೈಭವ ಕಲಾತ್ಮಕ ಬದುಕಿನ ದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ೧೮ ಜನ ಬಹಮನಿ ಅರಸರು ಆಳಿದರು. ನಂತರ ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಮೊಘಲರ ಕೈವಶವಾಯಿತು. ಕೆಲಭಾಗ ಮರಾಠರು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದರು. ಹೈದರಾಬಾದ ನಿಜಾಮನು ಈ ಕಡೆ ಹಾಯ್ದನು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತವೂ ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಸರೆ ನಿಜಾಮ ಪಡೆದು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗುಳಿದು ಬೀದರನ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲೆ ಮಾಡಿದನು. ಮರಾಠರು ಶಕ್ತಿ ಬ್ರಿಟಿಷರೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಲು

ಅಶಕ್ತವಾಯಿತು. ಮರಾಠರು ನಿಜಾಮನಿಗೆ ಒಂದಾಗೋಣ ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಒಪ್ಪದೆ ಹೋದನು. ಆಂಗ್ಲರೊಡನೆ ಕಾದಾಡುವವರು ಮೈಸೂರಿನ ಹೈದರಾಲಿ, ಟಿಪ್ಪು ಕಿತ್ತೂರ ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಇವರುಗಳು ಬಿಟ್ಟು ಆಂಗ್ಲರ ಗುಲಾಮರಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಂತ ಸುಲ್ತಾನರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಹೈದರಾಬಾದ ನಿಜಾಮ ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ನಿರಂಕುಶ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವದ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಬೀದರಿನ ಜನರು ತತ್ತರಿಸಿದರು. ಇವರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿದರು.

ಈ ಹಿಂದೆ ಕನ್ನಡದ ಮೇಲೆ ಉರ್ದುವಿನ ಪ್ರಭಾವ ಬಹಳವಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಬರಲು ಕನ್ನಡಿಗರಾದ ನಾವು ಬಹಳ ಪರದಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಆ ಸಮಸ್ಯೆ ಈಗಿಲ್ಲ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮಿಶನ ಹೈಸ್ಕೂಲು ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ೧೮೮೫ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲೀಷ ಮತ್ತು ಉರ್ದುವೂ ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇವರ ಶಾಲೆಯ ಫಲಕ ಉರ್ದುವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ನಿಜಾಮ ನಿರ್ಬಂಧನೆ ಹೇರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ನಿಜಾಮ ಕ್ರೈಸ್ತರ (ಬ್ರಿಟಿಷ್) ಗುಲಾಮನಾಗಿದ್ದ ಹಾಗಾಗಿ ಇವರು ಹೇಳಿದ್ದೆ ನಿಜಾಮ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಈಗ ಅವರ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಾಲೆಗೆ ೧೨೮ರ ಸಂಭ್ರಮವೆಂದು ಈಗಿನ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲಾ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಾರಿಗಿರುವ (ಡಿ.ಎಸ್) ರೆ. ಎ.ಸಿಮನ್ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯ ಜಂಜಾಟದಿಂದ ಹೊರಬಂದು ನಿಡಿದಾಗಿ ಉಸುರುವಾಗಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಂಠಕ ಕಾಡತೊಡಗಿದೆ. ಅದೇ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಭಾಷೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಸರಕಾರ ಎಷ್ಟೋಬಾರಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೂ ಮಕ್ಕಳ ಪೋಷಕರು ಮಾತ್ರ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ಮನೋಭಾವನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉನ್ನತ ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾಧ್ಯಮ ಇಂಗ್ಲೀಷನಲ್ಲಿರುವದೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. ಮುಂದೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಭಾರವಾಗಬಾರದೆಂಬುದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನತೆಯ ಮನೋಭಾವನೆಯಂತೆಯೇ ಸರಕಾರವು ಶಾಸನವೇ ಹೊರಡಿಸಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಲವರು ವಿರೋಧ ಕೆಲವರು ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಹಿಂದೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜದ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಬಯಸುವುದು ಅವರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ನಾಯಿಕೊಡೆಗಳಂತೆ ಹುಟ್ಟಿ ಕೊಂಡಿವೆ. ಅವುಗಳು ವ್ಯಾಪಾರ ವ್ಯವಹಾರದ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಅದು ಅನಿವಾರ್ಯವೂ ಹೌದು. ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಒತ್ತುಕೊಡುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮ ಇಂಗ್ಲೀಷ. ಆದರೂ ಕನ್ನಡದ್ದೇ ಸ್ವಾಮಿಯೆಂದು ಹೆಸರಾದ ಚೆನ್ನಬಸವಪಟ್ಟದ್ದೇವರು. ಇಂಥವರು ಕನಸು ನನಸಾಗಬೇಕಾದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆ ಹುದ್ದೆಗಳು ದೊರೆಯಬೇಕು. ಈಗ ಈ ಭಾಗದ ಮುಖಂಡರ ಹೋರಾಟ-ಸಂಘರ್ಷದ ಫಲವಾಗಿ ಹೈದರಾಬಾದ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನಗಳು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಲು ಬಂದಿದೆ ಸಂವಿಧಾನದ ೩೭೧ ಕಲಮ್.

ಅಧ್ಯಾಯ-೪

ಬೀದರ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನ:

ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮ ಉಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯೇ ಕಾರಣ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು, ಅದೇ ರೀತಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿ ಯುಗ ಯುಗಗಳಿಂದಲೂ ನವಚೇತನ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

ರಾಜನ ರಾಣಿಯರು ಪತಿಯೊಂದಿಗೆ ಕಾದಾಡಿದವರು ನಂದಾದೀಪವಾಗಿ ಉಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದನೆಯ ಪುಲಕೇಶಿಯೊಂದಿಗೆ ಆತನ ಪುಟ್ಟಮಹಿಷಿ ಜಯ ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಞಿಯರಾದ ಲೋಕ ಮಹಾದೇವಿ, ತ್ರೈಲೋಕ ಮಹಾದೇವಿ ತಮ್ಮ ಚಾಲುಕ್ಯ ರಾಜೇಶ್ವರನೊಂದಿಗೆ ಆಗವಹಿಷಿ ಗೆಲುವಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಕತೀಯ ರುದ್ರಮಹಾದೇವಿಯು ಬೀದರನ್ನು ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಳಿದ್ದಾಳೆ. ಬಿಜ್ಜಳ ದೇವಿಯು ದೊರೆಯೊಂದಿಗೆ ಭಾಗವಹಿಸಿ ವಿಜಯಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಇದರ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿಯೇ ಆಕೆಯನ್ನು ರಾಯಚೂರಿನ ಮಾನ್ವಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಆಡಳಿತದ ಸೂತ್ರಧಾರಿಯಳನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ರಾಣಿ ಸವ್ವಲಾದೇವಿ ತಲಕಾಡು ಆಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮಂಗಳವೇಡೆಯನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಡಳಿತ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂಗತಿ ಬಿಲ್ಲಣನ ವಿಕ್ರಮಾಂಕದೇವ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.

ತಾರೀಖ್ ಬರೀದ ಸುಲ್ತಾನನ ರಾಣಿಯು ತನ್ನ ಅಧ್ವಿತೀಯ ರಾಜ ನೈಪುಣ್ಯದಿಂದ ವಿಶೇಷ ಸಹಾಯಕಳಾಗಿದ್ದಾಳೆಂಬ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಗೋರರ್ತಾ ಮುಚಳಂಬಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕರಡ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾಸತಿಯರು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಹಿಳಾ ಜ್ಯೋತಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೆಯಲ್ಲ, ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಥಮ ಕವಯಿತ್ರಿ ಎನಿಸಿದ್ದಾಳೆ, ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕ, ನಿಲಾಂಬಿಕೆ, ಗಂಗಾಂಬಿಕೆ ಹಾಗೂ ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು, ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಶರಣಿ ಜಯದೇವಿ ತಾಯಿ ಲಿಗಾಡಯವರು ಈ ಪ್ರಾಂತೀಯರೆಂದೇ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ಬೀದರಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಮಹಾ ಹಂಬಲ ಅವರದಾಗಿತ್ತು.

ಭುಲಾಯಿ ಪದಹಾಡುವುದು:

ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿಶೇಷ, ನಾಗರ ಪಂಚಮಿಯ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರೆಲ್ಲ ವೃತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕೈ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಹಾಡು ಹೇಳುತ್ತಾ ತಿರುಗುತ್ತಾರೆ. ಇಬ್ಬರು ಮೊದಲು ಹಾಡು ಹಾಡುತ್ತಾ ಕೈ ನೆಲಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿ ಶುರು ಮಾಡಿ ಎದ್ದರೆ ಹಿಂದಿನವರು ಅವರೂ ಕೈ ನೆಲಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿಯೇ ಶುರು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ಭುಲಾಯಿ ಹಾಡಿನ ಪದ್ಧತಿ. ಹಿಂದೆ ಇದು ಸುಮಾರು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಅದು ಕೇವಲ ಎರಡೇ ದಿವಸ ಆಡುವುದು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದೂ ಇಷ್ಟವುಳ್ಳವರು.

ಆಧುನಿಕರಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಾಸಿರ್ಸೆ, ವಿಜಯಶ್ರೀ ಸಬರದ, ಗಂಗಾಂಬಿಕೆ, ಯಶೋಧಮ್ಮ ಸಿದಬಟ್ಟೆ, ಭಾರತಿ ವಸ್ತ್ರದ್, ಕಮಲಮ್ಮಾ ಬೇಂದ್ರೆ, ನೀಲಾ ಕೆ., ದಯಮಣಿ, ಸಾವಿತ್ರಿ ಮರೂರಕರ್, ಸಾಧನ ರಂಜೋಳಕರ್, ಇಂದುಮತಿ ಬಂಡಿ, ಉಜ್ವಲಾ ಇವರಲ್ಲದೆ ಉಮಾದೇವಿ, ಟಿ.ಎಸ್.ರಶ್ಮಿ ಮುಂತಾದವರು ಉದಯನ್ಮುಖ ಭುಲಾಯಿ ಹಾಡಿನ ಬರೆಹಗಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸಂಗೀತ:

ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರು ಸಂಗೀತ ವಿದ್ವತ್ ಮುಗಿಸಿ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಕಲಾವಿದೆ ಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಆರನೆಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ರಾಣಿಯರಾದ ಚಂದಲಾದೇವಿ ಮತ್ತು ಕೇಚಲಾದೇವಿಯವರು ನೃತ್ಯ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಪುಣತೆ ಹೊಂದಿದರು. ಅಭಿನವ ಶಾರದೆ ಎಂಬ ಬಿರುದು ಪಡೆದವರು. ದಂಡಾಧಿಪತಿ ದೇವಿಗಾರನ ಪತ್ನಿ ರಬ್ಬಾದೇವಿ 'ವೀಣಾವಾದ್ಯ' ಪ್ರತಿಭಾ ಸರಸ್ವತಿ ಎಂಬ ಬಿರುದ್ಧು ಪಡೆದಿದ್ದಾಳೆ.

ವಿದ್ಯೆ:

ಜಲಸಂಗಿಯ ಕಲ್ಲೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಶಾಸನ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಹಿಳೆಯ ಶಿಲ್ಪ ಕಲಾಕೃತಿಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಮಹಿಳೆಯರು ಅಕ್ಷರಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರು ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಈಗ ಪ್ರಾಥಮಿಕದಿಂದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವರೆಗೆ

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಕಗಳು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಚ್ಯೋತಿ ಬಿರಾದಾರ ಬಿ.ಎ., ಪ್ರೀತಿ ಪಾಟೀಲ್ ಬಿ.ಎಸ್.ಸಿ. ಚನ್ನಬಸವೇಸ್ವರ ಕಾಲೇಜು, ಭಾಲ್ಕಿಯ ಸವಿತಾ ದಾಡಗೆಯವರು ರ್ಯಾಂಕ್ ಗಳಿಸಿದುದು ಗಮನಾರ್ಹ, ವಿಜಯಶ್ರೀ ಸಬರದ, ಜಯಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಾಳ, ಪ್ರೇಮ ಸಿರ್ಸೆ, ಮೀನಾಕುಮಾರಿ ಪಾಟೀಲ, ನಾಗವನಜಾ ಮುಂತಾದವರು ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳು:

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಹಿಳಾ ಮಂಡಳಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಿ ಮಹಿಳಾ ಸಮುಖ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ, ಬೀದರ ಘಟಕದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಂಯೋಜಕರಾಗಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಉಮಾ ಒಡೆಯರ್ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ವಜ್ರಮಣಿಯವರು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಮಹಿಳಾ ಮಂಡಳಿಗಳಿಗೆ ಆಸರೆ ನೀಡುತ್ತಲಿದೆ. ಆರ್ಬಿಟ್ ಸಂಸ್ಥೆ ಹುಮನಾಬಾದ, ಭಾಲ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಹಿಳಾ ಮಂಡಳಿಗಳಿಗೆ ಆಸರೆ ನೀಡುತ್ತಲಿದೆ ಇಲ್ಲಿ ಫಾ. ಸಂತೋಷ ಬಾಪು ಮುಖ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಪುರುಷರ ಸೇವೆ ಗಣನೀಯ. ಶಕುಂತಲಾ ತಂಬಾಕೆ ವಕೀಲರಾಗಿ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಲೇಜು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರೂ, ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರಾಗಿ ಶ್ರೀಮತಿ

ಲೀಲಾವತಿ

ಚಾಕೋತೆ

ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪೊಲೀಸ

ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಿಳೆಯರು ಮುಂದಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಜಕೀಯ:

ಅನ್ನಪೂರ್ಣಬಾಯಿ ರಗಟೆ, ಬ.ಕ.ಶಾಸಕಿ, ಶಿವಕಾಂತಾ ಚತುರೆ, ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂತ್ರಿ, ರಾಜೀಶ್ವರಿಸ್ವಾಮಿ ಮೀನಾಕ್ಷಿ ಸಂಗ್ರಾಮ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಭಾಗದ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಹೊಗಳುವ ಒಂದು ಜಾನಪದ ಜೀವಂತವಾಗಿದೆ.

ಧರಿ ಬಿದರ ಸ್ತ್ರೀಧೀರ ಮಾಧುರಿ

ಕೊಳ್ಳಾಗ ಕಲ್ಯಾ ಉಡ್ಯಾಣ ಪುರಾಣ

ಧರಿ ಮ್ಯಾಗಿನ ಹೆಣ್ಣೆ ಘಡವಾಡೀ, ಆದರೆ

ಗುಡ್ಡದ ಮ್ಯಾಗಿನ ಹೆಣ್ಣು ಮಣಿಯೆ

ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ:

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಚರಿತ್ರೆಯು ಇಲ್ಲಿಯ ಕೋಟೆಕೊತ್ತಲಗಳು ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮಂದಿರ ಮಸೀದಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ, ಅರಮನೆ ಗುರುಮನೆಗಳ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪವು ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಅಭಿರುಚಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಕಾಲದ ಶಿಲ್ಪವು ಇತಿಹಾಸ ಕ್ಷುಣ್ಣವಾಗಿ ನಿಂತಿವೆ. ಬಸವಕಲ್ಯಾಣದ ಕೋಟೆ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದ್ದು, ೧೨ ಅಡಿ ಎತ್ತರ ೬೯೪ ಸೆ.ಮೀ. ಉದ್ದವಿರುವ ನವಗದ ತೋಪನ್ನು ಎತ್ತರದ ಕಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಇರಿಸುವುದು ಶ್ಲಾಘನೀಯ.

ಪೀರನ ದರ್ಗಾ, ಗೋರಿಗಳು, ಶಿವಶರಣರ ಗುಹೆಗಳು, ಕಂಬಳಿಮಠ, ಗಚ್ಚಿನ ಮಠ, ಹುಲಕುಂಟೆ ಸದಾನಂದ ಸ್ವಾಮಿ ಮಠ, ಬಸವಣ್ಣನ ಗುಡಿ, ಅನುಭವ ಮಂಟಪ, ನಾರಾಯಣಪುರ, ಶಿವಪುರ, ಗೋರಟಾ, ಜಲಸಂಗಿ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಗುಡಿ ಗುಂಡಾರಗಳು, ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ.

ಬೀದರ ಕೋಟೆ ನಾಲ್ಕು ಕಿ.ಮೀ. ಸುತ್ತಳತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕೋಟೆಯ ಮಧ್ಯ ಚೌಬೇರಾ ಗವಾನನ ಮದ್ರಸಾ. ಇದು ಪರ್ಷಿಯನ್ ಮಾದರಿಯದು. ಅಂದು ಇದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದಿತ್ತು. ರಂಗೀನ್ ಮಹಲ್ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಮರದ ಸುಂದರವಾದ ನಾಜೂಕಿನ ಕೆತ್ತನೆಗಳಿಂದ ಆವೃತಗೊಂಡಿದ್ದು ಮುತ್ತಿನ ಚಿಪ್ಪುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

ಮೊಘಲ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡ ಹಲವು ವಸ್ತುಗಳೆಂದರೆ, ಭಾಲ್ವಿಯ ಸಿಂಧ ಅರಸನಾದ ಕುಮಾರ ಹೆಮ್ಮಾಡಿಯ ಕೋಟೆ, ಭಾತಂಬ್ರಾದ ಬೊಮ್ಮಣ್ಣ ದಂಡನಾಯಕನ ಕೋಟೆ, ಹುಲಸೂರು ಕೋಟೆ, ಹುಮನಾಬಾದ ಕೋಟೆ ಮುಂತಾದವು. ಬೀದರಿನ ನರಸಿಂಗ ಝರಣಿ, ಹುಮನಾಬಾದ ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ, ಔರಾದ, ಭಾಲ್ವಿ, ಚಿಟಗುಪ್ಪಾ ಮೊದಲಾದ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಮಸೀದಿಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ.

ಕೋಲಾಟ:

ಕೋಲಾಟವು ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಹಳ್ಳಿಯ ಗಂಡು ಕಲೆಯಾಗಿತ್ತು. ಸಂಗೀತ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ನೃತ್ಯ ಹೀಗೆ ಸಮಿಶ್ರಣ ಕೂಟವಿದ್ದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಲಂಬಾಣಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರೇ ಕೋಲಾಟ ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಇನ್ನು ಆಡುತ್ತಾರೆಂಬುದು ವಿಶೇಷ. ಹೋಳಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆಗೆ ತಪ್ಪದೆ ಆಡುತ್ತಾರೆ.

ಹಣಮಂತಪ್ಪ ಬಿರಾದಾರ ಕೋಸಮ್, ವಿಶ್ವನಾಥ ಮೇತ್ರ ಮದಕಟ್ಟಿ, ರುದ್ರಪ್ಪಾ ಕುರ್ನೆ ಕುರುಬಬೇಳಗಿ, ಮನೋಹರ ರೇಕುಳಗೆ ದುಬಲಗುಂಡಿ, ಕಲ್ಲಪ್ಪಾ ಭಾಲ್ಕಿ, ಭೀಮಣ್ಣಾ ಕಟ್ಟಿತುಗಾಂವ, ಮಾಣಿಕಪ್ಪ ಸಂಗೊಳಗಿ ಪ್ರತಾಪನಗರ, ನರಸಪ್ಪ ಹಡಪದ ಕಮಲನಗರ, ದೇವೇಂದ್ರಪ್ಪ ಸುತಾರ ಧನ್ನೂರು, ತುಕಾರಾಮ ಕಮಲಾಸುರ್ ಔರಾದ, ಅರ್ಜುನ ಸೆಂಬಳ್ಳಿ ಮುಂತಾದವರು ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೋಲಾಟ ಕಲಾವಿದರು. ಇದರ ಮೇಲೆ ಡಾ. ಸೋಮನಾಥ ನುಚ್ಚಾ ನಾನು ವಿಶೇಷ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ-೫

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ

೧. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಮೂರ್ಮಾಲು ಸಂಸತ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡಿಗರ ಓಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಹೊರತು ಅವರದೇ ಇಚ್ಛಾಸಕ್ತಿಯಿಂದಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜಕೀಯ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಕೇಂದ್ರದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು.

೨. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ.೪೫೦ ರ ವರೆಗೆ ಮತ್ತೆ ಒಯ್ಯಬಹುದು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟೆ ಪುರಾವೆಗಳು ಸಾಕಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆ ಎಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಘೋಷಿಸುವಾಗ, ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲು ಆ ಭಾಷೆಯ ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ಪುರಾತನ ಪಠ್ಯಗಳು/ದಾಖಲಾದ ಇತಿಹಾಸ ಹೊಂದಿರಬೇಕೆಂದು ಚಹರೆ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಇದ್ದುದು ಇದ್ದಹಾಗೆ ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲು ಆತಂಕ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ೧೦ನೆಯ ಶತಮಾನ ಕನ್ನಡದ ಸುವರ್ಣ ಯುಗ. ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ, ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ, ಕೃತಿಗಳು, ಹಾಗೆಯೇ ಪಂಪ, ರನ್ನ, ಮುಂತಾದ ಕವಿಗಳು ಕಾವ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಕಾಲವದು. ಆದರೆ ಮೊದಲನೆಯ ಚಹರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯನ್ನು ಏಕಾಏಕಿ ಐದುನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಯ್ದಿದ್ದು ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನ ಕ್ರಿ.ಶ.೪೫೦ ವರ್ಷ ಇದು ಹಳೆಯದು ಹೌದು, ಆದರೆ ಆ ಶಾಸನದಿಂದ ಒದಗಿಸಿರುವ ಪುರಾವೆಗಳು ಇತಿಹಾಸದ್ದಾಗಿದೆಯೆ ಹೊರತು ಪಠ್ಯವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸುವಷ್ಟು ಸಾಮರ್ಥ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾದ ಪಠ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕವಾಗಿ ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ ತಿದ್ದು ಪಡಿಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿ ಆ ಚಹರೆ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಪಠ್ಯಗಳು/ದಾಖಲಾದ ಇತಿಹಾಸ ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಪುರಾತನವಾಗದಿದ್ದರಬೇಕು ಎಂದು ಹೀಗಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಕನ್ನಡಕ್ಕೂ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯ ಮಾನ್ಯತೆ ದೊರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

೩. ಅಶೋಕನ ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ಇಸಿಲ' ಪದ ಗ್ರೀಕ್ ಪ್ರಹಸನದಲ್ಲಿ ದೊರಕುವ ಪೂರ್ವದ ಹಳೆಗನ್ನಡ ಪದಗಳು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೨ನೆಯ ಶತಮಾನದವುಗಳು. ಈ ಪ್ರಹಸನ ಒಂದರಲ್ಲಿಯೇ

ಕಥೆ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ಗ್ರೀಕ್ ಬಾಲೆಯನ್ನು ದಕ್ಷಿಣಭಾರತದ ಪಾಳೇಗಾರರು ಅಪಹರಣ ಮಾಡಿದಾಗ ಅವಳ ಸೋದರಳನ್ನು ಬಂಧ ಮುಕ್ತಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕರೆದುಯ್ಯುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳು ಹೀಗಿವೆ-Krounou(ಕರೆವನೋ), lalle (ಲಲ್ಲೆ) kotakos (ಕೊಡಗೂಸು) minci (ಮೀನಸಿ) (ಕ್ವಿ) ಇತ್ಯಾದಿ. ಹೀಗೆ ಯಾವುದೇ ಕೋನದಿಂದ ನೋಡಿದರೂ ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಯರು ಭಾಷಾತಜ್ಞರು ಮಾಡಿರುವ ಆದಾರಗಳು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ರೂಪಿಸಿರುವ ಚಹರೆಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಪರಂಪರೆ ಸ್ವೊಪಚ್ಛೇತೆ ಇದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಷ್ಟವಾಗಿರುವ ಚರಹೆ. ಬಹು ಭಾಷಿಕ ದೇಶವಾದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯ ಮಾನದಂಡವಾಗಿ ಇಂಥ ಚಹರೆಯನ್ನೂ ರಚಿಸಿರುವುದೇಕೆ? ಇದು ಭಾರತದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಮಂಜಸವೆ? ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತಂಗಕ್ಕೆರಬೇಕಾದರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ನಂಟು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿರುಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ನಂಟು ಕನ್ನಡಿಗರು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಿರದಿದ್ದರೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಎಂಟು ಜ್ಞಾನ ಪೀಠ ಪರುಸ್ಕಾರಗಳು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆನೋ? ಹಾಗಾಗಿ ಆ ಚಹರೆಯನ್ನು ಆದಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಿಗಬೇಕಾದ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ಹುನ್ನಾರವಿದ್ದಿರಬಹುದೆ?.

'ತಿರುವಳ್ಳವರ' ಅವರ ಕೃತಿ ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಖಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ಕುಟುಂಬದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಹೊರಟರೆ ತಮಿಳಿನಷ್ಟೇ ಕನ್ನಡವೂ ಮುಖ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ತಮಿಳು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳು ಅದ್ಭುತ ಮಾದರಿಗಳು. ಅವು 'ಅನನ್ಯ' ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವುಗಳು. ಹಾಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ರಚಿಸಿರುವ ಮೂರನೆಯ ಚಹರೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯತೆ ಸಿಗಲು ಒತ್ತಡವನ್ನು ಹೇರಿದರೆ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಸಿಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಪ್ರೊ. ಹರ್ಟ್ ಅವರು ತಮಿಳನ್ನು ಹಳೆ ಮತ್ತು ಹೊಸದರ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ತಮಿಳಿಗೆ ಪುಷ್ಟಿ ದೊರೆಯಿತು. ಇಂಥ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ತಮಿಳಿನಷ್ಟು ಭಿನ್ನತೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ 'ಮಾರ್ಗ' ಮತ್ತು 'ದೇಶಿ' ಎಂಬ ಪರಂಪರೆಗಳಿದ್ದವು. ಬಾದಾಮಿ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಟ ದೇಶಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೂಡಿ ಬಂದುದು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ೯ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕವಿರಾಜ ಮಾರ್ಗ, ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ ೧೦ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪಂಪ, ರನ್ನ ಪೊನ್ನ, ನಾಗವರ್ಮ ಮುಂತಾದ ಕವಿಗಳು ೪ ಕೃತಿಗಳು ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಶಿವಶರಣರ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ವಚನ ಪರಂಪರೆಯಂತೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿನಂತ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಆದರೆ ೧೫-೧೬ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಹರಿದಾಸರ

ಕೀರ್ತನೆಗಳು, ಆನಂತರ ಭಂದ:ಶಾಸ್ತ್ರ ವ್ಯಾಕರಣ, ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಗಣಿತ, ವ್ಯವಸಾಯ, ನಿಘಂಟು, ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ, ವಿವೇಕಚಿಂತಾಮಣಿ ಯಂಥ ಬೃಹತ್ ಗ್ರಂಥಗಳು ಬಂದವು. ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿಯೆ ರೂಢಗೊಂಡಿರುವಂಥವುಗಳು. ಹಾಗಾಗಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೂ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯ ಸ್ಥಾನ ಗುರುತಿಸಲು ಕಷ್ಟ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೆ ವೈವಿಧ್ಯ, ದೇಶೀಯತೆ, ಜಾನಪದ ಈ ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಮಿಳಿನ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗಿಂತ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯ ಸ್ಥಾನ ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ತಾನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಮೂಲ ಚಹರೆಗಳನ್ನೇ ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದರಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಆ ಮಾನ್ಯತೆ ದೊರೆಯಿತು.

ಯುನೆಸ್ಕೋವು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ 'ಕ್ಲಾಸಿಕಲ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್' ಕ್ಕೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ಚಹರೆಗಳೆ ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಮಾನದಂಡವಾಗಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಯುನೆಸ್ಕೋವು ಗುರುತಿಸಿದ ಭಾಷಾ ಪ್ರದೇಶ ಹಾಗೂ ಏಕಭಾಷಾ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಏಕೈಕ ಭಾಷೆ. ಭಾರತ ಬಹುಭಾಷಿಯ ಪ್ರದೇಶವೆಂಬುದು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಾಯ-೬

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆ: ಮಹಾಜನ ವರದಿ

ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ ವಿಂಗಡಣಾ ಆಯೋಗ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ ರಚನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಒಂದು ಘಟಕವನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ (ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿತ್ತು. ಆಗ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಮರಾಠವಾಡಾ ಜನರು ಇದನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ಆಗ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದು ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಮೂರು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲು ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ನಿರ್ಧಾರದಂತೆ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ೯ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಪೈಕಿ ಎರಡು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ, ಮೂರು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲು ಮೂರು ಭಾಷಿಕ ಮುಖಂಡರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು, ಈ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಲಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ ವಿಂಗಡಣಾ ಮಸೂದೆ ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಂಡನೆಯಾದಾಗ ಬೀದರ್, ಹುಮನಾಬಾದ್, ಭಾಲ್ಕಿ, ಸಂತಪೂರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಮಂಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಜನರಲ್ಲಿ ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬಲವಾಗಿ ಬೇರೂರಿತ್ತು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಎಲ್ಲರೂ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಆಗ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಇದಕ್ಕೆ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಮನ್ನಣೆ ಇದೆ ಎಂಬ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದರು. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ ವಿಂಗಡಣಾ ಕಾಯ್ದೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು. ಆಗ ಬೀದರ್, ಹುಮನಾಬಾದ್, ಭಾಲ್ಕಿ ಮತ್ತು ಸಂತಪೂರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಭಾಗವಾಯಿತು.

ಮುಂಬೈ ಸರ್ಕಾರ ೧೯೫೭ ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮನವಿ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಮನಾಬಾದ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಶೇ. ೫೯ ರಷ್ಟು ಮರಾಠಿ ಭಾಷಿಕರಿರುವ ೪೯ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂತಪೂರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಶೇ. ೬೦ ರಷ್ಟು ಮರಾಠಿ ಭಾಷಿಕರಿರುವ ೬೯ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ತನಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಬೇಡಿಕೆ ಮಂಡಿಸಿತು.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ತೀವ್ರ ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿತು. ಜನಗಣತಿಯ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಮೂರೂ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರೇ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಹುಮನಾಬಾದ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಶೇ. ೧೧ ತೆಲುಗು.

ಶೇ.೧೭ ಮರಾಠಿ, ಶೇ. ೪೮ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಶೇ. ೨೪ ಇತರ ಭಾಷಿಕರು. ಭಾಲ್ಕಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಶೇ. ೩ ತೆಲುಗು, ಶೇ. ೩೭ ಮರಾಠಿ, ಶೇ. ೪೮ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಶೇ. ೧೨ ಇತರ ಭಾಷಿಕರು. ಸಂತಪೂರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಶೇ. ೭ ತೆಲುಗು, ಶೇ. ೩೮ ಮರಾಠಿ, ಶೇ. ೪೧ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಶೇ. ೧೪ ಇತರ ಭಾಷಿಕರು ಇದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷಾ ಗುಂಪಿನ ಮಧ್ಯೆ ಒಪ್ಪಂದ ಏರ್ಪಟ್ಟ ನಂತರವೇ ನಾಲ್ಕು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆ ಆಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಥಾಸ್ಥಿಯನ್ನೇ ಮುಂದುವರೆಸಬೇಕು. ಎಂದು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರತಿ ವಾದವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿತು.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಆಯೋಗದ ಎದುರು ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡಿ ತನ್ನ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಸಮರ್ಥನೆ ಒದಗಿಸಿತು: 'ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಭಾಷಾ ಜನರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಶೇ. ೩೯ ಮಾರಾಟಿ, ಶೇ. ೨೮೨ ಕನ್ನಡ, ಶೇ. ೧೬ ತೆಲುಗು ಮತ್ತು ಶೇ. ೧೫ ಇತರ ಭಾಷಿಕರಿದ್ದರು. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಜನರು ಬಹುಮತ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಮೂರು ಗುಂಪುಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ನೀಲಂಗಾ, ಉದಗೀರ ಮತ್ತು ಅಹ್ಮದಪೂರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಮರಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ, ಜಹೀರಾಬಾದ್ ಹಾಗೂ ನಾರಾಯಣಖೇಡ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಆಧ್ರಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಬೀದರ್, ಹುಮನಾಬಾದ್, ಭಾಲ್ಕಿ ಹಾಗೂ ಸಂತಪೂರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹುಮನಾಬಾದ್, ಭಾಲ್ಕಿ ಮತ್ತು ಸಂತಪೂರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮರಾಠಿ ಭಾಷಿಕ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದವು. ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ೧೯೫೬ ರಿಂದಲೂ ಈ ಭಾಗದ ಜನರು ತಮ್ಮನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ಚಳವಳಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

೧೯೫೭ ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಲ್ಕಿ ದ್ವಿಸದಸ್ಯತ್ವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಯುಕ್ತ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸಮಿತಿಯ ಇಬ್ಬರೂ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರಚಂಡ ಬಹುಮತದಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹುಲಸೂರು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಿತಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ ಗೆಲುವು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೬೨ ರ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಲ್ಕಿ ಮತ್ತು ಸಂತಪೂರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿಯೇ ಸೋತ ಸಮಿತಿ ಹುಲಸೂರು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಜಯಶಾಲಿಯಾಯಿತು. ೧೯೫೯ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪಂಚಾಯತ್ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ೬೪ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ೪೨ ರಲ್ಲಿ ಸಂಯುಕ್ತ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸಮಿತಿ ಬಹುಮತ ಗಳಿಸಿತು. ೨೨೯೨೬೨ ರಲ್ಲಿ ಭಾಲ್ಕಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಗೆ ನಡೆದ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ೧೯ ಸ್ಥಾನಗಳ ಪೈಕಿ ೧೧ ಮತ್ತು ಸಂತಪೂರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯ ೧೫ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ೧೧ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಸಂಯುಕ್ತ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸಮಿತಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ.

ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ೧೪೬ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ತನಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಆಧಾರಗಳಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮನವಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿತು. ಅಷ್ಟೇ

ಅಲ್ಲ, ಈ ಮೂರೂ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ

ಮುಂದುವರೆಯಲು ಇರುವ ಅರ್ಹತೆಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿತು.

‘ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಬೇಡಿಕೆ ಮಂಡಿಸಿರುವ ಬಹುತೇಕ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಭಾಲ್ಕಿ ಅಥವಾ ಬಸವಕಲ್ಯಾಣದ ಜತೆಗೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಭಾಲ್ಕಿ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬೀದರ್ ಜತೆಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವುದಲ್ಲದೇ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದೆ. ವಿವಾದಿತ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜನರು ಭಾಲ್ಕಿ ಪಟ್ಟಣವಿಲ್ಲದೇ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಲು ಸಿದ್ಧರಿಲ್ಲ’.

‘ಹುಮನಾಬಾದ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ-೧೯೬೫ ರಲ್ಲಿ ಬಸವಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಹೊಸ ತಾಲ್ಲೂಕಾಗಿ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಹೊಸ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಹುಮನಾಬಾದ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ೮೫ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಲ್ಕಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ೨೨ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೇಂದ್ರ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳಿರುವ ೨೮ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ೨೭ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಸೇರಿವೆ. ಈ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ. ೪೮ ಕನ್ನಡಿಗರು, ಶೇ. ೧೭ ಮರಾಠಿ ಮತ್ತು ಶೇ. ೨೦ ಇತರ ಭಾಷಿಕರಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಬಸವಕಲ್ಯಾಣದೊಂದಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಒಮದೊಮ್ಮೆ ಈ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಮರಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದರೆ ಈ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳೇ ಡೋಲಾಯಮಾನವಾಗುತ್ತವೆ’.

‘ಸಂತಪೂರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಸಂತಪೂರ ಮತ್ತು ಔರಾದ್ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಪಟ್ಟಣಗಳು. ಈ ಔರಾದ್ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೇಂದ್ರ ಈ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ೬೯ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸುವಂತೆ ಬೇಡಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿಯ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೪೬,೬೬೯. ಶೇ. ೪೧ ಕನ್ನಡಿಗರು, ಶೇ. ೩೮ ಮರಾಠಿ ಭಾಷಿಕರು. ಈ ಎರಡೂ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಬೀದರ್ ಜತೆಗೆ ರಸ್ತೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದ್ದು ಬೀದರ್ ಮತ್ತು ಸಂತಪೂರ ಮಧ್ಯದ ಅಂತರ ಕೇವಲ ೨೮ ಮೈಲುಗಳು. ಸಂತಪೂರದಿಂದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಮುಖ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ರಸ್ತೆ ಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲ. ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳಿರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿವೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಉದಗೀರ, ಉಸ್ಮಾನಾಬಾದ್ ಮತ್ತು ನಿಲಂಗಾ ಜತೆಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಈ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಹೊಂದಿಲ್ಲ’.

‘ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಭಾಷಿಕ ಮುಖಂಡರ ಪರಸ್ಪರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಂದ ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಮೂರು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಆಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮತ್ತೆ ಈ ವಿಷಯನ್ನು ಪುನಃ ಚರ್ಚೆಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬೇಡ ಎಂಬುದು ಮೈಸೂರ ಸರ್ಕಾರದವಾದ.

‘ಆಯೋಗದ ಎದುರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಹಾಜರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಸೇನ್ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಮಿಶ್ರಾ ಅವರು ತಮ್ಮ ವಾದವನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಂಡಿಸಿದರು; ‘ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಒಂದು ಘಟಕವನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವ ತತ್ವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಬೇಕು. ೧೯೫೭ ಮತ್ತು ೧೯೬೨ ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಗದ ಜನರು ಸಂಯುಕ್ತ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸಮಿತಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಜನಮತಗಣನೆಯ ತೀರ್ಪನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಹಲವಾರು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಿತಿಯ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳೇ ಬಹುಮತ ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ’.

‘೧೯೫೬ ರಿಂದ ಈ ಭಾಗದ ಜನರು ತಮ್ಮನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಗಡಿ ಭಾಗದ ಈ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಮರಾಠಿ ಜನರು ದಿನನಿತ್ಯದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅನಾನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕುಂಠಿತಗೊಂಡಿದೆ. ಮರಾಠಿ ಭಾಷಿಕರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಕೂಡಾ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಜನರು ತಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಿಕರು. ಮರಾಠಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಜನರು ಏನೇ ಕಷ್ಟ ಹೇಳಿಕೊಂಡರೂ ಅದು ಅರಣ್ಯರೋಧನವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಎಂದರೆ ಈ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿದೆ’.

‘ಆಯೋಗದ ಎದುರು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಪರವಾಗಿ ವಾದ ಮಂಡಿಸಿದ ಶ್ರೀ ನಂಬಿಯಾರ್ ಅವರು: ‘ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರೂ ಭಾಷೆಗಳ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಕೈಕೊಂಡ ಒಮ್ಮತದ ನಿರ್ಧಾರದಂತೆ ನಾಲ್ಕು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಬೀದರ್‌ಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರದ ಸ್ಥಾನಮಾನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ ವಿಂಗಡಣಾ ಆಯೋಗ ಬೀದರ್, ಹುಮನಾಬಾದ್, ಭಾಲ್ಕಿ ಮತ್ತು ಸಂತಪೂರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿಸಲು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯ ಮಂಡನೆಯಾದಾಗ ಬೀದರ್‌ಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಕೊಟ್ಟು ನಾಲ್ಕು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂಬ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಂಡಿಸಲಾಯಿತು. ಆಗ ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದೇ ನಾಲ್ಕು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು’.

‘ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆಲವು ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡುವಂತಿದ್ದರೆ ಬೀದರ್‌ಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರದ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಕೊಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಈಗಲೇ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಅತ್ಯಂತ ಸಣ್ಣ ಜಿಲ್ಲೆ ಬೀದರ್. ೧೯೬೭ ರಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಯ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಯಾರೂ ಗೆಲುವು ಸಾಧಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಜನರ

ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಬೇಡಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ಹೋಗಿವೆ. ಕಳೆದ ೧೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದ್ದು ಜನರು ಯಥಾಸ್ಥಿಯನ್ನೇ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಗಡಿ ಭಾಗದ ಜನರು ತೊಂದರೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಆಯೋಗದ ಎದುರು ನೀಡಿರುವ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಉತ್ತೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಮೈಸೂರ ಸರ್ಕಾರ ಗಡಿ ಭಾಗದ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಕೈಕೊಂಡಿದೆ.

ಋಣಭಾರ

ಮಹಾಜನವರದಿ-ಲೇ. ಡಾ. ಓಂಕಾರಕಾಕಡೆ. ಪು.ಸಂ. 62.

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು

ಪಂಪ ಮಹಾಕವಿ ರಸ್ತೆ ಚಾಮರಾಜ ಪೇಟೆ ಬೆಂಗಳೂರು-560018.

ಅಧ್ಯಾಯ-೨

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಮಸ್ಯೆವೊಡ್ಡುವವರು ಹೊರ ರಾಜ್ಯಗಿಂತ ಒಳಗಿರುವವರೆ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಕಮಲನಗರದ ದುರಂತ ಘಟನೆ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು. ಭಾಲ್ಕಿ ತಾಲೂಕಿನ ಹೊನ್ನಾಳಿ, ಲಖನಗಾಂವ, ಮೇಹಕರ ಮತ್ತು ಔರಾದ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಯ ಮರಾಠಿಗರೆ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಮಾಡಿದರೆಂದರೆ ಇದು ಬೆಚ್ಚಿ ಬೀಳುವ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಘಟನೆಯನ್ನರಿತ ಅಂದಿನ (1959) ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಬಿ.ಡಿ.ಜತ್ತಿಯವರು ಅಂಬೆಸಾಂಗವಿ ಕ್ರಾಸ್ರೋಡ್ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಭಾಲ್ಕಿಗೆ ಆಗಮಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಮೇಹಕರ ಗ್ರಾಮದ ಮರಾಠಿ ಕಟ್ಟರವಾದಿ ಎನಿಸಿಕೊಂಡ ರಾಮರಾವ ಪಟವಾರಿ ಯವರನ್ನು ತನ್ನ ಸಹಚರರೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಕಪ್ಪು ಬಾವುಟಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಭಾಲ್ಕಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸದಂತೆ ತಡೆದುದೆಂದರೆ ಉದ್ಭಟತನ ಅವರದು? ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನ ಹೆಡೆಯೆತ್ತಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ಕಚ್ಚಾಟ-ಹೊಡೆದಾಟ ಕಲ್ಲು ತೂರಾಟ ನಡೆಯಿತು. ಈ ಗಲಾಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಸವರಾಜ ಖಂಡ್ರೆಯವರು ರಾಮರಾವ ಪಟವಾರಿಯ ತಲೆಯನ್ನೊಡೆದರು. ಆತನನ್ನು ಭಾಲ್ಕಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ದಾಖಲು ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಹೈದ್ರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಉಪಜೀವನಕ್ಕೆಂದು ವಲಸಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಗೆ ಯಾವ ಆತಂಕವನ್ನೊಡ್ಡದೆ ಆ ಭಾಷೆಗೆ ಗೌರವಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ತೆಲುಗರಿಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರೆಂದರೆ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು ಉಭಯ ಭಾಷಿಗರಲ್ಲಿ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಬದುಕಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಬೀದರ ಗಡಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಸಮಸ್ಯೆ ಕೈ ಮೀರಿದ ಜ್ವಾಲೆಯಂತೆ ಕಾಡುತ್ತಲಿದೆ. ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಕನ್ನಡದ ಧಾಂದಲೆಗೆ ಬೀದರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಔರಾದ(ಶಾ), ಉಮರ್ಗಾ, ಉದಗೀರ ಕಡೆ ಹೋಗುವ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಸ್ಸುಗಳ ಗಾಜುಗಳು ಒಡೆದುಕೊಂಡು ತಿರುಗಿ ಬಂದಿರುವುದು ಅದು ಎಷ್ಟು ಅವಮಾನಕರ ಸಂಗತಿ ? ಪೂಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕದ ದೊಡ್ಡ ಹೋಟೆಲೊಂದಕ್ಕೆ ದಾಂಧಲೆ ಎಸಗಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ

ರೂಪಾಯಿ ಮೌಲ್ಯದ ಪರಿಕರಗಳು ಹಾಳು ಮಾಡಿದರು ಮರಾಠಿಪರ ರಾಜಕೀಯ ಮುಖಂಡರು ಬೀದರಿನ ಮರಾಠಿಗರಿಗೆ ಕುಮ್ಮಕ್ಕು ಕೊಡುವುದು ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣ

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ವಿಲಾಸರಾವ ದೇಶಮುಖರು ಉಮರ್ಗಾ ಮಾರ್ಗದ ಮಾಂಜರಾ ನದಿಯ ಮೇಲೆ ಸೇತುವೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾಲ್ಕಿಯ ಯಶವಂತರಾವ ಸಾಯಗಾಂವಕರ, ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಂ.ಇ.ಎಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ರಾಮರಾವ ರಾತೋಡ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ನವನಾಥರಾವ ವಾಸರೆ, ದಿಗಂಬರರಾವ ಮಾನಕಾರಿ, ಮಾಧವ ಪಿಚಾರ ಮುಂತಾದವರು ಈ ನಿಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಇವರನ್ನು ಕೇಂದ್ರದ ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರುವಂಥ ಶಿವರಾಜ ಪಾಟೀಲ ಅವರು ಅಭಿನಂದಿಸಿದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಬಂದ್‌ಗೆ ಕರೆ ನೀಡಿದರೆ ಭಾಲ್ಕಿಯ ಮರಾಠಾ ಮುಖಂಡರೆಲ್ಲರೂ ಶಾಹು ಬಡಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮಿಲನ ಮಹೋತ್ಸವವು ಮರಾಠಾ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಶಿವ ಸಂಗ್ರಾಮ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮುಂತಾದವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು.

ಒಂದು ಸಾರಿ ದಸರಾ ಹಬ್ಬದ ದಿನದಂದು ಭಾಲ್ಕಿಯ ಗಡಿಭಾಗದ ನೂರಾರು ಮರಾಠಿ ಭಾಷಿಗ ಹಿರಿಯರು ಯುವಕರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಡಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಣ ಶಹಾಜಾನಿ ಔರಾದ ಬಳಿ ಸಿಮೋಲಂಘನೆ ಮಾಡಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರೊಂದಿಗೆ ಕೈಮಿಲಾಯಿಸಿ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಹಬ್ಬ ಆಚರಿಸಿದುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಕನ್ನಡದವರ ನಿಂದೆ ಮಾಡಿ ನಾವು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗಿದ್ದೇವೆಂದು ದೃಢೀಕರಿಸಿದುದು ದುಃಸ್ನಾಹಸವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಭಾಷಿಕರ ಚಟುವಟಿಕೆ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿವೆ. ಬಸವ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಂದು ಮರಾಠಾ ಸಮಾಜದ ಮೇಳವದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಮರಾಠಿಗರನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿತ್ತು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶಿವಾಜಿ ಜಯಂತಿಯಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ರಜೆ ಘೋಷಿಸಬೇಕು; ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ಶಿವಾಜಿಯ ತಂದೆ ಶಹಾಜಿಯ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು.

_____ (ಯುಣಭಾರ : ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಅಂಬೆಸಂಗೇ:ಗಡಿನಾಡು ಭಾಷಾ ಸಮಸ್ಯೆ:ಪ್ರಸಾರಾಂಗ:ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಗುಲಬರ್ಗಾ).

ಅಧ್ಯಾಯ-೮

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಸಂವಹನ:

೧೯೫೬ ರ ಪೂರ್ವದ ಹಾಗೂ ಇಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ:-

೧೯೪೨ ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯತೆ ಪಡೆದ ನಂತರ ೧೯೫೬ರಲ್ಲಿ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳ ಪುನರ್ವಿಂಗಡಣೆಯಾಯಿತು. ಅಂದರೆ ಭಾಷಾವಾರು ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಂತಗಳು ರಚನೆಯಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ ಅರಿಯಬೇಕಾದರೆ ವಚನಕಾರರ ನಂತರದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದವು. ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ ಏನೇನಾಗುತ್ತ ಸೇರಿ ಬಂದಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಸಿಂಹಾವಲೋಕನ ಕ್ರಮದಿಂದ ಅವಲೋಕಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವೆಂಬುದನ್ನು ಅನಿಸಿಕೆ ಮೂಲದ್ರಾವಿಡದಿಂದ ತನ್ನ ಹುರಿಯನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡವು ಶೈಶವಾವಸ್ಥೆ.

ಮೊದಲಿಗೆ ನಾವು ವಚನಕಾರರನ್ನು ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇಡೀ ಕನ್ನಡಿಗರು ನೆನೆದು, ಅವರಿಗೆ ಚಿರಋಣಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಕಾರಣ ಅಚ್ಚಗನ್ನಡವನ್ನು ಬಳಸಿದವರೆಂದರೆ ಅವರೇ ಜನಭಾಷೆಯನ್ನು ದೇವಭಾಷೆಯಾಗಿಸಿ, ಅವರ ನುಡಿಗಳು ಮುತ್ತಿನ ಹಾರದಂತೆ. ಒಬ್ಬ ವಚನಕಾರರಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ವಚನಕಾರರು ಸಹಸ್ರ-ಸಹಸ್ರ ವಚನ ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ ಹೊಗರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡ ಹೆಸರು ಬಂದಾಗ ಪೂರ್ವಕಾಲದಿಂದಲೂ ಹಲವಾರು ಕವಿವರೈರು ಕನ್ನಡತನದ ಜಾಯಮಾನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರು ವವರಾದರೂ, ಶುದ್ಧ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬಳಸಿದವರು ಶರಣರು. ಶರಣರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನಾಳಿದ ಕನ್ನಡದ್ದೇ ಅರಸರಾದ ಕಲಚೂರಿ ಮತ್ತು ಚಾಲುಕ್ಯರು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಮಿಶ್ರಣ ವೇನು ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಇವರ ನಂತರ ಬಂದ ಅರಸರುಗಳು ಪರಕೀಯರಾಗಿದ್ದು ಅವರ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸೇರ ತೊಡಗಿದವು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕಲಚೂರಿ ಮತ್ತು ಚಾಲುಕ್ಯ ಮನೆತನದ ನಂತರ ಬೀದರನ್ನು ಆಳಿದ ದೇವಗಿರಿಯಾದವರು ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಾಕೃತ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಗಳ ಪದಗಳು ಸೇರುತ್ತ ಬಂದವು. ದೇವಗಿರಿಯಾದವರ ನಂತರ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಮಹಮ್ಮದ್-ಬಿನ್-ತಗುಲಕ್ ನಿಂದಾಗಿ ಅರಬ್ಬಿ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಸಿ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವವು ಉಂಟಾಯಿತು. ತಗುಲಕ್‌ನ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬೀದರನ್ನು ಆಳಿದ ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರಿಂದ ಪಾರ್ಸಿ ಮತ್ತು ದಖನಿ ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡವು ಒಳಗಾಯಿತು. ಇವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಬರೀದಪಾಯಿ ಮನೆತನವು ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸಿತು. ಪರಿಣಾಮ ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇಣುಕುಟ್ಟಿತು.

ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಪರಿಣಾಮ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಯ ರಾಜಕೀಯ ಒತ್ತಡ ಇಲ್ಲದೆ ಸುದೀರ್ಘ ಅವಧಿಯ ನಿರಂತರ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದಲೇ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಆದರೆ ಕೆಲವೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ ಭಾಷೆ ಅಥವಾ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಆ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಬೀರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವುಗಳ ಸೂಕ್ತ ವಾತಾವರಣ ಸಿಗದೇ ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ಅವು ಕರಗಿಹೋಗಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಮಾತೊಂದು ಇದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿಕೊಂಡು ಭಾಷೆಗಳು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಭಾವ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಮೇಲಿನ ರಾಜಮನೆತನಗಳು ಬಹುಕಾಲದವರೆಗೆ ಬೀದರಿನಲ್ಲಿ ಆಳಿರಲಿಲ್ಲ.

ಬರೀದಿಷಾಯಿ ಮನೆತನದ ನಂತರ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ಆಳಿದ ವರೆಂದರೆ ಹೈದ್ರಾಬಾದಿನ ನಿಜಾಮರು. (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೭೨೪-೧೯೪೮) ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು ಇನ್ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸಿತು. ನಿಜಾಮ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆ ಯಾಗಿದ್ದು ಉರ್ದುವಿನ ದಟ್ಟ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಬೀದರಿನ ಕನ್ನಡವು ಒಳಗಾಯಿತು.

ಹೈದ್ರಾಬಾದಿನ ನಿಜಾಮನು ಎಷ್ಟು ಮತಾಂಧನಾಗಿದ್ದನೋ ಅಷ್ಟೇ ಭಾಷಾಂಧಕನು ಆಗಿದ್ದನು. ಹಾಗಾಗಿ ಅವನ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆ ಉರ್ದುವಾಗಿದ್ದು, ಅವನಾಳ್ವಿಕೆಯ ಪ್ರಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲ ಉರ್ದುಮಯ ಮಾಡಲು ಹೊರಟಿದ್ದನು. ಕನ್ನಡ ಮಾತೃ ಭಾಷೆಯಾಗಿರುವ ಬೀದರ ಜನಗಳಿಗೆ ಉರ್ದುವಿನ ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಕಾಸಿನ ಕಿಮ್ಮತ್ತಿಲ್ಲವಾಯಿತು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಉರ್ದುವಿನ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಯಿತು. ಕನ್ನಡದ ಪಠಿಸ್ಥಿತಿ ಅತ್ಯಂತ ಶೋಚನೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತಿತ್ತು. ಕನ್ನಡ ಕಲಿಯುವುದೇ ಮಹಾಪರಾಧ ಎನ್ನುವ ಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣ ವಾಯಿತು.

ಇಂತಹ ದಯನೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದ ಬೀದರಿನ ಪವಿತ್ರ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕನ್ನಡ ಕವಿ ಮೂಡಿ ಬಂದನು. ಅವನೇ ಬೀದರಿನ ತುಟ್ಟ ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಮಲನಗರದಲ್ಲಿ ಉದಿಸಿದ ಮ.ಘ.ಚ.ಲಿಂ. ಡಾ. ಚನ್ನಬಸವಪಟ್ಟದ್ದೇವರು. ಅವರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸುವಪರಿ ಎಂಥದ್ದು ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಮೂಕ ವಿಸ್ಮಿತರಾಗಬೇಕು ಅಂಥದಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಇವರು ಇಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಾಳೆಯದೇ ಇದ್ದಾರೆ ಬೀದರಿನ ಬಹುತೇಕ ಭಾಗವು ಇನ್ನಾವುದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಇಂದು ನಾವು ಕನ್ನಡಿಗರು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಪಠಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು ಹೀಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟಾಳು ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣಗೆ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಚಿರಋಣಿಯಾಗಿರಲೇಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಾಯ-೯

ಬೀದರಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘ ಈಗ ಬೀದರಿನಲ್ಲಿ ಹೆಮ್ಮರವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಬಾಡಿಗೆಗಿದ್ದ ಈ ಸಂಘದ ಮಳಿಗೆಗಳು ಸಂಘಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾವೇ ಖಾಯಂ ಇದರ ವಾರಸುದಾರರೆಂದು ಉದ್ಘಟನ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಬಾಡಿಗೆಯ ನೇರವಾಗಿ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಕೊಡದೆಯಿರುವುದು ಒಂದು ದುರಂತವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಬಾಡಿಗೆಯನ್ನು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂಬಂಧ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಫಿರ್ಯಾದು ದಾಖಲಾಗಿದೆ. ನ್ಯಾಯ ಸಂಘದ ಪರವಾಗಿಯೇ ಇದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಹಣಮಂತಪ್ಪ ಪಾಟೀಲರು.

ಈ ಹಿಂದೆ ಕನ್ನಡದ ಮೇಲೆ ಉರ್ದುವಿನ ಪ್ರಭಾವ ಬಹಳವಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಬರಲು ಕನ್ನಡಿಗರಾದ ನಾವು ಬಹಳ ಪರದಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಆ ಸಮಸ್ಯೆ ಈಗಿಲ್ಲ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮಿಷನ ಹೈಸ್ಕೂಲು ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ೧೮೮೫ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮತ್ತು ಉರ್ದುವೂ ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇವರ ಶಾಲೆಯ ಫಲಕ ಉರ್ದುವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ನಿಜಾಮ ನಿರ್ಬಂಧನೆ ಹೇರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ನಿಜಾಮ ಕ್ರೈಸ್ತರ (ಬ್ರಿಟಿಷ್) ಗುಲಾಮನಾಗಿದ್ದ ಹಾಗಾಗಿ ಇವರು ಹೇಳಿದ್ದೆ ನಿಜಾಮ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಈಗ ಅವರ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಾಲೆಗೆ ೧೨೮ರ ಸಂಭ್ರಮವೆಂದು ಈಗಿನ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲಾ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಾಗಿರುವ (ಡಿ.ಎಸ್) ರೆ. ಎ.ಸಿಮನ್ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯ ಜಂಜಾಟದಿಂದ ಹೊರಬಂದು ನಿಡಿದಾಗಿ ಉಸುರುವಾಗಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಂಠಕ ಕಾಡತೊಡಗಿದೆ. ಅದೇ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಸರಕಾರ ಎಷ್ಟೋಬಾರಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೂ ಮಕ್ಕಳ ಪೋಷಕರು ಮಾತ್ರ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ಮನೋಭಾವನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉನ್ನತ ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾಧ್ಯಮ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿರುವದೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. ಮುಂದೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಭಾರವಾಗಬಾರದೆಂಬುದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನತೆಯ ಮನೋಭಾವನೆಯಂತೆಯೇ ಸರಕಾರವು ಶಾಸನವೇ ಹೊರಡಿಸಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಲವರು ವಿರೋಧ ಕೆಲವರು ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಹಿಂದೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜದ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಬಯಸುವುದು ಅವರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ನಾಯಿಕೊಡೆಗಳಂತೆ ಹುಟ್ಟಿ ಕೊಂಡಿವೆ. ಅವುಗಳು ವ್ಯಾಪಾರ ವ್ಯವಹಾರದ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಅದು ಅನಿವಾರ್ಯವೂ ಹೌದು. ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಒತ್ತುಕೊಡುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮ ಇಂಗ್ಲೀಷ್. ಆದರೂ ಕನ್ನಡದ್ದೇ

ಸ್ವಾಮಿಯೆಂದು ಹೆಸರಾದ ಚಿನ್ನಬಸವಪಟ್ಟದ್ದೇವರು. ಇಂಥವರು ಕನಸು ನನಸಾಗಬೇಕಾದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆ ಹುದ್ದೆಗಳು ದೊರೆಯಬೇಕು. ಈಗ ಈ ಭಾಗದ ಮುಖಂಡರ ಹೋರಾಟ-ಸಂಘರ್ಷದ ಫಲವಾಗಿ ಹೈದರಾಬಾದ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನಗಳು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಲು ಬಂದಿದೆ ಸಂವಿಧಾನದ ೩೭೧ ಕಲಮ್.

ಅಧ್ಯಾಯ-೧೦

ಬೀದರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಣ ಪದಗಳು

ಸ್ವೀಕರಣ ಎಂದರೇನೆಂಬುದನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದೆವು. ಬೀದರ ಕನ್ನಡ ಉರ್ದು, ಮರಾಠಿ, ಹಿಂದಿ, ತೆಲುಗು ಹಾಗೂ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೃದಯ ಸಿರಿವಂತಿಕೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಉಪವಿಭಾಗಗಳೂ ಬೆಳೆದು ಕೊಂಡಿವೆ.

ಎರಡು ಭಿನ್ನ ಭಾಷೆಗಳು ಇಲ್ಲವೆ ಎರಡು ಉಪಭಾಷೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ ಪರಸ್ಪರ ಕೊಡು-ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಸಹಜ. ಇದನ್ನು 'ಭಾಷಾ ಸ್ವೀಕರಣ' ವೆಂದೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ವೀಕರಣ (Cultural Borrowing) ವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಭಾಷೆ ಭಾಷೆಗಳ ನಡುವೆ ವಾಹಕ ಮಾತ್ರ ಸ್ವೀಕರಣ ನಡೆಯುವುದು ಎರಡು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ. ಎರಡು ಉಪ ಭಾಷೆಗಳ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವ ಸ್ವೀಕರಣಕ್ಕೆ 'ಉಪ ಭಾಷಾ ಸ್ವೀಕರಣ' ವೆಂದು ಹೆಸರು.

ಬೀದರ ಕನ್ನಡ ತನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವಿಚಾರ, ವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ವಸ್ತು ಅನ್ಯ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅನ್ಯಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವಿಚಾರ ವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ವಸ್ತು ಅನ್ಯಭಾಷಿಕರು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಬೀದರ ಕನ್ನಡ ಅನ್ಯಭಾಷೆಗೆ 'ಪ್ರದಾತೃ' (Donor) ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳಿಗಾದರೆ ಹಲವು ಭಾಷೆಗಳಿಂದ 'ಗೃಹಿತ' ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರದಾತೃಗಿಂತ ಗೃಹಿತವೇ ಹೆಚ್ಚು. ಪ್ರದಾತೃ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬೀದರ ಕನ್ನಡ ಒಂದು ವಿಚಾರ, ವ್ಯವಹಾರ ಇಲ್ಲವೆ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವಾಗ, ಆ ವಿಚಾರ, ವಸ್ತು ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಶಬ್ದವನ್ನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ, ಯಾವಾಗಲೂ ಈ ರೀತಿ ಶಬ್ದವನ್ನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದಲ್ಲ ವಸ್ತು, ವಿಚಾರ, ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಅದನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಲು ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನಿರ್ದೇಶಿತ ಶಬ್ದದ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಇನ್ನುಳಿದ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಪೂರೈಸಿದೆ. ಸ್ವೀಕರಣವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

೧. ಶಬ್ದ ಸ್ವೀಕರಣ (Loan-words)

೨. ಸ್ಥಾನಾಂತರ ಸ್ವೀಕರಣ (Loan-Shift)

೩. ಮಿಶ್ರ ಸ್ವೀಕರಣ (Loan-blend)

೪. ಗಾದೆ ಮಾತುಗಳು ಸ್ವೀಕರಣ (Loan Proverbs)

೧. ಶಬ್ದ ಸ್ವೀಕರಣ:

ಸ್ವೀಕರಣದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ಈ ಹಿಂದೆ ನೋಡಿದೆವು. ಪ್ರದಾತ್ಯ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದವನ್ನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಆ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿಯ ಧ್ವನಿಮಾಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಂತೆಯೇ. ಅಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಆ ಭಾಷೆಯ ಧ್ವನಿಮಾಗಳು ಗೃಹಿತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅನ್ಯಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆಯೇ ಬಳಕೆಯಾದರೂ ಬೀದರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಶಬ್ದಕೋಶ ಬದಲಾವಣೆ, ರೂಪ ಬದಲಾವಣೆ, ವ್ಯಾಕರಣ ಬದಲಾವಣೆ, ಧ್ವನಿಮಾ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಶಬ್ದಕೋಶ ಬದಲಾವಣೆ:

ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ರೂಪವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ ಅದು ಶಬ್ದ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಬ್ದಾರಂಭದಲ್ಲಿ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ದ್ವಿತ್ವ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದುವೇಳೆ ಹಾಗೆ ಬಂದರೆ ಅವು ನಮ್ಮ ರೂಪಗಳಲ್ಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ಜನ್ಯ ಭಾಷೆಯವು. ಅಂಥ ಸಂಸ್ಕೃತ ಜನ್ಯ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬೀದರ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಹಳೇ ಬಂದಿವೆ.

ವ್ಯಾಕರಣ ಬದಲಾವಣೆ:

ಪ್ರಾಂತೀಯವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸಿಸಹೊರಟರೆ ಎಲ್ಲೂ ವ್ಯಾಕರಣ ಬದಲಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಭಾಷಿನಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಕೊಂಡಾಗ ವ್ಯಾಕರಣ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಡೀ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕರ್ಮಣೀ ಪ್ರಯೋಗವಿಲ್ಲ; ಇದು ಸ್ವೀಕರಣದಿಂದಲೇ ಬಂದುದು. ಇಂಗ್ಲೀಷನ (Geeta and Rama went to college) ಈ ವಾಕ್ಯದ ಶಬ್ದಶ: ಭಾಷಾಂತರ 'ಗೀತಾ ಮತ್ತು ರಾಮ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋದರು' ಆದರೆ ಬೀದರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಗೀತಾ ರಾಮಾ ಕಾಲೇಜ್ ಹೋದರ್, ಅಥವಾ ಗೀತಾಬೀ ರಾಮಾಬೀ ಕಾಲಿಜ್ ಹೋದರ್/ ಹ್ವಾದ್ರು/ಹ್ವಾದ್ರುರ್, ಈ ವಾಕ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ 'ಬೀ' ರೂಪ ಅನ್ಯಭಾಷೆಯಿಂದ ಬಂದಿದೆ; ಇದು ಉರ್ದುವಿನ 'ಭೀ' ರೂಪ 'ಕೂಡ' ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಧ್ವನಿಮಾ ಬದಲಾವಣೆ:

ಉರ್ದು, ಮರಾಠಿ, ಹಿಂದಿ, ತೆಲುಗು ಹಾಗೂ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಬೀದರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಮಾ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಮಹಾಪ್ರಾಣಗಳು ಸಹಜವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬೀದರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಂಡಿದೆ.

೨. ಸ್ಥಾನಾಂತರ ಸ್ವೀಕರಣ:

ಒಂದು ಭಾಷೆಯಿಂದ ವಿಚಾರ, ಆಚರ, ವ್ಯವಹಾರ ಅಥವಾ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಶಬ್ದವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ ಅದರ ಬದಲಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಅದರ

ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ಸ್ಥಾನಾಂತರ ಸ್ವೀಕರಣ ಎನ್ನುವರು ಇದು ಬೀದರ ಕನ್ನಡದ ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿದೆ.

ಇಂಗ್ಲೀಶಿನಿಂದ ನಾವು **Minidore** ಅನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಆ ವಿಚಾರವನ್ನಷ್ಟೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅದರ ಎಂಜಿನಿನಿಂದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡುತ್ತ 'ಟಮ್‌ಟಮ್' ಅನ್ನು ಅದರ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. **Two wheeler** ಅನ್ನು ಫಟ್‌ಫಟಿ ಆಯಿತು. **Stage-ಮಂಚ Style-ಸೋಕ** (ಠೀವಿ) ಚಟ್ಟಿ-ಹಿಂಡಿ ಈ ರೀತಿ ವಸ್ತು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅದನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಲು ಬೀದರ ಕನ್ನಡದ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ **Post-ಟಪ್ಪಾ** ಆಯಿತು. ಈ ಸ್ಥಾನಾಂತರ ಸ್ವೀಕರಣ ಕ್ರಿಯೆ ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

ಅ. ಭಾಷಾಂತರ ಸ್ವೀಕರಣ (**Loan Transtation**)

ಆ. ರೂಪಾಂತರ ಸ್ವೀಕರಣ (**Loan Adaption**)

(ಅ) ಭಾಷಾಂತರ ಸ್ವೀಕರಣ:

ಪ್ರದಾತ್ಯ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದಗಳು ಗ್ರಹಿತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಭಾಷಾಂತರ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅರ್ಥವೇನಿಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕೃತದ ವಿಷ ಬೀದರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಲಂಚ (ನಂಜು) ಆಯಿತು ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಡಿ-ಸೀರಿ (ಸೀರೆ), **Belt-ಕಂಬರಪಟ್ಟಾ/ಬಟ್ಟಾ Uneducated ಅಡ್ಡಣಿ Tank-ಟಾಕಿ, Train-ಗಾಡಿ, ಅದ್ರಕ್ (ಹಸಿಶುಂಠಿ)- ಅಲ್ಲ Handbag-ಕೈಚೀಲ/ಧೈಲಿ/ರೈಲಿ.** ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

(ಆ) ರೂಪಾಂತರ ಸ್ವೀಕರಣ:

ಅನ್ಯಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದಗಳು ಬೀದರ ಕನ್ನಡಕ್ಕನುಗುಣವಾಗುವಂತೆ ರೂಪಾಂತರಗೊಳಿಸಿ ಬಳಸುವುದಕ್ಕೆ ರೂಪಾಂತರ ಸ್ವೀಕರಣವೆಂದು ಹೆಸರು ಅಂದರೆ ಅನ್ಯ ಶಬ್ದಗಳು ಬೀದರ ಕನ್ನಡದ ಜಾಯಮಾನಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ರೂಪಗಳು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಬಳಸಬಹುದು ಅಥವಾ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಳಸಬಹುದು.

<u>ಸಂಸ್ಕೃತ</u>	<u>ಬೀದರ ಕನ್ನಡ</u>	<u>ಶಿಷ್ಟರೂಪ</u>
ಜವ್ವನಂ	ಜವಾನ	ಯೌವ್ವನ
ವೈಶಾಖ	ಬ್ಯಾಷಿ	ವೈಶಾಖ
ಪ್ರಾಣ	ಪರಾಣ	ಪ್ರಾಣ
ಶುಂಠ್	ಸುಂಟಿ	ಶುಂಠಿ

ಇದರಿಂದ ಶಬ್ದಕೋಶ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ರೂಪ ಬದಲಾವಣೆಯ ವಿಧಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಈ ಮೇಲಿನ ಶಬ್ದಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಬೀದರ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದವು ಹಾಗೆಯೇ ಹೊಸ ಶಬ್ದಗಳ ಮೂಲ ಹೊಸ ರೂಪಗಳು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡವು.

೩. ಮಿಶ್ರ ಸ್ವೀಕರಣ:

ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನಾಂತರ ಎರಡೂ ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಮಿಶ್ರ ಸ್ವೀಕಾರ. ಭಾಗಶಃ ಅನ್ಯ ಶಬ್ದವನ್ನು ಭಾಗಶಃ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದು ಎಂದರ್ಥ ಉದಾಹರಣೆ ಗಲೀಜ್ ನೀರು ಉರ್ದುವಿನ ಗಲಿಜ್‌ಪಾನಿ ಶಬ್ದದ ಸಂವಾದಿ ರೂಪ. ಇಲ್ಲಿ ಪಾನಿಗೆ ನೀರು ಎಂದು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ ಗಲಿಜ್ (ಹೊಲಸು) ಇದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಹಾಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಎರಡರ ಮಿಶ್ರಣವೂ ಇದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಗಾವರಾಣಿ (ಗಾವರಾನ್- ಊರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಗದ್ಯ (ಅಡವಿ) ಈ ಅಡವಿ > ಅಡಿ > ಆಣಿಯಾಗಿದೆ) ಎತ್ತಿನಗಾಡಿ, **Water Tank** ನೀರಿನ್ನಾಕಿ, ಪಟೇಲ್ತಾನ್, (ಗೌಡಕಿ) **Miss Principal**, ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್ತೀ ಶಾಣಿತಾನ್ (ಶಾನ್ಸನ್) ಮರಾಠಿ ಮುಂತಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಬೀದರ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತ್ಯಯ ಹತ್ತಿ ಸಿದ್ಧವಾದ ರೂಪಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವುದು; ಅನ್ಯಭಾಷೆ ಗಳಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ; ಇವೆ. ಗಾವರಾನ್ (ಊರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಡವಿ) ಪಟೇಲ್ತೀ, **Miss Principal**, ಶಾನ್ಸನ್, ಜಮಾ (ಉಳಿತಾಯ) ಈ ರೂಪಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಹಚ್ಚಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಜಮಾದ, ಜಮಾದಾಗ, ಜಮಾದಾಗಿಂದ, ಜಮಾದ ಲಿಂದು/ನಿಂದು. ಜಮಾಒಳಗ್.

ಸ್ವೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಇರಲಿ, ಮತ್ತಾವ ಭಾಷೆಯಿಂದಿರಲಿ ಬೀದರ ಕನ್ನಡ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯ ತೆಲುಗು, ಮರಾಠಿ, ಉರ್ದು ಭಾಷೆಗಳು ಇಲ್ಲಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಇವೆ. ಉದಾಹರಣೆ ನೀರಾ, ಹಳ್ಳಿ, ಪಳ್ಳಿ, ಮುಂಗಾರಿ, ಹೊಟ್ಟು, ಬಂಡಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

೪. ಗಾದೆ ಮಾತುಗಳು ಸ್ವೀಕರಣ:

ಸಂದರ್ಭಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಬೀದರ ಕನ್ನಡಿಗರು ಅನ್ಯ ಭಾಷಿಕರ ಗಾದೆಗಳು ಹೇಳಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ:

೧. ಮಿಳತ್‌ಗೇಲೆನ್ ಲೋಳತ್ ಗೇಲ್ತಿ (ಸಿಗುತ್ತ ಹೋದರೆ ಉರುಳುತ್ತಾ ಹೋದಳು) ಮರಾಠಿ.
೨. ರಾಜಾ ಸಿಕಾರ್‌ಕು ಗಯಾತೊ ಕುತ್ತಾ ಹಗನಿಗಯಾಥಾ (ರಾಜಾ ಬೇಟೆಗೆ ಹೋದರೆ ನಾಯಿ ಹೇಲಲು ಹೋಗಿತ್ತು) ಉರ್ದು.
೩. ಧೋಬಿಕಾ ಕುತ್ತಾ ಘರ್ಕಾನಾ ಘಾಟಕಾ (ಅಗಸರ ನಾಯಿ ಮನೆಯದೂ ಅಲ್ಲ ನದಿಯದೂ ಅಲ್ಲ). (ಉರ್ದು).

೪. ಮಿಯ್ಯಾ ಬೀಬಿ ರಾಜೀ ತೋ ಕ್ಯಾ ಕರೇಗಾ ಖಾಜೀ (ಗಂಡಾ ಹೆಂಡತಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಾಗ
ನ್ಯಾಯದೀಶನೇನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ?) (ಉರ್ದು)

ಹೀಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಬೀದರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

“ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಮ್‌ನ ಶತಮಾನದ
ಪೂರ್ವಾರ್ಧದವರೆಗೆ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಪುನಃ
ಪೇಶ್ವೆಯವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಮರಾಠಿ ಈ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಪಾಲು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು. ಈ ಪ್ರಭಾವ
ವ್ಯವಹಾರದ ಮೇಲೆ ಗಾಢ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿತು. ನಿಮ್ಮಾ(ಅರ್ಧ)ಪಾವ್ (ಕಾಲು),
ಸವ್ಲಾ (ಒಂದುಕಾಲು), ಪೌಣ (ಮುಕ್ಕಾಲು), ದೀಡ್ (ಒಂದುವರೆ) ಅಡಿಚ್(ಎರಡುವರೆ),
ಸಾಡೆತೀನ್(ಮೂರುವರೆ) ಸಾಡೆ ಎಂಬುದು ಕನ್ನಡದ “ವರೆ” ಎಂಬ ಅರ್ಥಕೊಡುವುದು.
ಎಂಬಿತ್ಯಾದಿಗಳು ಚಲಾವಣೆಗೆ ಬಂದಳು.

‘ಬಾರಾಖಡಿ’ (ಸ್ವರಗಳು), ಮಗ್ಗಿ ಓದುವುದು ಪರಂಚ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಥವಾ
‘ಪಹಾಡೆ’ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಿಜಾಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕೊನೆಯ ನಿಜಾಮ ಮೀರ ಉಸ್ಮಾನ
ಅಲಿಖಾನನು ಇಡೀ ಭಾರತವೇ ಮುಸಲ್ಮಾನ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕನಸು
ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷವೆಂದರೆ ಹೈದ್ರಾಬಾದ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾದರೂ (ನಿಜಾಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ)
ದಕ್ಷಿಣ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಮಾಡುವ ಹುನ್ನಾರ ಅವನದಾಗಿತ್ತು. ಆದಗೋಸ್ಕರ ಹಿಂದುಗಳ ಮೇಲೆ
ಅನ್ಯಾಯ ಅತ್ಯಾಚಾರ ನಡೆಸಿದನು. (ಈ ಹಿಂದೆ ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡಿದೆ) ಮತಾಂತರಕ್ಕೆ
ಮಹತ್ವಕೊಟ್ಟನು. ಹಾಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಹಳ್ಳಿ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಇಸ್ಲಾಮೀಕರಣಗೊಂಡವು.

ಹಿಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಮೀಕರಣದ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಂಘ-ಸಂಘಟನೆಗಳು
ರೂಪಗೊಂಡವು. (ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಸ್ಟೇಟ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್, ನಿಜಾಮ ಕರ್ನಾಟಕ ಪರಿಷತ್ತು ಇತ್ಯಾದಿ)
ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯುಳ್ಳ ಹೋರಾಟವೇ ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಸಂಸ್ಥಾನದ ವಿಮೋಚನಾ
ಚಳುವಳಿ.ಬಸ್ನಿಲಾಲ್, ಶಾಮಲಾಲ್, ಧರ್ಮಪ್ರಕಾಶ, ಬ್ರಿಜ್‌ಪಾಲಸಿಂಗ್, ರಾಮಚಂದ್ರ
ವೀರಪ್ಪಾ, ಶಿವಚಂದ್ರ ನೆಲ್ಲಗಿ, ರಂಗನಾಥರಾವ ಸಾಯಗಾಂವಕರ್, ವಿಠಲರಾವ ಕುಕುಡಾಲ್,
ಶರಣಪ್ಪಾ ಉಪ್ಪಿನ, ಮಾಣಿಕರಾವ ಫುಲೇಕರ್, ಬಸವರಾಜ ಹುಡಗಿ, ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಏಖೆಳಿಕರ್,
ಸಂಗ್ರಾಮಪ್ಪ ಶೆಟಕಾರ್, ಮಾಣಿಕರಾವ ಮುಳೆ, ಗಣಪತರಾವ ಮುಳೆ, ವೀರಯ್ಯಾ ಸ್ವಾಮಿ,
ಅಡವೆಪ್ಪ ಚಿದ್ರೆ, ಹುಲೆಪ್ಪ ಚಿಂಚೋಳಿ, ಗೋಪಾಲರಾವ ಮುಡಬಿ, ಮಹಾದಪ್ಪಡುಮಣಿ,
ಮಹಾರುದ್ರಪ್ಪ ಪಟ್ಟೆ, ಭೀಮಣ್ಣ ಮಜ್ಜೆಗೆ, ಅಂಬಾದಾಸರಾವ ಕುಂಡೆರಾವ, ಜಗನ್ನಾಥ
ನಾಯಕ್, ಧೂಳಪ್ಪ ಕಾಂಬೈ, ಮಹಾರುದ್ರಪ್ಪ ಸಿರ್ಸೆ, ಮಹಾದೇವಪ್ಪ ಲೋಖಂಡೆ,

ಮಾಧವರಾವ ಕಾಳೆ, ವಿ.ಎನ್.ಪಾಟೀಲ, ನರಸಿಂಗರಾವ ಬಾಚರಿ, ಚೆನ್ನಪ್ಪ ಡಾಕ್ಟರ್, ಪ್ರಭುರಾವ ಕಂಬಳಿವಾಲೆ, ಪೂಜ್ಯ ಚೆನ್ನಬಸವ ಪಟ್ಟದೇವರು, ಭಿಮಣ್ಣ ಖಚಿಡ್ರೆ, ಮತ್ತು ಜಯದೇವಿತಾಯಿ ಲಿಗಾಡೆ ಮುಂತಾದವರು ನಿಜಾಮನ ವಿರೋಧ ಜೀವದ ಹಂಗುಬಿಟ್ಟು ಹೋರಾಡಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಹೈದ್ರಾಬಾದ ನಿಜಾಮನ 'ಫರಮಾನ್' ಇವರ ಮುಂದೆ ಶರಣಾಗತವಾಯಿತು.

1938 ರಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿತ ಲಾತೂರಿನ ಕಾಶೀಂ ರಜ್ಜಿಯ ನೇತೃತ್ವದ ತಂಡ ಬಸವಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಪ್ರಕಾಶರನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿತ್ತು. 1939ರಲ್ಲಿ ಬೀದರಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಜಪಾಲ್ ಸಿಂಗನನ್ನು ಸದೆಬಡಿದು. ಉಸ್ಮಾನ ಗಂಜ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಹಿಂದೂ ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಭಷ್ಮಗೊಳಿಸಿದರು. ಹುಮನಾಬಾದಿನಕಪ್ಪರಗಾಂವಿನ ಹೀರಾಲಾಲರನ್ನು ಕೊಂದರು. ಹಳ್ಳಿಖೇಡದ ಶಾಮಲಾಲರನ್ನು ವಿಷಕೊಟ್ಟು ಸಾಯಿಸಿದರು. ಗೋರ್ಟಾದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ದಿನ 260 ಹಿಂದೂ ಜನರನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದ್ದು ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಹುದೊಡ್ಡ

ದುರಂತದಲ್ಲೊಂದು. ಸಾವಿರಾರು ಮಹಿಳೆಯರು ಮಾನಕ್ಕಂಜಿ ಬಾವಿಹಾರಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

1962ರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣವು ಬಸವಕಲ್ಯಾಣವೆಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿ ತಾಲೂಕು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತಗೊಂಡಿತು”

(ಶ್ರೀ ವೀರಶೇಟ್ಟಿ ಬಾವುಗೆ ಸಂಪಾದಿತ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಹೋರಾಡಿದ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳು' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದ ಸಂಪಾದಕೀಯದಿಂದ)

ಅಧ್ಯಾಯ-೧೧

೨. ಬೀದರ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಿಕ ಬದಲಾವಣೆ

ಭಾಷೆ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ವದ ಹಳಗನ್ನಡ-ಹಳಗನ್ನಡಕ್ಕೂ, ಹಳಗನ್ನಡ-ನಡುಗನ್ನಡಕ್ಕೂ, ನಡುಗನ್ನಡ-ಹೊಸಗನ್ನಡಕ್ಕೂ ಹಾಗೆಯೇ ಹೊಸಗನ್ನಡ-ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡಕ್ಕೂ ಸಾಕಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಘಟ್ಟಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಯಿತು. ಈ ಭಾಷಾ ಭಿನ್ನತೆ ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಆಡು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಕೇಶಿರಾಜನು ಶಬ್ದಮಣಿ ದರ್ಪಣದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ್ಯರ ಆಡುನಡಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು ಗಮನಿಸಬಹುದು. (ಸೂತ್ರ-೨೮) ಅಂದಿನ ಭಾಷೆಗೂ, ಇಂದಿನ ಭಾಷೆಗೂ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಭೇದಗಳಾಗಿ ಕರಾವಳಿಯ ಕನ್ನಡ, ಆಂಧ್ರ ಗಡಿಕನ್ನಡ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಡಿಕನ್ನಡ, ಕೇರಳ ಗಡಿಕನ್ನಡ, ತಮಿಳುನಾಡು ಗಡಿಕನ್ನಡ ಮಧ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕನ್ನಡ ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೫೦ ರಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಭೇದಗಳ ವೈವಿಧ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳಿಂದಾಗಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಅನ್ಯ ಭಾಷಾ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಆ ಸ್ಥಿತಿ ಈಗಲೂ ಇದೆ. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೂ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡವು. (ಸಂ.ಸ.ಮಠ-ಕ.ಭಾ.ಸ್ವ-ಪು. ೪೨) ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಬೀದರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೇಗಾಗಿವೆ? ಎಂಬುವುದು ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸುಲ್ತಾನರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿಂದ ಉರ್ದು, ಮರಾಠರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿಂದ ಮರಾಠಿ ತಲೆದೋರಿದವು. ಈ ಭಾಷಾದ್ವಯಗಳು ಬೀದರ ಕನ್ನಡದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದವು. ಉರ್ದು ದಟ್ಟವಾದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತ್ತು. ಈ ಭಾಗಕ್ಕೆ ತೆಲುಗು ಯಾವ ಮನೆತನವು ಆಳದಿದ್ದರೂ ನೆರೆ ಭಾಷೆ ಯಾದುದರಿಂದ ಅದೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಔರಾದ ತಾಲೂಕಿನ ವಲ್ಲೆಪುರ, ಚಿಂತಾಕಿ, ಕೊಸಮ, ಗುಡಪಳ್ಳಿ, ಮೇಡಪಳ್ಳಿ, ಏಸಿ, ಔದತಪುರ ಗ್ರಾಮಗಳು ಹಾಗೆಯೇ ಬೀದರ ತಾಲೂಕಿನ ಭಂಗೂರ, ಬೇಮಳಬೇಡ, ಉಡಮನಳ್ಳಿ, ಕರ್ಕನಳ್ಳಿ, ಕುಸರಂಪಳ್ಳಿ, ಪಾತರಪಳ್ಳಿ, ಸಿಂದೋಲ, ಹೊಕ್ರಣಾ, ರಾಜಗೀರಾ, ಮನ್ನಳ್ಳಿ, ಮಿರ್ಜಾಪೂರ, ಬರೂರು ಗ್ರಾಮಗಳ ಕನ್ನಡದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೦೦-೨೦೦೦ ಈ ನೂರು ವರ್ಷದ ಅವಧಿ ಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ರೂಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಅಂದಿನ ಜೋಡಾ, ಇರಾಕತಿ, ಮೈದಾನ, ಬಾದಲಿ, ಚಿಂಬ್ ತಾಂಬಾಡಿ, ಬಾಳ್ಗಿ, ಹುಟ್ಟಿ, ಖರ್ಸಿ, ರಂಜನ್ನಿ(ಣ್ಣಿ) ಸೋಮ್ನಿ, ಭೆವ್ನಿ, ಪಂಕಾ, ಉಮ್ಮಿ, ವ್ವವಾಳಿ, ಧಾ ಬೀಸ್,

ಪಾಂಚ್, ಪಾಚ್ . . . ಇತ್ಯಾದಿ ರೂಪಗಳು ಇಂದು ಬಿದ್ದು ಹೋಗಿವೆ. ಸಪಾಟಿ, ಭೀಮ್, ಹುದುಗ್ತಾನ್, ಮಾದುಗ್ತಾನ್, ಫೋಜಿ, ತುಬಾಕ್, ಟೋಳಿ, ಫಿರ್‌ಪಾಳಿ, ಮುಂತಾದ ರೂಪಗಳು ಈಗ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಟಮ್‌ಟಮ್, ಸಂಡಾಸ್, ಏಕಿ, ಬೂಟ್, ಗಿಲಾಸ್, ಹೌದ್, ಫ್ಯಾನ್, ಹತ್ತು, ಇಪ್ಪತ್, ಐದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು, ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಹಿಂದೆ ಇರಲಾರದ ಎಷ್ಟೋ ರೂಪಗಳು ಹೊಸದಾಗಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿವೆ. ಫೋನ್, ಬಟನ್, ಪೈಪ್, ಲೈಟ್, ಬಕೆಟ್, (ಬಕೇಟ್) ನೆಂಟಲ್ ಮುಂತಾದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಬ್ದಗಳು ಬೀದರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಈ ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಲಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಭಾಷಾ ಬದಲಾಗುವ ವಾಹಿನಿ; ಅದು ಬದಲಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುವುದು ಖಚಿತ. ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇರದ ಕನ್ನಡಿಗನಿಗೆ ಬೀದರ ಕನ್ನಡ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಠಿಣ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಂತೀಯ ಕನ್ನಡ ಇನ್ನೂ ಕಷ್ಟವಾಗಬಹುದು. ಈ ಬದಲಾವಣೆ ಕೇವಲ ಬೀದರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ ಮೈಸೂರು ಕನ್ನಡ, ಧಾರವಾಡ ಕನ್ನಡ, ಕರಾವಳಿ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೆಯೇ ಗಡಿನಾಡ ಕನ್ನಡ ಉಪಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವುಗಳು ಒಂದೇ ತೆರನಾದ ಬದಲಾವಣೆ ಗಳಾಗಿರದೆ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದು ಸಹಜ. ಭಾಷಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಕೇಶಿರಾಜನು ತಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನೇನೋ ಎಂಬುದನ್ನು ದರ್ಪಣದ ಸೂತ್ರ ೩೮ ರಿಂದ ನಮಗೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ-೧೨

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ರಜಾಕಾರರ ಹಾವಳಿ

ರಾಯಕೋಡ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡ, ನೈಜಾಮ ಕಾರಿನ ಮೇಲೆ ಬಾಂಬ್ ದಾಳಿ, ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಜನತಾ ಸರಕಾರಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿದ ತಂತಿ ಕಡಿದ ಸೇಂದಿ ಮರಗಳ ಹೋರಾಟದ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಸಾರುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಭಾಲ್ಕಿಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುವ ಹೊನ್ನಾಳಿ ಗೋರ್ಟಾ, ಮುಚಳಂಬಿ, ಮಾಳೆಗಾಂವ್ ಮತ್ತು ಕಾದೇಪೂರ್ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ರಜಾಕಾರ ಅರೆ ಸೈನಿಕ ಪಡೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಜನರು ನೇರವಾಗಿ ಕೊರಡಿ, ಕತ್ತಿ ಬರ್ಚಿ ಹಿಡಿದು ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದರು. ಗೋರ್ಟಾದ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಕಡೆಯವರು ಸಾವನ್ನಾಪ್ತಿದಾಗ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತುಂಬಾ ಗಂಭೀರವಾದ ರೂಪತಾಳಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ತುಂಬಾ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನಾವರಿಸಿತು.

ಭಾರತ ಸರಕಾರದ ಗೃಹಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಸರದಾರ ವಲ್ಲಭಾಯಿ ಪಟೇಲರ ಮುಂಜಾಗೃತ ಕ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ಯುದ್ಧೋಪಾದಿಯ ೧೯೪೮ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೨ ರಂದು ನಿಜಾಮನ ರಿಯಾಸತ್ತು ಭಾರತದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಕರಗಿ ಹೋಯಿತು. ಬೀದರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂಡ್ರೆ, ಸಿದ್ದಿಂಗಪ್ಪ ಕಾಕನಾಳೆ, ರಾಮಚಂದ್ರ ವೀರಪ್ಪಾ ಹಾಗೂ ಮಹಾದೇವಪ್ಪಾ ಲೋಖಂಡೆ ಬಸವರಾಜ ಚಿಟಗುಪ್ಪ, ಪ್ರಭುರಾವ್ ಕಂಬ್ಳಿವಾಲೆ, ಆರ್.ವಿ.ಬೀಡಪ್ಪ ಮಾದಪ್ಪ ಮೂಲ್ಗೆ, ನಿಡೇಬಾನ ಮುಂತಾದವರು ಗೃಹಸಚಿವರಿಗೆ ಬೆಂಬಲಿಗರಾದರು.

ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಏಜೆಂಟ್ ಜನರಲ್‌ರಾಗಿದ್ದಕ್ಕೆ ಎಂ.ಮುನಿಯವರು ಕೊಟ್ಟ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನಿಜಾಮನ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಪರಿಣಾಮವಾಗಲಿಲ್ಲ. 'ನಿಜಾಮಕೆ ಖಿಲಾಫ್ ಚೊ ಉತಾಯೆಗಾ ಹಾಫ್, ಉಸೆ ಕಾಟಕರ್ ಫೇಕ್‌ದಿಯಾಜಾಯೆಗಾ' ಎಂದು ಕಾಸಿಮ್ ರಿಜ್ಜ ಪ್ರಚೋದನಕಾರಿ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡ ತೊಡಗಿದನು. 'ಇಸ್ಲಾಮ್ ಖಿತರೆಮೆಂ ಹೈ!' ಎಂದು ಮುಸ್ಲಿಂ ಬಾಂಧವರಿಗೆ ಧರ್ಮಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾಗುವಂತೆ ಘೋಷಿಸ ತೊಡಗಿದರು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಧುರಿಣರನ್ನು ತುಂಬಿದ ಸಂಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವಮಾನಗೊಳಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಅಪ್ಪಟ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿ ಉರ್ದುಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕನ ಘೋರ ಹತ್ಯೆ ನಡೆದು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತೀರ ಉಲ್ಪಣಗೊಂಡಿತ್ತು.

ಪಂಡಿತ ವಿನಾಯಕ್‌ರಾವ್ ವಿದ್ಯಾಲಂಕರಾ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದ ಹೈದರಾಬಾದ್ ವಿಮೋಚನಾ ಹೋರಾಟ ಸಮಿತಿ ಹೋರಾಟವನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸಿದಾಗ ಅದು ಒಂದು ವಿರೋಚಿತ ಹೋರಾಟದ

ರೂಪ ತಾಳಿ ಆರ್ಯಸಮಾಜ ಎಂಬ ಜಾತ್ಯಾತೀತ ಮನೋಭಾವದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ ಈ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸ ತೊಡಗಿತ್ತು.

೧೯೦೯.೧೯೧೪ರಂದು ಸೈನಿಕ ಕಾರ್ಯಚರಣೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಭಾರತ ಒಕ್ಕೂಟವು ಹೈದರಾಬಾದ್ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯ ಮ.ಘ.ಚ.ಚನ್ನಬಸವಪಟ್ಟದೇವರು, ಪ್ರಭುರಾವ ಕಂಬಳಿವಾಲೆ, ಜಯದೇವಿತಾಯಿ ಲಿಗಾಡೆ ಮುಂತಾದವರ ಪಾತ್ರ ಗಣನೀಯವಾದುದು. ಬೀದರನ ಸರದಾರ ಶರಣಗೌಡ ಇನಾಮದಾರರು ಕನ್ನಡ ಪರ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದವರು.

೧೯೪೯ ಮಾರ್ಚ್ ೫, ೬ ಹಾಗೂ ೭ರಂದು ೨೨ನೇಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಉತ್ತಂಗಿ ಚನ್ನಪ್ಪನವರು ಕನ್ನಡದ ಎಲ್ಲ ಜನತೆಯು ಒಂದೆಡೆಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವೆಂದು ಕರೆ ನೀಡಿದರು.

ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ದಿಲ್ಲಿ ಚಲೋ, ಜೇಲ್ ಭರೋ ಇತ್ಯಾದಿ ಚಳುವಳಿಗಳು ಆರಂಭಗೊಂಡವು. ಏಕೀಕರಣ ಆಗುವವರೆಗೆ ಶಂಕರಗೌಡರು ಉಪವಾಸ ನಿರತರಾದುದರ ಪ್ರಭಾವ ಅಧಿಕವಾಯಿತು. ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಏಕೀಕರಣದ ಬಗೆಯ ಚರ್ಚೆ ಶಂಕರಗೌಡರ ಉಪವಾಸದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಹೋರಾಟದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಏಕೀಕರಣ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಶಂಕರಗೌಡರನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಾಂಧಿ ಎಂದು ಕರೆದರು.

೧೯೦೪.೧೯೫೩ರಲ್ಲಿ ಬೀದರದ ವಿ.ಎನ್.ಪಾಟೀಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಸಮಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಮುಖಂಡರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಒತ್ತಾಯಿಸತೊಡಗಿದರು. ಬೆಂಗಳೂರು ಅಲಸೂರಿನ ಕೇಂಬ್ರಿಡ್ಜ್ ಹೋಂನಲ್ಲಿ ೧೭.೦೭.೧೯೯೬ರಂದು ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಕೆ.ಕೀರೇಂಖಾನರನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಪಿ.ಸ್ವಾಮಿ, ಶ್ರೀ ಆರ್.ಎಸ್. ರಾಜಾರಾಂ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಸಿ.ಆರ್.ಕೃಷ್ಣರಾವ್ ಅವರನ್ನು ಬಳ್ಳಾರಿ ಮತ್ತು ಬೀದರ ಎರಡು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ನಾನು ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿ ಏಕೀಕರಣದ ಪರವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಆಜಾಧರು ಅಂದಿನ ಆಂದ್ರಪ್ರದೇಶದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಒಂದು ಇಂಚು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ರಾಜಧಾನಿ ಕರ್ನೂಲಿನಿಂದ ಹೊರಟ ಸಂಜೀವರೆಡ್ಡಿ ಅವರ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದರು. ಮತ್ತು ನಿಮಗೆ ತೆಲಂಗಾಣ ಬೇಕಾದರೆ ಬಳ್ಳಾರಿ ಮತ್ತು ಬೀದರನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಿ, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ತೆಲಂಗಾಣವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ರಾಜ್ಯ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂಬ ಸೂಚನೆ ಮುಂದಿಟ್ಟರು.

ಆಲ್ಲೂರು ಅಧವಾನಿ ಮತ್ತು ರಾಯದುರ್ಗಾ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ತಮಗೆ ಬೇಕೆಂದು ಸಂಜೀವರೆಡ್ಡಿ ಕೇಳಿದರು. ಸಿದ್ಧಗಂಗೆಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಆ ಮೋದಲೇ ಹಂಪಿ, ಬಸವಕಲ್ಯಾಣಗಳಿಲ್ಲದ

ಕರ್ನಾಟಕ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಲಿದೆ ಎಂದು ನೊಂದು ಹೇಳಿದರು. ಬಳ್ಳಾರಿ ಮತ್ತು ಬೀದರನ್ನು ನಾವು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಕೇಳಲು ಅವರ ಮಾತುಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದವು. ನಾನು ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದ್ದು ಬಿ. ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಚೊತೆಯಲ್ಲಿ. ಎಸ್.ಎಸ್.ಜಿ.ಯವರು ಬೀದರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಏಕೀಕರಣದ ಬಗೆಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿತ್ತು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಎಸ್.ಕೆ.ಕರೀಮ್ ಖಾನರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಆಸೆ ಇತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಪರ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವರು ಪ್ರಭುರಾವ್ ಕಂಬಳಿವಾಲೆ, ಭಾಲ್ಕಿಯ ಹಿರೇಮಠದ ಪಟ್ಟಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸವಪಟ್ಟದೇವರು, ಮನೆಗೊಬ್ಬರಾದರೂ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಯುವಂತೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದ ಗುರುಗಳು. ಹಲವು ನಿರ್ಬಂಧಗಳ ನಡುವೆ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಲಾತೂರ್, ಭಾಲ್ಕಿ ಉದಗೀರ, ಬೀದರ್‌ದ ಕಾರಾಮುಂಗಿ, ಜಹಿರಾಬಾದ್ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಯನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಲಾತೂರು, ಉದಗೀರ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಕರಾಮುಂಗಿ ಜಹಿರಾಬಾದ್ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆ. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೇಲೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ಶಾಸಕ ಶ್ರೀ ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂಡ್ರೆ ಅವರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ರಾಜ್ಯಸ್ಥಾಪನೆ ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಶಾಸಕ ಡಾ.ಎಂ.ಆರ್. ತಂಗಾ ಸಮರ್ಥಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೧೯೫೫ರ ಜನವರಿ ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯವಾರ ಬಸವಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ವೀರಶೈವ ಮಹಾಸಭೆಯ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದಾಗಲೂ ಜಯಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣವಾಗಬೇಕು ಎಂದು ತಮ್ಮ ಸ್ಪಷ್ಟ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಹುಮನಾಬಾದ, ಭಾಲ್ಕಿ ಮತ್ತು ಔರಾದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೆರಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಆ ಸರಕಾರದ್ದಾಗಿತ್ತು, ಎಲ್ಲಾ ಆಯೋಗ, ಸಮಿತಿಗಳ ಮೂಲಕವೂ ಉಳಿದು ಬಂದ ಬೀದರ್ ಸಮಸ್ಯೆ ಮಹಾಜನ ಆಯೋಗದ ಮುಂದೆಯೂ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿತವಾಯಿತು. ಆಯೋಗವು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವಂತೆ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿತು.

ಶ್ರೀ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಯ್ಯ ಶಿವಲಿಂಹಯ್ಯ ಮಠಪತಿ,

ಮೇಲಗಲ್ಲಿ ಗೋರ್ಟಾ (ಬಿ)

|| ಓಂ ಶ್ರೀ ಗೋರಟಾ ಗೋರಖನಾಥಾಯ ನಮಃ ||

ರಾಜಾಕಾರರ ಹಾವಳಿ ಕುರಿತ ಒಂದು ಬುಲಾಯಿ ಪದ

ಶ್ರೀ ಗುರು ಗೋರಖನಾಥ

ವೈರಾಗ್ಯ ಶಾಲಿವಂತಭಕ್ತರಿಗೆ ಓಲಿಯುವ ಸನ್ಯಸ್ಥ || ಕೋಲೆಣ್ಣ ಕೋಲ ||
ಹೈದ್ರಾಬಾದಿನ ಬೀದರ ಚಿಲ್ಲಾ, ರಜಾಕಾರ ಪುಂಡರೇಲ್ಲಾ, ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದಾರೋ ಗೋರಟಿ ಮ್ಯಾಲ || ಕೋ ||
ಗೋರಟಿ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿರಿ ನಿವಿನ್ನು, ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವೆ ನಾನು || ಕೋ ||
ಗೋರಟಿ ಗ್ರಾಮ ಖಾಸ, ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ವಾಸ, ಇದರ ಮೇಲೆ ತುರುಕರ ಮನಸ್ಸು || ಕೋ ||
ಹದಿನೆಂಟು ನೂರಾ ಎಪ್ಪತ್ತು ಶಾಲಿವಾಹನ ಶತಾಬ್ದಿಯ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಯಿತೋ ಗೋರಟಿಯಲ್ಲಿ || ಕೋ ||
ಮಿತಿಚ್ಚಿತ್ತ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ದಿನ, ಮುಂಜಾನೆ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣ ನೇಮಸ್ಥ ಮಾಡಿರೋ ಆದಿನ || ಕೋ ||
ಹುಮನಾಬಾದ ರಾಜೇಶ್ವರ, ಕಲ್ಯಾಣ ಜಹಗೀರ, ನೆರದಾರೋ ರಜಾಕಾರ || ಕೋ ||
ಕಂಬಾರ ಚಿಂಚೋಳ್ಳಿ, ನಾವದಗಿ ಬೆಲ್ಲಳ್ಳಿ, ಹೊಂಟಾರೋ ಎಲ್ಲಾರೂ ಗೋಳಿ || ಕೋ ||
ಹುಣಸನಾಳ, ವರವಟ್ಟಿ ತುರುಕರಿಗಿಲ್ಲ ಚಿಂದೊಟ್ಟಿ ಗೋರಟಿ ಹೋಗೋದು ಮುಂಜಾನೆ ಘಟ್ಟಿ || ಕೋ ||
ಘೋರವಾಡಿ ಮುಖ್ಯ ಕೇಂದ್ರ, ಲಂಗ್ಯಾ ತುರುಕರ ಚೋರ ಮಾಡ್ಯಾರೋ ಅಲ್ಲಿ ಕರಾರ || ಕೋ ||
ತೊಗಲಾರು, ಮುಚಳಂಬಿ, ಬೋರಾಳ, ಮೋರಂಬಿ, ಏನಿಲ್ಲದೇ ಉರದರೋ ಮೈತುಂಬಿ || ಕೋ ||
ಖಾಸಿಮ ರಜಬಿಯನ್ನು, ಬೋಧಾ ಮಾಡಿದಿವರನ್ನು, ಎಲ್ಲಾರೂ ಕೂಡಿ ಮುಕ್ಯಾರ ಮಣ್ಣು || ಕೋ ||
ಮುಂಜಾನೆಂಟು ತಾಸಿಗೆ, ದನಕರು ಬಿಡುವದರೊಳಗೆ, ಸುರು ಮಾಡ್ಯಾರ ಗೋಲಿ ಬರುವಾಗೆ || ಕೋ ||
ಊರೊಳಗಿನ ಜನರೆಲ್ಲ, ಏರ್ಯಾರೋ ಮಾಳಗಿಯ ಮ್ಯಾಲ, ಮುಂದಿನ ಆಸೆ ಒಬ್ಬರಿಗಿಲ್ಲ || ಕೋ ||
ಜೀವ ಹೋದರ ಪರವಿಲ್ಲ ಹೋಡಿ ಹೋಗುವರಲ್ಲ, ಹಿಗಂದು ನುಡಿದಾರೋ ಹಿಂದುರೇಲ್ಲ || ಕೋ ||
ಈ ಶಬ್ದ ತುರುಕರು ಕೇಳಿ, ಹಾಕ್ಯಾರು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಗೋಲಿ, ಮಳಿ ಸುರುದಂಗ ಬಂದೂಕ ಗೋಲಿ || ಕೋ ||
ಡುಮಣೆ ಸಾಹುಕಾರರ, ಮಾಳಗಿಯ ಮ್ಯಾಲ ಬಿಜಲೋಟಿ ಬಾರ ಕಲ್ಲು ಕವಣಿಯ ಚೋರ || ಕೋ ||
ಈ ಕ್ರಾಂತಿ ಕಾರ್ಯದೊಳಗೆ, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಆವಾಗ, ಟೊಂಕ ಕಟ್ಟಿ ನಿಂತರು ಮೇಲೆ || ಕೋ ||
ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಕಲ್ಲು ಕೊಡುವರು, ಗಂಡಸರು ಹೊಡಿಯುವರು, ಮೂರು ತಾಸು ಹಟಿಸಿದರು || ಕೋ ||
ಹಿರೇಮಠದ ಮಾಳಗಿ ಮ್ಯಾಲೆ, ತರುಣ ಜನರು ಅಲ್ಲೇ ಕವಣಿಯ ಕಲ್ಲು ಚೋರ ಮ್ಯಾಲೆ || ಕೋ ||
ಹತಿಯಾರಿದ್ದಿಲ್ಲವರಲ್ಲಿ ಬರೆ ಕಾವಣೆ ಜೋರಿಲಿ, ಬರಗುಡದಿಲ್ಲ ಒಬ್ಬರಿಗಿ ಬದಲಿ || ಕೋ ||
ಏಳೆಂಟು ಮಂದಿ ಚಿತ್ತ ಮಾಡೆರ ಏಕಾಂತ, ಓಡಿ ಹೋಗುವದು ವೃಥಾ || ಕೋ ||
ಇದೇ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು, ಜೀವ ಹೋದರೂ ಹೋಯಿತೆಂದು ರಾಚಯ್ಯಾ ಸ್ವಾಮಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು || ಕೋ ||

ರಾಚೊಟ್ಟಿ ಸ್ವಾಮಿ ಇವರು, ಗೋರಟಿ ಮಠಪತಿಯವರು ತುರುಕನಿಗೆ ಒಂದೇಟು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು || ಕೋ ||
ಪೆಟ್ಟಿ ತಿಂದ ತುರುಕನ ಹೆಸರು ಎಮ್ಮಿ ಮಸ್ತಾನ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಿಟ್ಟು ತೆಗೆದಿದಾನ || ಕೋ ||
ಕೂತ ಜಾಗ ಬಿಟ್ಟು ಎದ್ದು ಮಠದ ಸಮೀಪ ಬಂದು ಬೇಲಿಗೆ ಹಚ್ಚಿದ ಬೆಂಕಿ ತಂದು || ಕೋ ||
ಊರಿಯು ಬಹಳ ಎದ್ದಿತು ದನದನ ಉರಿಯುತ್ತ ಊರ ಸುತ್ತ ಹರಿದಾಡಿತ್ತು || ಕೋ ||
ಉರಿಯನ್ನು ನೋಡಿದವರು, ಗಾಬರಿಗೊಂಡಿದರು, ಡುಮಣಿನ ದೊಡ್ಡಿ ಸೇರಿದರು || ಕೋ ||
ದೊಡ್ಡಿ ಮೇಲಿದ್ದವರು, ಎಂಟು ಹತ್ತು ಶೂರ ಜನರು, ಬಿಜಲೋಟ ಹತಿಯಾರದವರು || ಕೋ ||
ನಾಗಪ್ಪಾ, ಹಳೆಂಬರ ಈತನು ಬಹದ್ದೂರ, ಮಹಡಿ ಮೇಲಿನವನ ಚೋರ || ಕೋ ||
ತುರುಕರು ಸೇರಿ ಊರೊಳಗೆ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಾಂಗ, ನಡೆಸಿದರೋ ಹೆಚ್ಚಿನ ದಂಗ || ಕೋ ||
ಸಿಕ್ಕಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಹೋಡದಾರೋ ಜಗಿಜಗಿ, ಒಬ್ಬರ ಸುದ್ದಿ ಇಲ್ಲದಂಗಾಗಿ || ಕೋ ||
ಆವಾಗ್ಗೆ ರಝಾಕಾರರು, ಹಿರೇಮಠಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು, ಬಾಗಿಲ ತೆರೆ ಎಂದಿದ್ದರು || ಕೋ ||
ತೆರಿಯಿರಪ್ಪ ಬಾಗಿಲ, ನಿಮಗೇನು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ, ಹೀಗಂತರ ರಝಾಕಾರರೆಲ್ಲ || ಕೋ ||
ಮಾಡುವರೇನು ಇಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಿಳಿದಾನಲ್ಲಿ, ರಾಚಯ್ಯಾ ಸ್ವಾಮಿ ಬಂದಾನಲ್ಲಿ || ಕೋ ||
ಬಾಗೀಲ ತೆರೆಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದಾರೋ, ಬರ್ಚಿಲಿ, ನಟ್ಟತ್ತೋ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ || ಕೋ ||
ಅಯ್ಯೋ ಶಿವ ಭಗವಂತ, ವ್ಯಾಳೆ ಹೆಂತಾದು ಬಂತ, ಆಯಿತೋ ಈ ದಿನ ಘಾತ || ಕೋ ||
ಎಮ್ಮಿಯ ಮಸ್ತಾನನು, ಅಂಗಳಾಗ ಹಾಕಿದನು, ಮೈಯೆಲ್ಲ ಗಾಯ ಮಾಡಿದನು || ಕೋ ||
ಏ ಅಯ್ಯ ಮಗನ, ಕಲ್ಲು ಹೊಡೆದವ ನೀನ, ಹೊಡೆಯುವನು ಜೀವ ಹೋಗೋತನ || ಕೋ ||
ರಾಚಯ್ಯ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು, ತುರುಕನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು, ಬೈದಾನೋ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದು || ಕೋ ||
ಈ ಶಬ್ದ ತುರುಕ ಕೇಳಿ ಎದ್ದಾನೋ ಜೋರಿಲಿ, ಮತ್ತೊಂದು ಹೋಡೆದಾನೋ ಬೆನ್ನಿನಲ್ಲಿ || ಕೋ ||
ಹೊಟ್ಟಾಗ್ಯಾದೋ ಬೆಂಕಿ ಬುಕ್ಕುತಾನೋ ಮಣ್ಣುಫೆಕ್ಕಿ, ಒಡಕೊಂಡನ ಕೈಕಾಲು ತಿಕ್ಕಿ || ಕೋ ||
ವಂದೇ ಮಾತರಮ್ಮೆಂದು, ಘೋಷಣೆ ಮಾಡ್ಯಾನೋ ಬಿದ್ದು, ಜೀವ ಹೋಯಿತು ಆಗ ಅವಂದು || ಕೋ ||
ದೇಶ ಸೇವೆಯ ಋಣಿ, ಮಾತೃ ಭೂಮಿಗೆ - ಧಣಿ, ಸುಜ್ಜೀರು ಹೇಳಿದೀ ವಾಣಿ || ಕೋ ||
ಶಂಕರಪ್ಪ ಪತಂಗಿ, ಇವನಿಗೆ ಹೊಡೆದಾರಾಗೆ, ಇವನ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿರೀಗೆ || ಕೋ ||
ಗುಂಡಮಂದಿ ಬಂದಾವೆಂದು, ತುರುಕರ ಮನಿಗೆ ಬಂದು, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೈಕಾಲು ಬಿದ್ದು || ಕೋ ||
ಏ ಎವ್ವಾ ನಮ್ಮಪ್ಪ, ಮಗನಂತೆ ನಾನಪ್ಪ, ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳರೇ ನನ್ನ ಜೀವ || ಕೋ ||
ಮುಸುಮ್ಮಾನರ ಹೆಂಗಸರು, ಅವನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದಿದರು, ಮನೆಯೊಳಗೆ ಅಡಗಿಸಿದರು || ಕೋ ||
ತುರುಕರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಕೇಳುತಾರೋ ಜಿಬ್ಬಿಲಿಂದು, ಹಿಂದೂಗ ಇಟ್ಟರೇನು ತಂದು || ಕೋ ||
ಅದರೋಳಗೆ ಒಂದು ಹೆಂಗಸ, ಹೇಳ್ಯಾಳೋ ಬಹು ಸೋಗಸ, ಮನೆಯೊಳಗಹನ ಒಬ್ಬ ಗಂಡಸ || ಕೋ ||
ಎಲ್ಲಿಟ್ಟಿರಿ ತೋರಿಸೆಂದು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬಂದು, ಬಚ್ಚಿದವನಿಗೆ ಹೊಡೆದಾರೊಂದು || ಕೋ ||
ಎಳಕೊಂಡು ತಂದಾರೋ ಹೊರಗ ಕಂಡಕೊಂಡು ಬಿದ್ದಾನೋ ನೆಲಕ ಎದಿಮ್ಯಾಲೇ ಕೂತಾನೋ ತುರುಕ || ಕೋ ||
ಅಯ್ಯೋ ಶಿವ ಮಹಾದೇವ ಗತಿಯೇನೋ ಗುರುದೇವ, ಎನಗೇ ತೊರಿಸೋ ಭಕ್ತ ಬಾಂಧವ || ಕೋ ||
ಶಂಕರೆಪ್ಪನಿಗೆ ಪೆಟ್ಟಾಹಾಕ್ಯಾರೋ ತಲವಾರಾ ಏಟಾ, ಕಡದಾವೋ ಕೈಕಾಲು ಬಟ್ಟಾ || ಕೋ ||
ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹಿಂದೆ ಬಂದು, ಹೊಡೆದಾನೋ, ಬರ್ಚಿಲಿಂದು ಬಿದ್ದಾನೋ ಆಮ್ಯಾಲೆ || ಕೋ ||
ಅಲ್ಲಂದವನಿಗೆ ಪೆಟ್ಟು, ಹಾಕ್ಯಾರೋ ಬೇಕಾದಷ್ಟು, ಜೀವ ಹೋಯಿತೆಂದು ಹೋಗ್ಯಾರೋ ಹೊಂಟು || ಕೋ ||

ತಾಸ ಹೊತ್ತಿನಾ ಮ್ಯಾಲೆ, ಸ್ವತಿ ಬಂತೋ ದೇಹದ ಮ್ಯಾಲೆ, ಮನಿಗೆ ಹೋಗ್ಯಾನೋ ಆ ಮ್ಯಾಲೆ || ಕೋ ||
ದೇವರ ಮನಿಯೊಳಗೆ ಅಡಗಿಕೂತಾನೋ ಆಗೆ, ದೇವರ ಧ್ಯಾನ ಮನದೊಳಗೆ || ಕೋ ||
ತುರುಕರು ಬಂದಿದ್ದರು, ಮನೆಯೊಳಗೆ ಸೇರಿದರು, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅವನಿಗೆ ನೋಡಿದರು || ಕೋ ||
ಎಳ ತಂದಾರೋ ಅಂಗಲಾಗ, ಹಾಕ್ಯಾರೋ ಕಣಕಿಯೊಳಗೆ, ಹೆಚ್ಚಾರೋ ಬೆಂಕಿ ಆಗ || ಕೋ ||
ಆಮೇಲೆ ರಜಾಕಾರರು, ಜೀವ ಹೋಯಿತೆಂದಿದರು, ಮನೆ ಹೊರಗೆ ಒಗಿದರು || ಕೋ ||
ಗುರುವಿನ ಕೃಪೆಯಿಂದ, ಉರಿಯೊಳಗಿಂದ, ಶಂಕರೆಪ್ಪ ಬದುಕಿ ಬಂದ || ಕೋ ||
ಬಸಪ್ಪ ಇವರು, ಮಾಲಿಯ ಗೌಡರು, ಸೀರಿಯ ಉಟ್ಟು ಕೂತಿದ್ದರು || ಕೋ ||
ತುರುಕರು ಬಂದಿದ್ದರು, ಎಳಕೊಂಡು ತಂದಿದಾರು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಗುಡಿ ಮುಂದೆ ಕೊಂದಿದರು || ಕೋ ||
ಬಸಪ್ಪ ಪೊಲೀಸಗೌಡ, ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು ಜೋಡ, ತುರುಕರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾರೋ ದೌಡ || ಕೋ ||
ಗೌಡ ಹಿರಿಯಣ್ಣನು, ಸೀರಿ ಉಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದನು, ತಾಯಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದನು || ಕೋ ||
ಮೋಸ ಮಾಡಿ ತುರುಕರು ಗೌಡನ ಬಳಿ ಬಂದಿದ್ದರು, ಕೈಹಿಡಿದು ಎಳದಿದರು || ಕೋ ||
ಗೌಡನ ತಾಯಿಯವಳು ಬೇಡಿದ ದ್ರವ್ಯ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಳು, ಜೀವದಾನ ಬೇಡಿದಳು || ಕೋ ||
ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಹೊಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ಮಗನಂತೆ ನಾವೆಲ್ಲ, ಹೀಗಂತರ ತುರುಕರೆಲ್ಲ || ಕೋ ||
ಗೌಡನ ಕೈಹಿಡಿದು, ಎಳದುಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ತಂದು, ಹೋಡದಾರೋ ಬಂದೂಕಲಿಂದು || ಕೋ ||
ತಾಯಿ ಎದ್ದಾಳಲ್ಲಿಂದು, ಧಾವಿಸಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು, ಶವ ನೋಡಿ ಕಡಕೊಂಡು ಬಿದ್ದು || ಕೋ ||
ಇವನಿಗೆ ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಸಣ್ಣವನಿಗೂ ಹೊಡದಾರಲ್ಲಿ, ತಾಯಿ ನೋಡ್ಯಾಳೊ ಕಣ್ಣೆಲಿ || ಕೋ ||
ದುಃಖಿಸುತ್ತ ಬಿದ್ದಳು, ಶವದ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿದಳು, ಮಗನ ಧ್ಯಾನ ಮನದೊಳು || ಕೋ ||
ಗುರುಪಾದಪ್ಪ ಪೊಲೀಸಗೌಡ, ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಓಡ್ಯಾನ ದೌಡ, ಕಡದಾರೋ ಇವನಿಗೆ ತುಂಡ || ಕೋ ||
ರಾಮರಾವ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ದೇಶ ಸೇವೆಯ ಋಣಿ, ಮಾತೃ ಭೂಮಿಗೆ ಧಣಿ || ಕೋ ||
ನಾರಾಯಣ ಮೊತ್ತೇದಾರ, ಚನ್ನಪ್ಪ ಬಿರಾದಾರ, ಇವರಿಗೆ ಹೊಡದಾರೋ ತಾರ || ಕೋ ||
ಗೋರಟ ಊರೊಳಗೆ, ಹೊಡದಿದ ಜನರಿಗೆ, ಲೆಕ್ಕ ಹತ್ತಿಲ್ಲೋ ಆವಾಗ || ಕೋ ||
ನಡೆದಾರೋ ದಂಗೆ ಚೋರ, ರಾತ್ರಿ ಮೂರನೇ ಪ್ರಹರ, ಆಗ್ಯಾರೋ ಎಲ್ಲರು ಫರಾರ || ಕೋ ||
ಗೋರಟ ಉರಿಯುವದೆಲ್ಲ, ಹನ್ನೆರಡು ಮೈಲಿನ ಮ್ಯಾಲ ಕಾಣ್ಯಾರೋ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ || ಕೋ ||
ನೋಡಿದ ಜನರೆಲ್ಲ, ನುಡಿತ್ತಾರೋ ಹೀಗೆಲ್ಲ, ಹೀಗೆಂದು ಅಗ್ನಿ ನೋಡಿಲ್ಲ || ಕೋ ||
ಗೋರಟ ಸುದ್ದಿ ತಾರ, ದೇಹಲಿಗೆ ಹೋಗ್ಯಾವೋ ನೂರ, ನೆಹರೂ ತೆಗೆದಾರ ಕಣ್ಣ ನೀರ || ಕೋ ||
ಈ ಮಂದಿ ಅಡವಿಬಿದ್ದು, ಹೋಗ್ಯಾರೋ ಮುಂಬಯಿ ಹಿಡಿದು, ಆರು ತಿಂಗಳ ಅಲ್ಲೇಯಿದ್ದು || ಕೋ ||
ಪುಣೆ, ಸೋಲಾಪುರ, ಹುಟಗಿ, ವಿಜಾಪೂರ, ಗೋರಟಾ ಮಂದಿ ಭರಪೂರ || ಕೋ ||
ಟಿಕ್ಕಿ ಕರವಾಡಿಯಲ್ಲಿ, ಸದ್ಧರ್ಮ ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ, ಓಡಿಹೋದವರ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಅಲ್ಲಿ || ಕೋ ||
ಗುರುಕುಲ ಸ್ಥಾಪಕರು, ಸಿದ್ಧವೀರಸ್ವಾಮಿ ಬನಹಟ್ಟಿಯವರು, ಅನ್ನ ಭತ್ತ ಇಟ್ಟಿದ್ದರು || ಕೋ ||
ಸಂಸ್ಥೆ ಸಂಚಾಲಕರು, ಸುರೇಶ ಸ್ವಾಮಿಯವರು, ಜನತಾ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದರು || ಕೋ ||
ಮೇಹಕರ ಪಟ್ಟದ್ದೇವರು, ಗುರು ರಾಚೋಟೇಶ್ವರರು, ಬಹು ಸಾಹಸ ನೀಡಿದರು || ಕೋ ||
ಗುರುಕುಲ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಕಾಶಿನಾಥ ಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಇವರು ಶ್ರಮ ಪಟ್ಟಿದ್ದರು || ಕೋ ||
ವರಹಾಡ ಪ್ರಾಂತದೊಳಗೆ, ಕವರಳ ಗ್ರಾಮದೊಳಗೆ ಈ ಜನರು ಹೋಗ್ಯಾರಲ್ಲಿಗೆ || ಕೋ ||

ಕವಲಳ ಬಸವಂತಪ್ಪ, ಅಣ್ಣನಾದ ಯಶವಂತಪ್ಪ, ಈವರು ಸಹಾಯ ನೀಡಿದರು || ಕೋ ||
ಲಾತೂರ ಖಾಸಿಮನು, ಜೋಕುಮಾರನಂತಿವನು, ರಝಾಕಾರಾಗಿ ಉರಿದಿದ್ದನು || ಕೋ ||
ನಿಜಾಮ ರಾಜ್ಯದೊಳಗೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡಿದರಾಗೇ || ಕೋ ||
ಭಾರತಾಂಬೆ ನೋಡಿದಳಾಗ ವನಿತೆಯರ ,ಮಾನಭಂಗ ಸುರು ಮಾಡ್ಯಾಳೋ ಸೇಡು ಮುಸಲರ ಮ್ಯಾಲ || ಕೋ || . .
ರಾಜಸ ರಾಕ್ಷಸ ರಾವಣನಂತೆ ಈ ಅರಸ, ಅವನಂತೆ ಆಗುವದು ಸತ್ಯ ನಾಶ || ಕೋ ||
ನೆಹರು, ರಾಜಾಜಿಯವರು, ವಲ್ಲಭಭಾಯಿ ಪಟೇಲರು, ಮೂವರು ರಾಯ ಮಾಡಿದರು || ಕೋ ||
ಈ ಕೊಲೆಯ ಸುದ್ದಿ ಹೋಗಿ, ನೆಹರು ಮನದೊಳಗೆ ಮರುಗಿ, ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನ ಸೈನ್ಯ ತಯಾರಾಗಿ || ಕೋ ||
ಹದಿಮೂರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ, ಮಿಲಿಟ್ರಿಯು ತಯ್ಯಾರ, ನಿಜಾಮ ಸುತ್ತ ಹಾಕ್ಯಾರೋ ಘೇರ || ಕೋ ||
ಉಸ್ಮಾನಾ ಬಾದಿಯಲ್ಲಿ, ರಝಾಕಾರ ಮಂದಿ ಅಲ್ಲಿ, ಬಂದಾದೋ ಮಿಲ್ಟ್ರೀ ಜೋರಿಲಿ || ಕೋ ||
ಐದು ನಿಮಿಷದೊಳಗೆ, ಈ ರಝಾಕಾರರಿಗೆ, ಹಾಕ್ಯಾರೋ ಕಣಕಿ ಸೂಡಿನ ಹಾಗೆ || ಕೋ ||
ಅಲ್ಲಿಂದ ವಿಜಯ ಗೆದ್ದು, ನಳದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಬಿಟ್ಟಾರೋ ಬಾಂಬ ಒಂದು || ಕೋ ||
ಅಲ್ಲಿದ್ದ ತುರುಕರೆಲ್ಲ, ಅಂತಾರೋ ಅಲ್ಲಾ ! ಅಲ್ಲಾ ! ಖಾಸಿಮ ರಜವಿ ಮ್ಯಾಲಕಲ್ಲ || ಕೋ ||
ಕಲ್ಯಾಣ, ಜಹಗೀರ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ರಝಾಕರ, ಘುನ್ನ ಟೋಪಿ ಹಾರ್ಯಾವೋ ಫರಾರ || ಕೋ ||
ರಾಸೂರ, ಹುಮನಾಬಾದಿ, ಬೀದರ, ಜಹಿರಾಬಾದಿ, ಹೋಗ್ಯಾರೋ ಹೈದರಾಬಾದಿ || ಕೋ ||
ಮೂರು ದಿವಸದೊಳಗೆ, ನಿಜಾಮ ರಾಜ್ಯದೊಳಗೆ, ತ್ರಿರಂಗಿ ಧ್ವಜ ಮೆರದಿತಾಗೆ || ಕೋ ||
ರಾಮಚಂದ್ರನಂತೆ ಇವರು ರಜಾಕಾರರಿಗೆ ನೆಹರೂ, ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡಿದರು || ಕೋ ||
ಗೋರಟಿ ಜನರಿಗೆ, ನೆಹರೂಜೀ ಆವಾಗೆ, ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದರಾವಾಗೆ || ಕೋ ||
ಹೈದರಾಬಾದ ವಿಜಯವಾಯಿತ್ತು ವಿಜಯ ದಶಮಿಯ ಬಂತು ಧ್ವಜ ಏರಿತ್ತು || ಕೋ ||
ಸರ್ವಧಾರಿ ಸಂವತ್ಸರ, ಪದ ಮುಗಿಯಿತು ಗುರುವಾರ ಕವಿಕೃತ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ವೀರ || ಕೋ ||

_____ ಮುಕ್ತಾಯ _____

ಶ್ರೀ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಯ್ಯ ಶಿವಲಿಂಗಯ್ಯಾ ಮಠಪತಿ ಮೇಲಗಲ್ಲಿ, ಗೋರಟಾ (ಬಿ)

ಶ್ರೀ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಯ್ಯ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ ಮಠಪತಿ ಕೆಳಗಲ್ಲಿ, ಗೋರಟಾ (ಬಿ)

ಅಧ್ಯಾಯ-೧೩

ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆ

೧೮೮೫ರ ಚಲೇಜಾವ್ ಚಳುವಳಿ ಈ ಭಾಗಕ್ಕೂ ಬಹುಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತ್ತು. ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಯ ಮುಖಂಡತ್ವದಲ್ಲಿ ಭಾಲ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾನ್‌ಫೆರೆನ್ಸ್ ನಡೆಯಿತು. ಗಾಂಧಿಜೀಯವರ ಪ್ರಭಾವ ಹಾಗೂ ವಿಷಮ ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳಿಂದಾಗಿ ಚಳುವಳಿಯ ರಭಸತೆ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜವಾದಿಗಳ ನಾಯಕರು ಹೋರಾಡಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ಆರ್ಯ ಸಮಾಜದ ಪಾತ್ರ ಸ್ಮರಣೀಯ.

೧೯೧೪ ರ ವೇಳೆಗೆ ಬೀದರನ್ನು ಸುಬೇದಾರ ನಿರ್ಮಾಜ ಉಲ್ಕುಲನೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಾಗಿ ಆಳಿದ ಅಂದಿನಿಂದ ಬೀದರಿನ ಮೇಲೆ ಶೋಷಣೆಯಾಗುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ. ೧೮೫೨ರ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಕಾರ ಬೀದರ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಶವಾಯಿತು. ತೆಲಗಾಂಣ ಮತ್ತು ಮರಾಠವಾಡ ಎಂದು ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ನಿಜಾಮನ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ಬೀದರ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ಹಾಗೂ ರಾಯಚೂರುಗಳು ಮರಾಠವಾಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವು.

೧೮೦೦ ರಲ್ಲಿ ನಿಜಾಮನಿಗೂ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೂ ಆದ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಕಾರ ರಾಯಚೂರು, ಗುಲಬರ್ಗಾ ಮತ್ತು ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ನಿಜಾಮನ ಪಾಲಿಗೆ ಲಭಿಸಿದವು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ನೆರವು ಪಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ ನಿಜಾಮನು ಉಂಬಳಿಯಂತೆ ಹಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟನು. ಭಾಷೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅಥವಾ ಹೇರಳವಾದ ಪಾರಸಿ ಮಿಶ್ರಿತವಾದ ಮರಾಠಿ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ಆಡಳಿತದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದರಬಾರಿ ಭಾಷೆ ಫಾರಸಿ ಆಗಿದ್ದರೂ ಸೀಮಿತಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಭಾಷೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮರಾಠಿಯೆ ಆಗಿತ್ತು.

ಕನ್ನಡಿಗರ ರಾಜ್ಯ ಹೋದೊಡನೆ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಜನರು ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟರು. ಪೇಶ್ವೆ ರಾಜ್ಯದ ಉದಯದಿಂದ ಮರಾಠಿಯೇ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾದ ಬರಹದ ಭಾಷೆಯಾಯಿತು. ಕನ್ನಡವು ಬರೇ ಸಂತೆ, ಪೇಟೆ, ಹಳ್ಳಿ, ಮನೆ ಮಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯಿತು. ಬಾಲಕರ ಅಕ್ಷರಭ್ಯಾಸವಾಗುವುದು ರೂಢಿ ಮೋಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಯಿತು. ಮೋಡಿ ಎಂದರೆ ಮುರಿ ಎಂಬರ್ಥ (ಕನ್ನಡ ಮುರಿ).

ಅಗಷ್ಟ ೧೫, ೧೯೪೨ರಂದು ಭಾರತ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗೊಂಡಾಗ ಆ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ರಜಾಕಾರ ಹಾವಳಿ ಶುರುವಾಯಿತು. ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದ ಹಿಂದೂಗಳು ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಯುವಕರನ್ನು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡದೆ ಕೊಲೆ ಮಾಡ ತೊಡಗಿದರು.

ಈ ಮುಂಚೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಹಿಂದುಗಳ ಮನೆಗಳು ಹೊಕ್ಕು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿವುದು, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಮಾನಭಂಗ, ಕನೈಯರ ಅಪಹರಣ ಮಾಡುವುದು ಹಿಂದುಗಳು ಸಹಿಸದೆ ಹೋದರು. ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಮಣಿಯದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ತೊಟ್ಟಿಲ ಕೂಸು ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಈಟಿಗೆ ಧ್ವಜವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೆದರಿ ಹಿಂದುಗಳು ಸೋಲಾಪೂರ; ಲಾತೂರ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿ ಹೋದರು.

ರಚಾಕಾರ ಹಾವಳಿ: ರಾಯಕೋಡ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡ, ನೈಜಾಮ ಕಾರಿನ ಮೇಲೆ ಬಾಂಬ್ ದಾಳಿ, ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಜನತಾ ಸರಕಾರಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿದ ತಂತಿ ಕಡಿದ ಸೇಂದಿ ಮರಗಳ ಹೋರಾಟದ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಸಾರುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಭಾಲ್ಕಿಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುವ ಹೊನ್ನಾಳಿ, ಗೋರ್ತಾ, ಮುಚಳಂಬಿ, ಮಾಳೆಗಾಂವ್ ಮತ್ತು ಕಾದೇಪೂರ್ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ರಚಾಕಾರ ಅರೆ ಸೈನಿಕ ಪಡೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಜನರು ನೇರವಾಗಿ ಕೊರಡಿ, ಕತ್ತಿ, ಬರ್ಚಿ ಹಿಡಿದು ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದರು. ಗೋರ್ತಾದ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಕಡೆಯವರು ಸಾವನ್ನಾಪ್ಪಿದಾಗ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತುಂಬಾ ಗಂಭೀರವಾದ ರೂಪತಾಳಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ತುಂಬಾ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನಾವರಿಸಿತು.

ಭಾರತ ಸರಕಾರದ ಗೃಹಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಸರದಾರ ವಲ್ಲಭಾಯಿ ಪಟೇಲರ ಮುಂಜಾಗೃತ ಕ್ರಮದಿಂದ ಯುದ್ಧೋಪಾದಿಯ ೧೯೪೮ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೭ರಂದು ನಿಜಾಮನ ರಿಯಾಸತ್ತು ಭಾರತದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಕರಗಿ ಹೋಯಿತು. ಬೀದರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂಡ್ರೆ, ಸಿದ್ದಲಿಂಗಪ್ಪ ಕಾಕನಾಳಿ, ರಾಮಚಂದ್ರ ವೀರಪ್ಪ ಹಾಗೂ ಮಹಾದೇವಪ್ಪ ಲೋಖಂಡೆ, ಬಸವರಾಜ ಚಿಟಗುಪ್ಪ, ಪ್ರಭುರಾವ್ ಕಂಬ್ಳಿವಾಲೆ, ಆರ್.ವಿ. ಬೀಡಪ್ಪ ಮಾದಪ್ಪ ಮೂಲೈ ನಿಡೇಬಾನ ಮುಂತಾದವರು ಗೃಹಸಚಿವರಿಗೆ ಬೆಂಬಲಿಗರಾದರು.

ಅಧ್ಯಾಯ-೧೪

ಆಧುನಿಕ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಉಳಿಸಿದವರು ಹಾಗೂ ಬೆಳೆಸಿದವರು
ಪಂಡಿತ ತಾರಾನಾಥ

ಪಂಡಿತ ತಾರಾನಾಥ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೇ ಒಂದು ಹುಚ್ಚು ಹೊಳೆ, ವೈರಾಗ್ಯ, ಯೋಗಕಲೆ ಹರಿತ ಬುದ್ಧಿಗಳ ಉಂಡೆಯಿದ್ದಂತೆ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ೧೮೯೧ ರಂದು ಮಂಗಳೂರಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ತಂದೆ ರಂಗರಾಯರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು. ತಾಯಿ ರಾಜೀವಮ್ಮಳ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆದರು. ತಾಯಿ ತನ್ನ ಮಗು ಪರೋಪಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಾಳಲಿ ಎಂದು ಆಕೆಯ ಹಂಬಲ; ಅವರು ಬೇಗನೆ ಪ್ಲೇಗ್ ರೋಗಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದರು.

ನಂತರ ತಾರಾನಾಥರು ಹೈದರಾಬಾದದ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಹೈದರಾಬಾದನಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯಬೇಕಾಯಿತು. ಹೈದರಾಬಾದ್ ನಿಜಾಮ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ವೈದ್ಯಕೀಯಕ್ಕೂ ಸಾಹಿತಿಗೂ ದೂರದ ನಂಟಾದರೂ ಇವೆರಡೂ ಒಡಗೂಡಿ ಬಂದವು ತಾರಾನಾಥರಿಗೆ.

ಚಿಕ್ಕನಿಂದಿನಿಂದಲೇ ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಬೀದರಿನ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ ಯೊಂದರಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡರು. ಇವರಿಗೆ ಮಂತ್ರ ಜಂತ್ರವು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಬೀದರಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಶಿಷ್ಯ ವೃಂದ ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ಒಂದು ಸಾರಿ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಲರಾ ಹರಡಿತು. ಅತೀ ಶ್ರಮದಿಂದ ಅದನ್ನು ಅಡಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಆ ಕಾಲಕ್ಕಾಗಲೇ ಬೀದರಿನಲ್ಲಿ ಮೆಥೋಡಿಸ್ಟ್ ಕ್ರೈಸ್ತ ಸಂಸ್ಥೆ ಬೇರೂರಿತ್ತು. ನಾರ್ಮಾಫೆಂಡ್ರಿಕ್ಸ್ ಎಂಬ ಶಾಲೆ ಆರಂಭಗೊಂಡಿತು. ತಾರಾನಾಥರು ಬೈಬಲ್ ಹಾಗೂ ಖುರ್-ಆನ್ ಮೇಲೆ ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಖುರ್-ಆನ್ ಪಠಣ ಮಂತ್ರಗಳು ಮುಲ್ಲಗಳನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಅದರ ತೊಂದರೆಯೂ ಶ್ರೀ ತಾರಾನಾಥರು ಅನುಭವಿಸಿದರು.

ವೈಭವಯುತವಾಗಿ ಹುಟ್ಟು ಹಬ್ಬವನ್ನಾಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಿಜಾಮನಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವಂತೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿನ ಸಂಬಳ ದೇಶ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ವೀರಯೋಧನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೇವಲ ಒಂದೇ ಒಂದು ಪೈಸೆಯನ್ನು ನಿಜಾಮನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಇದನ್ನರಿತ ನಿಜಾಮನು ಇವರ ಮೇಲೆ ಕಿಂಡಕಾರಿ ಬೀದರಿನವರನ್ನು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಡತೊಡಗಿದನು. ನಾನು ಮಂಗಳೂರಿನವನು ಎಂದು ಅವರು ಎಂದೂ ಯೋಚಿಸಿದವರಲ್ಲ. ಸದಾ ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರೋಧ

ಹೋರಾಡುವಾಗ ತಾರಾನಾಥರಿಗೆ ನಿಜಾಮನು ಜೈಲಿಗೆ ಹಾಕಿದನು. ಇದನ್ನರಿತ ಬೀದರಿನ ಜನತೆ ನಿಜಾಮನ ಜೈಲಿನ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ತೂರಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಕಲ್ಲು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸಾಕು ಎಂದು ಸ್ವತಃ ತಾರಾನಾಥರೇ ಜನರಲ್ಲಿ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಈ ಕುರಿತ ಲಾವಣಿಪದ ಬೀದರಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಜೀವಂತವಾಗಿ.

ನಿಜಾಮ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಲಂಚ, ವ್ಯಭಿಚಾರಗಳು ಒಂದು ಧರ್ಮದ ನೀತಿಯಂತೆಯೇ ಬೇರು ಬಿಟ್ಟುದನ್ನು ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳ ತಲೆ ಕೆಳಗಾದುದು ತಾರಾನಾಥರು ಸಹಿಸದೇ ಹೋದರು. ಇವರ ವಿರುದ್ಧ ದಂಗೆ ಎದ್ದು ನಿಜಾಮನ ಸಿಂಹ ಸ್ವಪ್ನವಾದರು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಇವರನ್ನು ರಾಯಚೂರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಯಾವುದೋ ಕಡೆಗೆ ನಿಜಾಮರ ನಿರಂಕುಶರು ಕಳುಹಿಸಿಬಿಟ್ಟರು.

ಪೂಜ್ಯ ಚೆನ್ನಬಸವ ಪಟ್ಟದೇವರು

ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ೧೮೯೦ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೨೨ ರಂದು ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅವರಾದ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕಮಲನಗರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕನ್ನಡ ಬೆಳಕು ಉದಯಿಸಿತ್ತು. ಅದೇ ಪೂಜ್ಯ ಚೆನ್ನಬಸವಪಟ್ಟದೇವರು. ಬಡತನ ಬೇಗೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ಯನ್ಯ ಕಷ್ಟಗಳನುಭವಿಸುತ್ತ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯ ಬೇಮಾರಿ ಗಡ್ಡೆಯನ್ನು (ಪ್ಲೇಗ್‌ರೋಗ) ಕಂಡವರು. ಈ ರೋಗದಿಂದಲ್ಲೇ ಇವರು ತಾಯಿ-ತಂದೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡುವರು. ಇವರ ಒಂದು ಮಠದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದು ದನಕಾಯುತ್ತ ಕಂತಿಬಿಕ್ಷೆಯನ್ನೆತ್ತಿ ಬದುಕು ಸಾಗಿಸಿದವರು.

ಮೋಡಿ ಲಿಪಿಯಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವವರೆಂದರೆ ಬೀದರಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮಿಷನರಿಗಳು ತೆರೆದ ನಾರ್ಮಾಫೆಡ್ರಿಕ್ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಅವರಾದಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೇದಾರಗಳಂಗಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರರ ಶಾಲೆ. ಕಮಲನಗರದ ಮಠಾದೀಶರಾಗಿರುವ ಶಂಕರಯ್ಯನವರ ಅನುಮತಿ ಮತ್ತು ಆದೇಶದಂತೆ ಇವರು ಅವರಾದಿಗೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸ, ಶಬರಶಂಕರ ವಿಳಾಸ, ಕರ್ನಾಟಕ ಶಬ್ದ ಮಂಜರಿ ಮತ್ತು ಬಸವರಾಜ ವಿಜಯಂ ಎಂಬ ಕೃತಿಗಳು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ; ಮೈಸೂರಸ್ವಾರ್ ಪತ್ರಿಕೆಯು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಕನ್ನಡದ ಕಟ್ಟಾಳುವಾಗುವ ಪ್ರೇರಣೆ ದೊರೆಯಿತು. ಮಠದ ಮುಂದಿನ ಗುರುಪೀಠದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆಂದು ರಾಯಕಾಶಿರಾಯ ದೇಶಮುಖರವರ ಸಹಾಯ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಹಾನಗಲ್ ಕುಮಾರ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದರು. ಮರಳಿ ಬಂದು ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ೧೯೩೬ರಲ್ಲಿ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ನಾರಾಯಣ ಖೇಡ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮೋರ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಗುರುಕುಲ ಶಾಲೆಯೊಂದು ತೆರೆದು ಕನ್ನಡದ ಕಹಳೆಯನ್ನೇ ಊದಿದರು. ಹೈದರಾಬಾದಿನ ನಿಜಾಮನ ಆಡಳಿತಕ್ಕೊಳ್ಳಪಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶವದು. ಇಡೀಯ ನಿಜಾಮನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಉರ್ದುಮಯಗೊಳಿಸಿ ತನ್ನ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಮಿಕರು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಮತ್ತಾವ ಧರ್ಮವಿರಬಾರದೆಂಬ ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ನಿಜಾಮನು ಹಳ್ಳಿ

ಪಟ್ಟಣವೆನ್ನದೆ ನಿಜಾಮ ಸರಕಾರಕೀ ಉರ್ದು ಮದ್ರಸ್ಸಾ (ಮದರಸಾ) ಎಂಬ ನಾಮ ಫಲಕದ ಶಾಲೆಗಳಾರಂಭಿಸಿದನು. ಇದು ಪಟ್ಟದೇವರಿಗೆ ಘಾತವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತ್ತು. ಆ ಸರಕಾರದ ವಿರೋಧಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ನಿಜಾಮನ ಉರ್ದುಶಾಲಾ ಫಲಕವನ್ನು ತಮ್ಮ ಗುರುಕುಲ ಶಾಲೆಯ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣುವಂತೆ ನೇತಾಡಿಸಿ ಒಳಗೆ ಉರ್ದುವಿನ ಬದಲು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಹತ್ತಾರು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಾಲೆಗಳು ; ಕೆಲವುಕಡೆ ಮುಷ್ಠಿಫಂಡ್ ಮುಖಾಂತರ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳು ತೆರೆದು ಕನ್ನಡ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದರು ಪಟ್ಟದ್ದೇವರು. ಮೋರ್ಗಿಯಲ್ಲಿಯ ನೀರಿನ ಅಭಾವದಿಂದ ವಸತಿ ಶಾಲೆ ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ದೇವೋನದಿ (ದೇವಣಿ ನದಿ) ಮತ್ತು ಮಾಂಜ್ರಾ ನದಿಗಳು ಕೂಡಿದ ಅವರಾದ ತಾಲೂಕಿನ ಸಂಗಮ (ಖೇಡ ಸಂಗಮ)ದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಹೀಗೆಯೆ ಕನ್ನಡದ ಉಸಿರು ಸೂಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ರಜಾಕಾರರ ಹಾವಳಿ ಶುರುವಾಯಿತು. ಮೊದಲೆ ನಿಜಾಮನ ವಿರೋಧವಾದ ಕಾರ್ಯಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಪಟ್ಟದ್ದೇವರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಸೋಲಾಪೂರಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಜಯದೇವಿತಾಯಿ ಲಿಗಾಡೆ ಹಾಗೂ ಬಾಬಾಸಾಹೆಬ್ ವಾರದವರವರ ಸಹಾಯದಿಂದಾಗಿ ಕುಂಟೋಜಿ ಮಠದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದರು. ರಜಾಕಾರರ ಹಾವಳಿ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಹಿಂದೆ ಕರೆತಂದರು.

ನೀರಿನ ಮೊರೆಹೊಕ್ಕಿಬಂದ ಪಟ್ಟದ್ದೇವರಿಗೆ ನಿಜಾಮನ ತೊಂದರೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಪ್ರಕೃತಿಯೂ ಸಹಕರಿಸಲಿಲ್ಲಂಬತೆ ಮಾಂಜ್ರಾ ದೇವಣಿ ನದಿಗಳಿಗೆ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಪ್ರವಾಹ ಬಂದು ಕಾಡತೊಡಗಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ತನ್ನ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ೧೯೪೨ರಲ್ಲಿ ಅವರಾದ ತಾಲೂಕಿನ ಕಮಲನಗರಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದರು. ೧೯೩೬ರಿಂದ ಅವರ ಜೀವಿತಾವಧಿಯವರೆಗೂ ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ಕಂಕಣಬದ್ಧರಾಗಿ ನಿಂತರು. ಕನ್ನಡ ಕಲಿತರೆ ಶರಣರ ವಚನಗಳ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ; ಬಸವಧರ್ಮ ಮತ್ತು ತತ್ವಗಳ ಪಸರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವನೆ ಅವರದು. ಕನ್ನಡ ಕಲಿತವರು ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ಈ ಭಾಗ ಮೈಸೂರು (ಕರ್ನಾಟಕ) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲ ಅಂದರೆ ಕನ್ನಡ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಾದ ಈ ಭಾಗವು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವೋ ಅಥವಾ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶವೋ ಸೇರಿಬಿಡುತ್ತದೆಂಬ ಪ್ರಸ್ತಾಪವು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಬೋಧಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅಂತಹ ಬೋಧನೆಗೆ ಪ್ರಭಾವಿಯಾದ ಶಿಷ್ಯರಂದರೆ ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂಡ್ರೆಯವರು. ಇದನ್ನು ಖಂಡ್ರೆಯವರು ಸವಾಲಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಗುರುವಿಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ನಿಂತರು.

ಪಟ್ಟದ್ದೇವರು ಬಸವಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಮಂಟಪ ಕಟ್ಟುವುದು ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ (ಶರಣರ ವಚನ) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಖಂಡ್ರೆಯವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮಂಟಪದ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು. ಭಾಲ್ಕಿ ಹಿರೇಮಠ ಸಂಸ್ಥಾನವು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಾವಿರ ಸಾವಿರ ಬಡಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟರು.

ಪಟ್ಟದ್ದೇವರು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ:

ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು; ಉದಗೀರ ಮತ್ತು ಸೊಲ್ಲಾಪೂರಗಳು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ನಾರಾಯಣಖೇಡ, ಜಹೇರಾಬಾದ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಿಡಬಾರದೆಂಬ ಛಲದಿಂದ ಹೋರಾಟಕ್ಕಿಳಿದರು. ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ೧೯೫೫ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯವೃಂದದೊಂದಿಗೆ ಕಮಲನಗರದಲ್ಲಿ ರೈಲುರೋಕೋ ಚಳುವಳಿ ಕೈಗೊಂಡರು. ಇವರಿಗೆ ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂಡ್ರೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಜಯದೇವಿತಾಯಿ ಲಿಗಾಡೆಯವರೂ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿದರು. ಈ ಹಿಂದೆ ಪಟ್ಟದ್ದೇವರು ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಮೋಚನೆಗಾಗಿಯೂ ದುಡಿದವರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ನಿಜಾಮನು ಇವರ ಮೇಲೆ ಮೊಕದ್ದಮೆಯೂ ಹೂಡಿದನು. ಅದನ್ನು ಎದಿಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಎದುರಿಸಿದರು ಪಟ್ಟದ್ದೇವರು

ದಲಿತೋದ್ಧಾರಕ ಸ್ವಾಮಿ:

ದೇಶ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಾಯಿತು; ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣವೂ ಆಯಿತು ಆದರೆ ದಲಿತರು ಅಶ್ವಸ್ಥರಾಗಿಯೇ ಉಳಿದರು. ಒಮ್ಮೆ ಭಾಲ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ಎದುರಾದಾಗ ಭಾಲ್ಕಿಯ ಹಿರೇಮಠ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಾವಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನೀರಿದ್ದವು. ಆ ಬಾವಿಗೆ ದಲಿತರು ಮುಟ್ಟುವಂತಿಲ್ಲ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಪಟ್ಟದ್ದೇವರು ಎಲ್ಲಾ ದಲಿತರನ್ನು ಕರೆದು ಕೈ ಹಿಡಿದು ಮಠದ ಬಾವಿಯನ್ನೂ ಭಾಲ್ಕೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಝರಿಬಾವಿಯನ್ನೂ; ಭಾಲ್ಕೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದೊಳಿರುವ ಬಾವಿಯನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಿಸಿದರು.

ದಲಿತರಿಗೆ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ದೊರೆಯಿತು. ಆದರೆ ಪಟ್ಟದ್ದೇವರಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಉಲ್ಬಣವಾಯಿತು. ಇವರ ಲಿಂಗಾಯತ ಶಿಷ್ಯರು ಪಟ್ಟದ್ದೇವರು ವಿರೋಧ ಹೋರಾಟಕ್ಕಿಳಿದರು. ಮಠದ ಕಡೆ ಯಾರೂ ತಿರುಗಿ ನೋಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನರಿತ ಗುರುಗಳು ಮನೆ ಮನೆಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಸಭೆ ಕರೆದು ಬಸವಣ್ಣ ತತ್ವ ಶರಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದರು.

ಇದರಿಂದ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡ ಭಕ್ತರ ಗುಂಪು ಪುನಃ ಪಟ್ಟದ್ದೇವರು ಸೇರಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿಯೇ ಒಬ್ಬ ದಲಿತನನ್ನು ವೀರಶೈವ ಲಿಂಗದೀಕ್ಷೆಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಅವರಾದ ತಾಲೂಕಿನ ಬೆಲ್ದಾಳ ಗ್ರಾಮದ ಮಠಾದೀಶರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು ಅವರೇ ಪೂಜ್ಯಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧರಾಮ ಶರಣರು ಬೆಲ್ದಾಳ. ಅವರ ಹೆಸರು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಲಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಡೆದಾಡುವ ದೇವರೆಂದೆ ಹೆಸರಾದ ಪೂಜ್ಯ ಪಟ್ಟದ್ದೇವರು ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಉಳಿಸಲು-ಬೆಳಸಲು, ಒಳ್ಳೆ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸಿದ ಒಬ್ಬ ಕಾರಣೀ ಪುರುಷ ಇವರನ್ನು ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯವರು ಎಂದೂ ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಲೋಕನಾಯಕ ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂಡ್ರೆ

ಬೀದರಿನ ನಿಜಾಮನ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಉರ್ದು, ಪಾರ್ಷಿ ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಗಜಲ್, ಇತಿಹಾಸ, ಗಣಿತ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರು. ಮುಂದಿನ ಅಭ್ಯಾಸ ಹೈದರಾಬಾದಿನ ಉಸ್ಮಾನಿಯಾ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ವಕಾಲತ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಭಾಲ್ಕಿಗೆ ಬಂದು ಮುನ್ಸಿಫ್ ಕೊರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕ್ಟಿಸ್ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಭಾಲ್ಕಿ ಪುರ ಸಭೆಯ ಮೊದಲು ಚುನಾಯಿತ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸುವುದರ ಮುಖಾಂತರ ಸಮಾಜ, ಕನ್ನಡ ಸೇವೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನೆ ತಾವು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಫಜಲ್ ಅಲೀ ಕಮೀಷನಿನ ರೂಪರೇಷದಂತೆ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪೇಶ್ವೆಗಳ ಆಡಳಿತಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟ ಈ ಭಾಗದ ಭಾಷೆ ಮರಾಠಿಯಾಗಬೇಕು. ಮತ್ತು ಈ ಭಾಗ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕು. “ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರುಖಾಲ್‌ ಫಾಹಿಜಿ” ಎಂಬ ಘೋಷಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಟಕ್ಕಿಳಿದಿತ್ತು. ಭಾಲ್ಕಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಭಾತಂಬ್ರಾ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕೆಂಬ ನಿಲುವು ಅಂಗಕರಿಸಲಾಯಿತು. ೧೯೫೦ ರಲ್ಲಿ ಅಚಾರ್ಯನರೇಂದ್ರದೇವ, ಜಯಪ್ರಕಾಶ ನಾರಾಯಣ, ಅಶೋಕ ಮೇಹತಾ ಮತ್ತು ರಾಮ ಮನೋಹರ ಲೋಹಿಯಾಗಳವರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಪ್ರಜಾ ಸೋಸಲಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಿದರು.

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನರಿತ ಶ್ರೀ ಖಂಡ್ರೆಯವರು ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಕನ್ನಡ ಹಿತ್ಯೈಗಳಾದ ಆರ್.ವಿ. ಬೀಡಪ್ಪ ಅರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಮಿತಿಯೊಂದು ರೂಪಗೊಂಡಿತ್ತು. ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಬೀಡಪ್ಪಾ ವಹಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಖಂಡ್ರೆಯವರು ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು ೧೯೫೫ ರಲ್ಲಿ ಗಡಿ ಭಾಗ ಕಮಲನಗರದಲ್ಲಿ ರೈಲು ರೋಕೋ ಅಂದೋಲನವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡ ಪೂಜ್ಯ ಚೆನ್ನಬಸವಪಟ್ಟದ್ದೇವರಿಗೆ ಒಂದು ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ನಿಂತರು. ೨೨ನೆಯ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೫೭ ರಂದು ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಹುನ್ನಾರದಿಂದ ಕಮಲನಗರದಲ್ಲಿ ಅವರಾದ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬಾಪುರಾವ ಪಾಟೀಲ ಏಕಂಬಿಕರ, ಭಾಲ್ಕಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬಾಬಾರಾವ ಪಾಟೀಲ ಹೊನ್ನಾಳ್ಳಿ, ಮಾಣಿಕರಾವ ಮುಳೆ ಮುಂತಾದವರು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಬೃಹತ್ ಪ್ರತಿಭಟನಾ ರ್ಯಾಲಿ ನಡೆಸಿದರು ಈ ರ್ಯಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟದ್ದೇವರು ಶಿಷ್ಯರು (ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು) ಪೆಟ್ಟುತಿಂದರು. ಈ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದ ಕನ್ನಡದ ರಕ್ಷಕ ಖಂಡ್ರೆಯವರು ಅದೇ ಗಳಿಗೆ ನೂರಾರು ಹೋರಾಟಗಾರರನ್ನು ಟ್ರಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಕಮಲನಗರಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿ ಹೋದರು. ಪಟ್ಟದ್ದೇವರನ್ನು ಸಂಧಿಸಿ ವಿಚಾರಗಳೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಫುಲ್ ಗರಮ್ ಆಗಿ ಬೀದಿಗಿಳಿದರು. ಮುಗ್ಧ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲೆ ನಡೆಸಿದ ಗಂಡಸರೇ.. ಎದೆಗಾರಿಕೆ ಇದ್ದರೆ ಹೊರಬನ್ನಿ.. ಎಂದು ಬಹಿರಂಗ ಸವಾಲೊಡ್ಡಿದರು. ಅಂದಿನ ಡಿ.ವೈ.ಎಸ್.ಪಿ. ಘಂಟಿಯವರು ಮರಾಠಾ ಮುಖಂಡರನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಅಹ್ವಾನಿತ ಎಮ್.ಎಸ್. ಜೋಶಿ, ಎನ್.ಜಿ. ಗೋರೆ ಮುಂಬೈ

ಅವರನ್ನು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಖಂಡ್ರೆಯವರಿಂದ ಪರಿತಪಿಸಿ ಪಲಾಯನಿಸಿದರು. ಕಮಲನಗರದ ಕರ್ಮಾಕಾಂಡ ಮುಗಿದರೂ ಮರಾಠಾ ಮುಖಂಡರನ್ನು ಥಳಿಸಿದುದು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡಿದುದು ಮರಾಠರಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದವು. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರಾದ ವಿಧಾನ ಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಚುನಾವಣೆಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿದಾಗ ಬಾಬುರಾವ ಪಾಟೀಲರು ಇವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅಷ್ಟೇಯಲ್ಲದೇ ಬಾಬುರಾವ ಪಾಟೀಲ ಹೊನ್ನಾಳ್ಳಿಯವರು ಖಂಡ್ರೆಯವರ ವಿರುದ್ಧ ಅವರ ಮಕ್ಕಳ ವಿರುದ್ಧ ಅವರ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಬಾಬುರಾವ ಪಾಟೀಲ ಗೋರ ಚಿಂಚೋಳಿ ಅವರನ್ನು ಅನೇಕ ಸಲಾ ಚುನಾವಣಾಕಣದಲ್ಲಿಳಿಸಿ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತ ಬಂದರು.

ಈ ಹಿಂದೆ ೧೯೬೨ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾ ಸೋಸಿಯಲಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯಾಗಿ ಭಾಲ್ಕಿ ವಿಧಾನ ಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಚುನಾಯಿತರಾಗಿ ಮುಂದೆ ಕೆ.ಎಚ್. ರಂಗನಾಥ, ಬಿ.ಎಲ್.ಗೌಡ, ಕೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪ ಮುಂತಾದ ಹದಿನಾರೂ ಶಾಸಕರೊಂದಿಗೆ ಅಶೋಕ ಮೆಹತಾ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಸೇರಿದರು. ೧೯೬೭ ರಲ್ಲಿ ಮಹಾಜನ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಗಡಿ ವಿವಾದವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಆಜ್ಞಾನ್ವಯ ಬೀದರಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಆರ್.ವಿ. ಬೀಡಪ್ಪಾ, ವ್ಹಿ.ಎನ್. ಪಾಟೀಲ ಮೀನಕೇರಾ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೀ ಖಂಡ್ರೆಯವರು ಮಹಾಜನ ಸಮಿತಿಯ ಮುಂದೆ ಹಾಜರಾಗಿ. ಎರಡು ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಲಿಂಗಾಯತ ಮನೆ ಮಾತನಾಗಿರುವ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ನಾವು ಸಹಿಸುವದಿಲ್ಲ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಜೀವವಿರುವವರೆಗೆ ಹೋರಾಡಿ ಸಾಯುತ್ತೇವೆ ವಿನಃ ಬೀದರನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಬೀಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಖಡಾ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಕಡಕ್ ಮಾತನ್ನಾಡಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯು ಕನ್ನಡಪರ ದಾಖಲಾತಿಯನ್ನು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಲು ತಿಳಿಸಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಪ್ರತಿದಿನ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಯೆನ್ನದೆ ಕುದುರೆ, ಒಂಟೆ, ಮೋಟಾರ್ ಸೈಕಲ್, ಮತ್ತು ಎತ್ತಿನ ಬಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷದ ಇಪ್ಪತ್ತುಸಾವಿರ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಹಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬೀಡಪ್ಪ ಮೀನಕೇರಾ, ಮಾಧವರಾವ ಬಸನಾಳೆ, ರಾಮಚಂದ್ರವೀರಪ್ಪಾ, ಅನ್ನಪೂರ್ಣಬಾಯಿ ರಗಟೆಯವರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀ ಖಂಡ್ರೆಯವರ ನಿಯೋಗ ದೆಹಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಹಿ ಸಂಗ್ರಹದ ದಾಖಲಾತಿಯನ್ನು ಅಂದಿನ ಕೇಂದ್ರ ರಕ್ಷಣಾ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದ ವಲ್ಲಭಪಂತ, ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ದಾಖಲಾತಿಯಾಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಿತು.

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೇವೆ:-

ಡಾ|| ಚೆನ್ನಬಸವ ಪಟ್ಟದ್ದೇವರು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಈ ಹಿಂದೆ ಆರ್.ವಿ. ಬೀಡಪ್ಪರವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ಲೋಕ ಸೇವಾ ಆಯೋಗದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಯಭಾರ ನಿಭಾಯಿಸಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮತ್ತಾರನ್ನಾದರೂ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರೆಂದು ವಿನಂತಿಸಿದುದರಿಂದ ಪೂಜ್ಯಪಟ್ಟದ್ದೇವರು ಶ್ರೀ ಖಂಡ್ರೆಯವರನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದರು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದ ಶಾಂತಿವರ್ಧಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯು ೧೯೬೩ ರಲ್ಲಿ ಕಮಲನಗರದಲ್ಲಿ ನೋಂದಣಿಗೊಂಡಿತ್ತು. ಪೂಜ್ಯಪಟ್ಟದ್ದೇವರು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಕೊಡಲು ಹಣವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಕೆಲಸ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವರೆಂಬ ಆತಂಕ ಕೂಡಾ ಪೂಜ್ಯರಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡುವವರೆಗೆ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಗ್ರಹ ನಡೆಸುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರಿಂದ ಅಪ್ಪ ಅವರೇ ನೀವು ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿರಿ. ನಿಮಗೆ ಹಣ ಸಂದಾಯ ಮಾಡುವವರೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ಬದಲಿಗೆ ತಾನು ಉಪವಾಸ ವಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ನಲವತ್ತುಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಚಂದಾ ಮಾಡಿದರು. ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂ. ಪೂಜ್ಯರಿಗೆ ನೀಡಿ ಉಳಿದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ಇನ್ನೂ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕುಡಿಸಿ ಪೂಜ್ಯರ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಭಾಲ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಚೆನ್ನಬಸವೇಶ್ವರ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಶಾಂತಿವರ್ಧಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತಕ್ಕೂ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂಡ್ರೆ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಟೆಕ್ನಾಲೋಜಿ ಎಂಬ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕಾಲೇಜು ಹೆಮ್ಮರವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಇವರ ಸೇವಾಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು “ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಧುರಣಿ” ಎಂಬ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ.

ಜಯದೇವಿತಾಯಿ ಲಿಗಾಡೆ

ಸಾಹಿತಿಯಾಗಿ, ಸಮಾಜ ಸೇವಕಿಯಾಗಿ ಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದ ಮಹಿಳೆ, ಸೋಲಾಪೂರದ ಶ್ರೀಮಂತರಾದ ಮಡಿಕೆ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರ ಮಗಳು. ಶ್ರೀಮಂತರ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಪ್ಪ ಲಿಗಾಡೆಯವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಇವರು. ಧಾರ್ಮಿಕ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದರು. ಖಾದಿಧಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ ಪುರಾಣ ೧೯೬೫ ಇವರ ಮಹಾಕೃತಿಗಳು ಹೀಗೆಯೇ ಅನೇಕ ಕವನಗಳು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಹೆಮ್ಮೆ ಸಮೃದ್ಧ ‘ಕರ್ನಾಟಕಾಂಚೆ ರೂಪರೇಷಾ’ ಪುಸ್ತಕ ಮರಾಠಿ ಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಗ್ಗೆ ಮರಾಠಿಯವರಿಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವರು ಎರಡನೆಯ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಘಟಕವೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಲು ಯೋಚಿಸಿ ಇವರ ನೆರವು ಕೇಳಿದರು. ಇವರು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.

೧೯೪೮ರಲ್ಲಿ ರಜಾಕಾರರ ಭಯಾನಕ ಕೃತ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೆದರಿ ಬಂದವರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ತಮ್ಮ ವೆಚ್ಚದಿಂದ ನೇಮಿಸಿದರು. ಸೋಲಾಪೂರದ ಕಲ್ಯಾಣ ನಾಡಿಗೆ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ನ್ಯಾಯವಾದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸಿಕೊಡದಿದ್ದಾಗ ಬಸವಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದರು.

ಪಂಡಿತ ತಾರಾನಾಥ, ಶ್ರೀ ಚೆನ್ನಬಸವ ಪಟ್ಟದ್ದೇವರು, ಪ್ರಭುರಾವ ಕಂಬಳಿವಾಲೆ ಮುಂತಾದ ಧುರೀಣರ ಜೊತೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಈ ಭಾಗದ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿದವರು. ಸೋಲಾಪೂರದಲ್ಲಿ ಅದರ ಸುತ್ತಲಿನ ೮-೧೦ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಯದೇವಿ ತಾಯಿ ಲಿಗಾಡೆಯವರು ಅಕ್ಕನ ಜಯಂತಿ, ಬಸವ ಜಯಂತಿ, ನಾಡಹಬ್ಬಗಳ ಆಚರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡತನವನ್ನು ಜಾಗೃತವಾಗಿರಿಸಿದರು ಅವರು.

ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವ ಜನರು ಅದೇ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ ನಿರ್ಬಂಧವೇನಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವ ಜನರು ಸಿಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ದ್ವಿಭಾಷಿಗರು ತ್ರೈಭಾಷಿಗರಾಗುವುದು ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರಿಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯ ವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಭುರಾವ ಕಂಬಳಿವಾಲೆ

ಸೇವಾಧುರಂದರ ಎನಿಸಿರುವ ಪ್ರಭುರಾವ ಕಂಬಳಿವಾಲೆರವರ ಬದುಕು ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿದೆ. ಬೀದರನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲುಳಿಸುವದೆಂದರೆ ಅವರಿಗೊಂದು ಅಭಿಮಾನ. ಉದಗೀರನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಇವರು ಕನ್ನಡಭಿಮಾನದಿಂದ ಬೀದರಲ್ಲಿನ ಬಂದು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನೆಲೆ ನಿಂತರು. ೧೯೫೧ ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೫ ರಂದು ಭೂದಾನ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ಮೆರೆದರು.. ೧೯೫೧ ರಲ್ಲಿ ಕಿಸಾನ ಮೋರ್ಚನೇತ್ಯತ್ವವಹಿಸಿ ಹೈದರಾಬಾದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಪೂಜ್ಯ ಚೆನ್ನಬಸವ ಪಟ್ಟದ್ದೇವರು, ಗುರುರಾಜ ಮಂದ್ರ ವಾಡಕರ್, ಪಿ.ಎಂ. ಗಲಗಲಿ, ಸಿದ್ಧಯ್ಯಾ ಪುರಾಣಿ, ಮಾನವಿ ನರಸಿಂಗರಾಯ, ಬಿ.ಟಿ. ಸಾಸನೂರು, ಮೊದಲಾದವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಯನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು. ಕಮಲನಗರದಲ್ಲಿ ರೈಲು ರೋಕೋ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟದ್ದೇವರಿಗೆ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿದವರು, ಸಿದ್ಧಯ್ಯಾ ಪುರಾಣಿಕರು ಪ್ರಭುರಾವ ಜೀ ಯವರು ಇದ್ದದರಿಂದಲೇ ಬೀದರಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಜೀವಂತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವಾರು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಚಟುವಟಿಕೆ ಕೈಗೊಂಡು ಕನ್ನಡ ಉಳಿಸುವ ಅವರ ಕಾರ್ಯ ಶ್ಲಾಘನೀಯ.

ಆರ್.ವಿ. ಬೀಡಪ್ಪ

ಸಾವಿನಾಚೆಗೂ ಬದುಕುಳಿದ ಶ್ರೀ ಆರ್.ವಿ. ಬೀಡಪ್ಪನವರು ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿದ ಇವರು ನಿಜಾಮನ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದವರು, ಅದಕ್ಕವರು ಜೈಲು ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ಉಂಡವರು. ೧೯೫೨ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದರು. ಬೀದರ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಹಗಲಿರುಳು ದುಡಿದವರು. ೧೯೫೪ ರಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಆರ್.ಸಿ. ಕಮಿಟಿ ಬೀದರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಕನ್ನಡ ಪರವಾದ ೫೦೦ ಮನವಿ ಪತ್ರಗಳು ಕಮಿಷನ್ ಮುಂದೆ ಸಾದರ ಪಡಿಸಿದವರು, ಶ್ರೀ ಬೀಡಪ್ಪನವರು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಈ ಭಾಗದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕಮಟ್ಟವನ್ನು

ಬೆಳೆಸಿದವರು. ಅವರ ತತ್ತ್ವ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರೇಮ ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳು ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಜರಾಮರವಾಗಿ ಉಳಿದಿವೆ.

ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಪ್ಪ ಕಾಕನಾಳೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಸಮಿತಿಯ ತಾಲ್ಲೂಕಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಪ್ಪ ಕಾಕನಾಳೆಯವರು ಶ್ರೀ ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂಡ್ರೆಯವರ ನೆರವಿನಿಂದ ೧೯: ೦೨:೧೯೫೪ ರಲ್ಲಿ ಸರಕಾರವು ಕೋರ್ಟ್ ಭಾಷೆ ಮರಾಠಿ ಫರ್ಮಾನ್ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದು, ಕಾಕನಾಳೆಯವರಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿತ್ತು. ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಬೀದಿಗಳಿಗಿದ್ದ ಹರತಾಳಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಈ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹೆದರಿ ಆ ಫರ್ಮಾನನ್ನು ಸರಕಾರ ಹಿಂಪಡೆಯಿತು. ಮುಂದೆ ಅವರು ರಾಜಕೀಯ ದತ್ತ ವಾಲಿ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಭಾಲ್ಕಿ ಪುರಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿಯೂ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಭಾಲ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಟೆಲಿಫೋನ್ ಕಛೇರಿ, ಸ್ಟೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಹೈದರಾಬಾದ ತೆರೆಯಲು ಮೂಲಕಾರಣೀಪುರುಷರೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ವಿ.ಎನ್. ಪಾಟೀಲ ಮೇನಕೇರಾ

ಶ್ರೀ. ವಿ.ಎನ್. ಪಾಟೀಲ ಮೇನಕೇರಾರವರು (ಹುಮನಾಬಾದ ತಾಲ್ಲೂಕಾ) ಡಾ. ಚೆನ್ನಬಸವ ಪಟ್ಟದ್ದೇವರು ಆರಂಭಿಸಿದ ಮೋರ್ಗಿಯ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ೧೯೪೨ ರ ಒಂದೇ ಮಾತರಂ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ೧೯೫೦ ರಲ್ಲಿ ಬೀದರಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಯುವಕ ಸಂಘವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದರ ಮುಖಾಂತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದರು. ೧೯೫೬ ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಕ್ರಿಯಾ ಸಮಿತಿಯ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷದ ನಿಷ್ಠಾವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಪಾಟೀಲರು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿರೋಧಿಗಳೆದುರು ಸಿಡಿದೆದ್ದವರು. ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರತಿಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ, ನೀರು, ರಸ್ತೆಗಳ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಪ್ರತಿಭಟನಾ ರ್ಯಾಲಿ ಮಾಡಿದವರು. ಹುಮನಾಬಾದ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ನಿರ್ಣಾ ಗ್ರಾಮವು ಆಂಧ್ರಾಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿದ ಖ್ಯಾತಿ ಅವರದು. ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಾದಿಸುವ ಧೀಮಂತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇವರು ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕನ್ನಡದ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ದುಡಿದು ಅವರು ಅವಿಸ್ಮರಣೀಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾ. ಜಿ.ಬಿ.ವಿಸಾಜಿ

ಡಾ.ಜಿ.ಬಿ.ವಿಸಾಜಿಯವರು ಶಾಂತಿವರ್ಧಕಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ; ಈ ಭಾಗದ ಮೊದಲ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು 1915 ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ (ಬೆಂಗಳೂರು) ರೂಪುಗೊಂಡರೂ; ಅದರ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿ ಬೀದರಿಗೆ ಬಂದುದು ತಡವಾಗಿಯೇ. ಡಾ. ವಿಸಾಜಿಯವರು ಭಾಲ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಆರಂಭ ಮಾಡುವದರೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡ

ಸೇವೆಯು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಪೂಜ್ಯ ಚೆನ್ನಬಸವ ಪಟ್ಟದ್ದೇವರೊಂದಿಗೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿದರು. ಇವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡು-ನುಡಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಮಾಹಿತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿದವರು ಇವರೇ. ಇವರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಭಾಷಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಐಚ್ಛಿಕ ವಿಷಯ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಓದಿದವರು ಸಾವಿರ-ಸಾವಿರ ಜನರು ಸಿಗುತ್ತಾರೆ. ಪೂಜ್ಯ ಬಸವಲಿಂಗಪಟ್ಟದ್ದೇವರು, ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಸರಾಂತ ಸಂಶೋಧಕರೂ ಭಾಷಾ ತಜ್ಞರಾಗಿರುವ ಡಾ|| ವೈಜಿನಾಥ ಭಂಡೆ ಹಾಗೂ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿರುವ ನಾನು ಅಂದರೆ ಡಾ|| ಸೋಮನಾಥ ನುಚ್ಚಾ ಇವರ ನೇರ ಶಿಷ್ಯರೇ.

ಇವರು ಭಾಲ್ಕಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರಥಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು 1965-1995ರ ವರೆಗೆ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಸುದೀರ್ಘ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಯಶಸ್ವಿಗಾಗಿ ಕಸಬರಿಕೆಯಿಂದ ಕಸಗುಡಿಸಿದವರು, ಹಾಸಿದವರು, ಆಸನಗಳು ಹಾಕಿ ಧ್ವನಿವರ್ಧಕದಲ್ಲಿ ಊದಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ, ಕನ್ನಡ ಮಳೆಯೆ ಸುರಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಇವರದು. ಹಿಂಗಾರು-ಮುಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಕನ್ನಡ ಬೆಳೆಕಂಡವರು ಕಟಾವು ಮಾಡಿದವರು, ರಾಶಿ ತೂರಿದವರು, ಗಟ್ಟಿಕಾಳುಗಳು ಕನ್ನಡದ ಕಣಜಕ್ಕೆ ತುಂಬಿದ ಶ್ರೀಮಂತ ಕನ್ನಡದ ಕೃಷಿಕರು. ಇವರ ಸೇವೆ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಅನನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಚೆನ್ನಬಸವೇಶ್ವರ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಮೇಜರ್ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ತೊಲೆ (10 ಗ್ರಾಂ.) ಬಂಗಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕನ್ನಡ ಕಲೆಯಲು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಡಾ. ವಿಸಾಜಿ. ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡ ಉಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿದ ಕೈ ಇವರದು.

ಹಣಮಂತಪ್ಪ ಪಾಟೀಲ ಬೀದರ

ಹಣಮಂತಪ್ಪ ಪಾಟೀಲ ಇವರು ಬೀದರ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು. ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆಂದರೆ ಬರಿಯ ಪೀಠದ ಮೇಲಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಲ್ಲ ಇವರು ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ೧೯೫೮ ರಲ್ಲಿ ಕಮಲನಗರದಲ್ಲಿ ಮರಾಠಾ ಮಹಾಮೇಳವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯವಾಗಿ ಕಮಲನಗರ, ವಾಂಜರಖೇಡ, ಅಳವಾಯಿ, ಉಜಳಂಬ, ಭಂಗೂರು, ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡವು. ಆದರೂ ಈ ಮರಾಠಾ ಮಹಾಮೇಳ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಮಲನಗರದಲ್ಲೇಕೆ ಆಯೋಜಿಸಬೇಕಿತ್ತು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನುದ್ಭವವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೌದು. ಇದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರನ್ನೊಳಗೊಡಿ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕಿದವರು ಚೆನ್ನಬಸವಪಟ್ಟದ್ದೇವರು.

ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ೧೯೫೩ ಜೂನ್ ೧೬ ರಂದು ಔರಾದ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪಾಠಶಾಲೆಯನ್ನು ತೆರದು ಕನ್ನಡಮಯ ವಾತಾವರಣದ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಅಡಿಪಾಯ ಹಾಕಿದರು.

ಇದನ್ನು ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ೧೯೫೬ ನವೆಂಬರ್ ೧ ರಂದು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ. ಇದು ಶುಭ ಮೂಹೂರ್ತ ಎಂಬಂತೆ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿದ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಕಮಲನಗರಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದರು. ಈ ಶಾಲೆಯನ್ನಾರಂಭಿಸಿ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳೂ ಕಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಈ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಒದಗಿ ಬಂತು ಮರಾಠಾ ಮೇಳವೆಂಬ ಕಂಠಕ.

ಹಣಮಂತಪ್ಪ ಪಾಟೀಲರು ಹೇಳುವ ಪ್ರಕಾರ ಮರಾಠಾ ಮಹಾಮೇಳಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಸಿದ್ಧತೆಗಳು; ತಲೆ ತೋರಣ, ಬಂಬೂಗಳಿಂದ ಕಮಾನುಗಳು ಕಮಾನಿಗೆ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾದ ಮರಾಠಿಯ ಘೋಷಣೆಗಳು, ಕನ್ನಡ ವಿರೋಧ ಭಾಸವಾಗುವ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಹೇಳಿಕೆಗಳು, ಮಾತುಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ. ಔರಾದ ಮತ್ತು ಭಾಲ್ಕಿ ತಾಲೂಕುಗಳು, ಕಮಲನಗರ ಭಾಗವು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ಅವರ ಮಹತ್ತರ ಗುರಿ. ಕನ್ನಡದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಉರಿ-ಉರಿ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಮಾನಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅದು ಹೇಗೆ ಹತ್ತಿಕೊಂಡಿತ್ತೋ ಯಾರುರಿಸಿದರು ನಾವು ಕಾಣುವು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ ಹಣಮಂತಪ್ಪ ಪಾಟೀಲರು. ಪಾಟೀಲರು, ಅಮೃತ ಮತ್ತು ಶಾಮಣ್ಣಾ ಅಳ್ಳಿ ಬೇಮಳಬೇಡಾ ಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೆದರುತ್ತ ರೇಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನ ಕಡೆ ಹೊರಟಿದ್ದ.

ಈ ಮೂವರಲ್ಲಿ ಅಳ್ಳಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಲೋಪ ದಾಂಡಿಗನಾಗಿದ್ದನು. ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿದವರ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುವ ಕೆಚ್ಚಿದೆಯಿಂದ ಒಂಟಿ, ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಲಟ್ಟು (ಬಡಿಗೆ), ಬರ್ಚಿ, ಕತ್ತಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅರಸುವ ಮರಾಠಾರಿಗೆ ಈ ದಾಂಡಿಗನ ಮೇಲೆ ಸಂಶಯ ! ಮಠದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆಂದೆ ಎರಡು ಕಡಾಯಿ ಹುಗ್ಗಿಯನ್ನು ಕುದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಎರಡು ಕಡಾಯಿ ಹುಗ್ಗಿಯೆಂದರೆ ಎಷ್ಟು ಜನರ ಊಟಯಿರಬಹುದು? ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿ ಸುಮಾರು ೫೦೦ ಜನ ದಾಂಡಿಗನ್ನಗೊಳ ಗೊಂಡು ಒಂದೇ ಸವನೆ ಲಾಠಿ ಚಾರ್ಜ್ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕವರನ್ನು ಬಡಿಯುವುದು, ಇರಿಯುವುದು, ಕಾವಣಿಯೇಟು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ನೂರಾರು ಮಂದಿ ಗಾಯಗೊಂಡರು. ಕನ್ನಡಿಗರು ಕಮಲನಗರ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಪಟ್ಟದ್ದೇವರ ಶಿಷ್ಯರು- ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಓಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಸಾಯಿಸುತ್ತಾರೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಅವಿತುಕೊಂಡರು. ಪಾಟೀಲರು ಮತ್ತಿತರ ಓಡುವಾಗ ಅಲ್ಯಾರೋ ಚಳಿಕಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ಅವರಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಹೊಕ್ಕರು. ಯಾರು ತಮ್ಮಳಿ ನೀವು ಎಂದು ಚಳಿ ಕಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕವರು ನಾವು ಮಠದಲ್ಲಿರುವವರು ಮರಾಠಿಗರು ನಮಗೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಸಿಗಬಾರದೆಂದು ಓಡಿ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಎನ್ನಲು ಅವರು ನೀವು ಲಿಂಗಾಯತರು ದೊರೆಗಳೆ ನಾವು ಒಡ್ಡರಿದ್ದೇವು ಎಂದರು. ಆದರೂ ಬಹುವಾಗಿ ಹೆದರಿದವರ ಮುಖಗಳು ಕಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬೆಂಕಿಗೆ ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಸ ಹಾಕಲು ಬಗ್ಗನೆ ಉರಿಯಿತು ಅದರ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಮುಖಗಳು ನೋಡಿ ಕರುಣೆಯುಳ್ಳಿ ಸಾವುಕಾರ್ರೆ ಈಗ ಜಾತಿ-ಗೋತಿ ನೋಡಭ್ಯಾಡಿ ಅವು ಆರ್ಯಮಂದಿಗಿ ತೋಲ್ ಸೊಕ್ ಬಂದದ ಸುಮ್ಮನ್ ಬಚಾವ್ ಆಗ್ಬೇಕಾದರ ಈ ಘೋಂಗಡಿ ಹಚ್ಚಿರಿ ಸುಮ್ಮನ ಭಳಿ ಕಾಸ್ಮೊಮಾ ನಾಟಕ್ ಮಾಡ್ಡಿ ಅಂದರು. ಅವರು ನಮಗೆ ಕಂಬಳಿಗಳು ಹೊದಿಸಿ ಅವರ ತಡಿಕೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ

ಮಲಗಿಸಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಚಳಿಕಾಯಿಸುತ್ತ ಹರಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುದುರೆ ಸವಾರರಿಬ್ಬರು ಧಡಕ್ಕಡಕ್ ಬಂದು 'ಏಯ್! ಈ ಕಡೆ ಯಾರಾದರೂ ಓಡಿ ಬಂದಾರೇನು?' ಇಲ್ಲರಿ ಸಾವುಕಾರ ಈ ಕಡೆ ಯಾರೂ ಬಂದಿಲ್ಲ' ತಿರುಗಿ ಹೊರಡುವುದು ಅವರಿಗನಿರ್ವಾಯವಾಯಿತು.

ಮರುದಿನ ಅಡ್ಡದಾರಿಯಿಂದ ಇವರು ಮಠವನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಅತ್ತ ಉಳಿದವರ ಗತಿಯೂ ಚಿಂತಾಜನಕ. ರೇವಣಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಧನ್ನೂರು ಊರಾಚಿಯ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬಾವಿಯಿಂದ ನೀರು ತೆಗೆಯುವ ಸಾಧನೆ ಮಟ್ಟಿ. ಆ ಮಟ್ಟಿಯ ಡಾವಣಿಯಲ್ಲಿ ಶರೀರ ಹುಗ್ಗಿಸಿ ಅವಿತುಕೊಂಡಿದನಂತೆ. ಅವನೂ ಮಠವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಅವನ ಮೈ ಕೈ ಮುಖವೆಲ್ಲ ಗಾಳಿ ತುಂಬಿದ ಬಲೂನಿನಂತೆ ಊದಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಕಾರಣ ಅವನು ಅವಿತು ಕುಳಿತಲ್ಲಿ ಇಡಿಯ ರಾತ್ರಿ ಅವನಿಗೆ ಗೊಳ್ಳಿ-ಇರುವೆಗಳು ತಿಂದಿದ್ದವು. ಇವರ ಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿ ಪಟ್ಟದ್ದೇವರು ದುಃಖಿತರಾದರು ಕಣ್ಣೀರಧಾರೆ ಹರಿದವು. ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಿ, ಹುಗ್ಗಿ ಉಣ್ಣಿಸಿ ರೈಲು ಬರುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಕಮಲನಗರ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನ ಕಡೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಬೀದರ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಕಮಲನಗರದ ಮರಾಠಾ ಮಹಾಮೇಳದ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಮುಂಬೈ ಸಚಿವರಾಗಿರುವ ನಾನಾ ಸಾಹೇಬ ಗೋರೆ ಅವರು ಆಗಮಿಸಿದರು. ಇವರು ಮಾಡಿದ ಮರಾಠಿ-ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಪರವಾದ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ವಿರೋಧವಾದ ಭಾಷಣವು ಮರಾಠರಿಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಈಗಲೆ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಬೇಕೆನ್ನುವಂತಹ ಪ್ರಚೋದನೆ ದೊರೆತಂತಾಯಿತು.

ಕಮಲನಗರ ಭಾಗದ ಮರಾಠಿಗರ ಮುಖಂಡತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿದ ಕನ್ನಡಿಗರ ವಿರೋಧದ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರನಂಗಿರುವ ಬಾಪುರಾವ ಏಕಂಬೆಕರನು ಅದೇ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೊರಟಿದ್ದನು. ಆತನಿಗೆ ಇವರಾರೂ ಗುರುತಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನು ಮಾತ್ರ ಇವರಿಗೆ ನೋಡಿ ಝುಂಗಬಲ ಅಡಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಕಮಲನಗರದಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ರೈಲ್ವೆ ಕಳಗಾಪೂರದಿಂದ ಭಾಲ್ಕಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿತು. ಭಾಲ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಳ್ಳು ಹಾಕಿ ಹೊರಟಿತು. ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ನೋಡಿದ ಬಾಪುರಾವ ಏಕಂಬೆಕರ್ ಭಾಲ್ಕಿಯಿಂದ ಎರಡು ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಆನೆ ಹಳ್ಳದ ಹತ್ತಿರ ಬರಲು ರೈಲಿನ ಚೈನ್ ಜಗ್ಗಿದನು. ರೈಲು ನಿಂತಿದ್ದೇ ತಡ ಏಕಂಬೆಕರ ಜಿಗದು ಓಡತೊಡಗಿದನು. ಆಗ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಅವನು ಏಕಂಬೆಕರ್ ಎಂದು. ಮತ್ತೆ ರೈಲು ಹೊರಟು ಬೀದರನ್ನು ಸೇರಿತು. ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಪ್ರತಿ ಬೆಡ್ಡಿನ ಮೇಲೆ ಪಟ್ಟದ್ದೇವರ ಗಾಯಾಳುಗಳೆ ಅಂದು ಸುಮಾರು ಐವತ್ತು ಮಂದಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ದಾಖಲಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಪಾಟೀಲರಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ.

ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ೧೯೫೨ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಾಗೂ ೧೯೫೮ ರಲ್ಲಿ ಮಲ್ಟಿ ಪರಪಸ್ ಎಂಬ ಹೈಸ್ಕೂಲು ಸರಕಾರದಿಂದ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶರಣಪ್ಪ ಮಾಕಾ ಎಂಬುವರು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಉದಗೀರದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಯತ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಯನ್ನಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಪ್ರಭುರಾವ ಕಂಬ್ಳಿವಾಲೆಯವರ ಸ್ವಾಗತ ಸಮಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಜರುಗಿತು. ಉಸ್ಮಾನಿಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿರುವ

ಪ್ರೊ.ಡಿ.ಎಲ್.ನರಸಿಂಹಚಾರ್ ಅವರು ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದರು. ಅವರನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಜೋಡು ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಯೊಂದಿಗೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಯೊಂದಿಗೆ ಗೌರವಿಸಲಾಯಿತು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ-ವಿಚಾರ ಚಿಂತನ ಮಂಥನ ಮಾಡಲು ಒಂದು ಸ್ಥಳ ಬೇಕಾಗಿತ್ತಾದುದರಿಂದ ಅಂದೆ ನಗರ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಂದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಗುರುತು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಪರ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಡೆಸಲು ಅನುಮತಿಯೆಂಬಿನ್ನುವ 'ಕಿಬಾಲಾ' ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ, ರಂ.ಶ್ರೀ ಮುಗಳಿ, ಶಾಂತರಸ, ಸಿ.ಪಿ.ಕೆ. ತರಾಸು. ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಪುರಾಣಿಕ, ಹುಕ್ಕೇರಿ ಬಾಳಪ್ಪ ಮುಂತಾದವರು ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದರು.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ನಡೆಸಲು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಸ್ಥಳೀಯ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಿಂದು ನಗರ ಸಭೆಯಿಂದ ಕಲ್ಪಿಸಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತಗಡು ಶಡ್ಡಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದುದರಿಂದ ತಗಡಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿತ್ತು. ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದರೆ ಬೀದರ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂಡ್ರೆಯವರೊಬ್ಬರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಯಾಚಿಸಿದಾಗ ಅವರು ಅಂದು ಹದಿನಾಲ್ಕು ತಗಡು ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಪುಣ್ಯಶೆಟ್ಟಿ ಅವರ ಕೈಯಿಂದ ಕಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರು ಕಂಬ-ಬಂಬುಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದ್ದುದರಿಂದ ಸರಕಾರದಿಂದ ಬಂದು ಬಿದ್ದಿರುವ ವಿದ್ಯುತ್ ಕಂಬ; ಅವು ಕಟ್ಟಿಗೆಯದಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಚೇಮ್ಸ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿ ಬೇಗನೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ ಮನೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು.

ಕೇಂದ್ರದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಜಿ. ನಾರಾಯಣ ಅವರಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಕೇಳಲು ಹೋದಾಗ ಅವರು ನಮ್ಮ ಖಜಾನೆಯಲ್ಲಿ ಹಣವಿಲ್ಲ. ಜಿಲ್ಲೆವಾರು ಹಣ ಕಳಿಸಿಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು. ಹಾಗಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ದಾನಿಗಳಿಂದ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರಿಂದ ಈ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘವೆಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಅವರವರು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಶೆಡ್ ಹಾಕಿ ವ್ಯಾಪಾರ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸಲು ಹೇಳಿದರು. ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿರುವ ಅಣ್ಣಪ್ಪ ಪಾಟೀಲರು ಪ್ರಭುರಾವ ಕಂಬಳಿವಾಲೆ ಅವರಿಗೆ.

ಪೂಜ್ಯ ಬಸವಲಿಂಗಪಟ್ಟದ್ದೇವರು

ಹಿರೇಮಠ ಸಂಸ್ಥಾನ ಭಾಲ್ಕಿಯ ಡಾ. ಚೆನ್ನಬಸವಪಟ್ಟದ್ದೇವರ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಪೂಜ್ಯ ಡಾ.ಬಸವಲಿಂಗಪಟ್ಟದ್ದೇವರು ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಒಂದು ಹೊಸ ಪರ್ವವನ್ನೇ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಿರಂತರ ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸೇವೆಯು ಸಾಗಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಪೂಜ್ಯ ಚೆನ್ನಬಸವಪಟ್ಟದ್ದೇವರು ಮಾಡಿದ ಕನ್ನಡ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೊಸ ರೂಪಕೊಟ್ಟು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಬರೀ ಮಠಾದೀಶರಾಗಿರದೇ ದೊಡ್ಡ

ಅನುಭಾವಿಗಳು. ಪಟ್ಟದೇವರು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಾರಾಯಣಚೇಡ ಜಹೇರಾಬಾದ ಕಡೆಗೆ ಹೋದರೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರವಚನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಉದಗೀರ, ದೇವಣಿ ಮತ್ತು ಲಾತೂರ ಕಡೆಗೆ ಹೋದರೂ ಕನ್ನಡ ಪ್ರವಚನವೇ. ವಚನಗಳು ಲಿಪ್ಯಾಂತರಗೊಳಿಸಿ ಕನ್ನಡದ ಕಂಪು ಪಸರಿಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ದೇವಣಿ, ಮತ್ತು ಉದಗೀರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಎಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಾಯತ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಾತೃ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡವಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೇ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಅಧಿಸೂಚಿತ ಭಾಷೆ ಮರಾಠಿಯಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇವರಗಳು ಕಲಿಯುವ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಭಾಷೆ ಮರಾಠಿಯಾಗಿದೆ. ಅವರ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವೆಲ್ಲ ಮರಾಠಿ ಲಿಪಿಯ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಪಟ್ಟದೇವರು ಅವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲೆಂದೇ ವಚನ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಹೊರತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೇ ಕೆಲವು ವಚನಗಳು ಲಿಪ್ಯಾಂತರ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಭೋದಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಲಾತೂರ ಕಡೆಗೆ ಇವರ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸುವ ಚಿಂತನೆ ಬೇರೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಕೆಲಸ ಇವರು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಲಿಂಗಾಯತರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಕನ್ನಡ ವಚನಗಳ ತತ್ವವನ್ನು ಶರಣರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಹೊರರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ವಚನಗಳು ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳು ಹೊರತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಗೂ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಕೆಲವು ಮಠಗಳಲ್ಲಿ (ಹಿರೇಮಠ ಸಂಸ್ಥಾನ ಭಾಲ್ಕಿ ಶಾಖಾ ಮಠಗಳು) ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಲಿಪಿಗಳೇ ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕುರಿತು ಅವರಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಹೊರಟಾಗ “ನಮಗೆ (ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ) ಮರಾಠಿ, ತೆಲಗು ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗಳ ಅಂಚಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ನಾವು ತತ್ತರಿಸುವುದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ” ಎಂದು ನೊಂದುಕೊಂಡೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇವರು ತಮ್ಮ ಹಿರೇಮಠ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಸಂಚಾಲಿತ ಎಲ್ಲ ಶಾಲೆಗಳು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಾಲೆಗಳೇ. ಎಂದೂ ಇವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಾಲೆಗಳು ತೆರೆಯಲು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿಯೇ ಮೌಲ್ಯಾಧಾರಿತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಪಾಲಕರ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಚೆನ್ನಬಸವಪಟ್ಟದೇವರು ಗುರುಕುಲವೆಂಬ ಪಿ.ಯು. ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜನ್ನು ತೆರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಹೈದರಾಬಾದ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದೆ. ಇಡೀ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಿ.ಯು. ಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಜನಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಪಟ್ಟದೇವರು ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಮಠಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಮಠವೆಂದೇ ಹೆಸರು.

ಸಂಗಪ್ಪ ಬಿರಾದಾರ ಮಾಸ್ತರ

ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ ತಾಲೂಕಿನ ಉಜಳಂಬ ಹಳ್ಳಿಯ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಗಡಿಯ ಕರ್ನಾಟಕದ ಈ ಊರು ಮರಾಠಿಮಯವಾಗಿದೆ. ಉಜಳಂಬದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೫೦೦ ಕುಟುಂಬಗಳು ವಾಸವಾಗಿದ್ದು ಅನೇಕ ಜಾತಿ ಮತಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ೪೫-೫೦ ಲಿಂಗಾಯತರೊಂದಿಗೆ ಕುಟುಂಬಗಳು; ಇವರು ಮಾತ್ರ ಕನ್ನಡ ಮಾತಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು, ಎರಡು, ಮೂರು ಅನ್ನುವ ಬದಲು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಏಕ್, ದೋನ್, ತೀನ್ ಎಂದು ಹೇಳುವರು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧ ವಾಚಿಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಕನ್ನಡ	ಮರಾಠಿ (ಉಜಳಂಬದ ಕನ್ನಡ)
ಅತ್ತೆ	- ಅತ್ತಾ/ಅತ್ತು
ಮಾವ	- ಮಾಮಾ/ಮಾವಳಾ
ಅಣ್ಣ	- ಅನ್ನ/ಭಯ್ಯಾ/ಭಾವು
ಅಪ್ಪ	- ಅಣ್ಣ/ಅನ್ನ/ಬಾಬಾ
ಅಮ್ಮಾ	- ಮಾಯ್/ಆಯ್
ಅಕ್ಕ	- ತಾಯಿ
ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ	- ಕಾಕಿ/ಕಾಕು/ಮೌಸಿ

ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಪದಗಳು ಗಡಿಭಾಗದ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ.

ಕೂಲಿ	- ಮಜೂರಿ
ಶೇಖಡಾವಾರು	- ಟಕ್ಕೆ/ಟಕ್ಕಾ
ಬರೆಯುವ ಪುಸ್ತಕ	- ವಹಿ/ಕಾಪಿ
ಸೀರೆ	- ಸಾಡಿ
ಕುಪ್ಪಸ	- ಚೋಳಿ/ಪೋಲಕಾ/ಝಂಪರ್
ಬಾಚಣಿಕೆ	- ಕಂಗವಾ/ಕೊಂಗೈ
ಪಕ್ಕ	- ಬಾಜು/ಬಾಜುಕ
ಗೂಟ	- ಖುಟ್ಟಾ/ಖುಟಾ
ಕುಳಿತುಕೊ	- ಟೇಕ್/ಟೇಕಾ/ಟೇಕಾಸು

ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಊರಿಗೆ ಸಂಗಪ್ಪಾ ಬಿರಾದಾರವರು ಕನ್ನಡ ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಒಂದೂ ಮರಾಠಿ ಮಾತುಗಳು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯ ವ್ಯವಹಾರ ಭಾಷೆ ಮರಾಠಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶವಾಗುವದೆಂದರೆ ಮುಜುಗರ! ಶಾಲಾ ಕೊಠಡಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವದಂತೂ

ಹಿಂಸೆಯೇ ಸರಿ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಮರಾಠಿ ಮಾಧ್ಯಮದವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರು ಬೇಸರದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬಾರಿ ಶಾಲೆಗೆ ರಜೆ ಹಾಕುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂಬುದು ಮನಗಂಡು ಮರಾಠಿ ಬಾರದ ಶಿಕ್ಷಕ ಸಂಗಪ್ಪ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಮರಾಠಿ ಕಲಿಯುವುದು. ಆರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಮರಾಠಿಯಂತು ಕಲಿತರು.

ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ೧೯೯೨ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳು ಆರಂಭವಾಯಿತು ನೋಡಿ ಈ ಸಂಗಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರನ ಅಂತರಂಗ ಬಯಲು ಅವರು ಮರಾಠಿ ಲಿಪಿಗಳು ಕಷ್ಟ ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬರೆದು ಅದರಡಿ ಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಉತ್ತವಾದ ಕನ್ನಡ ಬರೆಹಗಳು. ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೭೦ ರಿಂದ ೭೫ ರವರೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಸಂಗಪ್ಪ ಕಡಕ್ ಮಾಸ್ತರೆಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದರು. ಅವರು ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಬೆತ್ತ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಮನೆಗೆಲಸ ಮರಾಠಿಗಿಂತ ಕನ್ನಡವೇ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತೆಂದು ಪೋಷಕರಿಂದ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ದೂರುಗಳು ಬಂದವು. ಕರ್ನಾಟಕವಾದುದರಿಂದ ಈ ದೂರು ಅಷ್ಟೆ ಶಕ್ತಿದಾಯಕವಾಗದಿದ್ದರೂ ಅದೊಂದು ಸಂಗಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರನಿಗೆ ಪೀಡೆಯಾಗಿ ಕಾಡತೊಡಗಿತು. ಬರುಬರುತ್ತಾ ಅವರಲ್ಲಿ ೪ ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರ ಚಂದವಾಗಿ ಬರೆಯಲು ಓದಲು ಕಲಿತರು.

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬೆಳಗುವ ದೀಪವೊಂದು ಕಂಡರೆ ಮರಾಠಿ ಸಂಘಟನೆಗಳೆಂಬ ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಯಿತು. ಉಜಳಂಬಕ್ಕೆ ಸಂಗಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರ ಬೇಡವೇ ಬೇಡವೆಂಬ ಕೂಗು ಕೇಳಿಸಿತು. ಮರಾಠಿಗರು “ಎಯ್ ಸಂಗಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರ್ ‘ಇಕಡಿಯೇರೆ’ (ಈ ಕಡೆ ಬಾರೋ) ತು’ ಅಮಚಿ ಲೇಕ್ರವಾಲಾ ಹೋಗಾಡಿ ಸಿಕವಿತಾಸ ಕಾಯ್‌ರೇ? (ನೀ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸುತ್ತೇನೋ) ‘ಖಬರ್ದಾರ್ ತು ಉಗ ಗಾಂಡ್ ತೋಂಡ್ ರುಪಾಪುನ್ ರಾಹಾ ! ನಸತ್ತರ ಜಾಗಾ ಖಾಲಿಕರ್’ (ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀನು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಂಡಿ-ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿ ಇರು ಇಲ್ಲಂದ್ರೆ ಜಾಗಾ ಖಾಲಿ ಮಾಡು) ಎಂದರು ಮಾಸ್ತರನ ರುಂಗಾ ಬಲ ಉಡಿಗಿ ಹೊಯಿತು. ಆದರೂ ದೃತಿ ಗೆಡದೆ ಸಂಗಪ್ಪ “ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಇಂಥ ಅಪಸ್ವರವೇ? ಎಂದು ಕನ್ನಡದ ಅಭಿಮಾನ ಬಲ ಹೆಡೆಯೆತ್ತಿತು. ಈ ಮಾಸ್ತರನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಬೀದಿ ಸಿಗದಿದ್ದರೂ ಕಿರು ದಾರಿಯನ್ನು ಸಿಕ್ಕೇ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಅಂದು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುವ ಭವರಾವ ಕಾರಭಾರಿಯವರಿಗೆ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಕನ್ನಡದ ಮಹತ್ವ ಈ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಸಹಾಯಕವೆಂಬೆಲ್ಲದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ಉಪನ್ಯಾಸ ಇತ್ತರು ಸಂಗಪ್ಪ. ಅವರ ಮನಗದ್ದು ಅವರ ಇಚ್ಛಾ ಸಕ್ತಿಯೆಂಬಂತೆಯೆ ಬಸವಕಲ್ಯಾಣದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಆಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಗುಂಡಪ್ಪ ಮಡಕಿಯವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಾಲೆ ಆರಂಭಿಸಲು ಕಾರಭಾರಿಯ ರುಜುವಾತಿನೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದರು. ಸಂಗಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ತೋರಿಸದಂತೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದಾಖಲಾತಿ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಆರಂಭವಾಯಿತು.

ಎಂಟನೆಯ ತರಗತಿಗೆ ೧೦-೧೨ ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದರು. ಇಂದು ಈ ಊರಿನ ಜನತೆಗೆ ಹಾಗೂ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಬೇಡರವಾಡಿ, ನವಸನವಾಡಿ ಜೋಗೆವಾಡಿ, ಮದರವಾಡಿ, ಏಕಂಬಾ ಮುಂತಾದ ಗಡಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಮೊದಲಿನಷ್ಟು ಗಂಭೀರ ಗತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಮರಾಠಿಗರೂ, ಮುಸ್ಲಿಂರೂ, ತೆಲುಗರೂ (ವಡ್ಡರು, ಕೊರುವ, ಹೇಳುವ ಇತ್ಯಾದಿ) ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಹಕರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದಿಂದಲೇ ಏಳಿಗೆ ಬಾಳಿಗೆ ಎಂದು ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಸಂಗಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರರು.

ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಕನ್ನಡ ಪಠ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಕನ್ನಡ ವೀರಾರಸರ ಚಲನ ಚಿತ್ರಗಳು, ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದ ಸಹಾಯ, ಮೆಡಿಕಲ್ ಮತ್ತು ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಹೇಗೆ ಸಹಾಯವೆಂಬಲ್ಲಿ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗುವಂತೆ ಕಾರ್ಯಗಳು, ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳು ಹಾಗೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ಈ ಭಾಗದ ಜನತೆಗೆ ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಕಳಕಳಿ ಕನ್ನಡ ನಮ್ಮ ಉಸಿರು ಎನ್ನುವಂತಹ ಭಾಷಣಗಳು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುವ ಕಾರ್ಯಗಳು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಈ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದೇ ಸಂಗಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ರಮೇಶ ಬಾಬು ಡೋಣಗಾಪೂರ (ಇಂಚೂರೆ)

ದಿನಾಂಕ: ೨೨:೦೧:೧೯೯೬ ರಂದು ಭಾಲ್ಕಿ ತಲ್ಲೂಕಿನ ಉಚ್ಚಾ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಕಾಯಕವನಾರಂಭಿಸಿದರು. ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ೨೦೦೬ ರಂದು ಅದೇ ತಲ್ಲೂಕಿನ ತಳವಾಡ (ಎಂ) ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ವರ್ಗವಾಗಿ ಹೋದರು. ಇಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿ-ಕುಲ-ಪಂಥದವರೆಲ್ಲರೂ ಮರಾಠಿ ಮಾತನಾಡುವವರೇ ಆ ಹಳ್ಳಿ ಭಾಲ್ಕಿಯಿಂದ ಕೇವಲ ೧೨ ಕಿ.ಮೀ. ಮಾತ್ರ ದೂರವಿರುವುದು. ಆದರೂ ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಬಸವರಾಜ ಪಾಟೀಲರ ಒಂದು ಕುಟುಂಬ ಮಾತ್ರ ಲಿಂಗಾಯತ ಕನ್ನಡಿಗರದ್ದು. ಇವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಊರಿಗೆ ತಳವಾಡ (ಎಂ) ಮರಾಠ್ ತಳವಾಡ, ಮರಾಠಾ ತಳವಾಡ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವುದು.

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ರಮೇಶ ಬಾಬು ಅವರು ಮರಾಠಿ ಮಾಧ್ಯಮದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡ ಪಠ ಸಂಘಟನೆ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡಿಗರ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಿಕ್ಷಣ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ೨೦೦೮ರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಪಾಲಕರ ಆಸಕ್ತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮುಂದಾದರು. ಇದು ರಮೇಶ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಆಸಕ್ತಿಹೊಂದಿ ಈ ನಾಲ್ಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ಮುಂದೆ ೪೦ ಕ್ಕೇರಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಇವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಸರಕಾರವು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಯೋಜಿಸಿರುವ ಪ್ರತಿಭಾಕಾರಂಜಿಯೆಂಬ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಟೋಟ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡದ ಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಮರಾಠಿ ಮಾಧ್ಯಮದ

ಸಿಬ್ಬಂದಿಗರಲ್ಲಿ ಇವರ ಮೇಲೆ ಹೊಟ್ಟಿಯುರಿಯು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಆದರೂ ಎದೆಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಜನರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮನಸ್ಸು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಇವರಿಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಪರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಮಾನಸನ್ಮಾಗಳು ಲಭಿಸಿದವು. ಇವರು ಯಾವದಕ್ಕೂ ಆಸೆ ಪಡೆಯುವವರಲ್ಲ. ಸರಳ ಸಜ್ಜನಿಕೆಯ ಸಿಕ್ಕಕ ಇವರಾಗಿದಾರೆ. ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ೨೦೧೪ ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ೧-೫ ನೆಯ ವರ್ಗದವರೆಗಿನ ಕನ್ನಡ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೭೦-೭೨ ರ ವರೆಗೆ ಏರಿತು. ಊರಿನ ಜನ ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂಬಂತೆ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸಲು ಮುಂದಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಲಿತು ಪಾಸಾದವರಿಗೆ ಸರಕಾರ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ರಮೇಶ ಮಾಸ್ತರರ ಅಭಿಲಾಷೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ-೧೫

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೇನು ?

1. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಮೂರ್ಮಾಲ್ಕು ಸಂಸತ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡಿಗರ ಓಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಹೊರತು ಅವರದೇ ಇಚ್ಛಾಸಕ್ತಿಯಿಂದಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜಕೀಯ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಕೇಂದ್ರದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಒಂದು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ.

2. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ.450 ರ ವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಒಯ್ಯಬಹುದು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟೇ ಪುರಾವೆಗಳು ಸಾಕಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆ ಎಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಘೋಷಿಸುವಾಗ, ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲು ಆ ಭಾಷೆಯ ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ಪುರಾತನ ಪಠ್ಯಗಳು/ದಾಖಲಾದ ಇತಿಹಾಸ ಹೊಂದಿರಬೇಕೆಂದು ಚಹರೆ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಇದ್ದುದು ಇದ್ದಹಾಗೆ ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲು ಆತಂಕ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ 10ನೆಯ ಶತಮಾನ ಕನ್ನಡದ ಸುವರ್ಣ ಯುಗ. ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ, ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ, ಕೃತಿಗಳು, ಹಾಗೆಯೇ ಪಂಪ, ರನ್ನ, ಮುಂತಾದ ಕವಿಗಳು ಕಾವ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಕಾಲವದು. ಆದರೆ ಮೊದಲನೆಯ ಚಹರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯನ್ನು ಏಕಾಯೇಕಿ ಐದುನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಯ್ದಿದ್ದು ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನ ಹಳೆಯದು ಹೌದು; ಆದರೆ ಆ ಶಾಸನದಿಂದ ಒದಗಿಸಿರುವ ಪುರಾವೆಗಳು ಇತಿಹಾಸದ್ದಾಗಿದೆಯೆ ಹೊರತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷಿಕ ಪಠ್ಯವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸುವಷ್ಟು ಸಾಮರ್ಥ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾದ ಪಠ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕವಾಗಿ ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ ತಿದ್ದು ಪಡಿಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿ ಆ ಚಹರೆ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಎಂದರೆ

1. ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಪಠ್ಯಗಳು/ದಾಖಲಾದ ಇತಿಹಾಸ ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಪುರಾತನವಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷಾ ಚಹರೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಕನ್ನಡಕ್ಕೂ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯ ಮಾನ್ಯತೆ ದೊರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

2. ಅಶೋಕನ ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ಇಸಿಲ' ಪದ ಗ್ರೀಕ್ ಪ್ರಹಸನದಲ್ಲಿ ದೊರಕುವ ಪೂರ್ವದ ಹಳೆಗನ್ನಡ ಪದಗಳು. ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ 3ನೆಯ ಶತಮಾನದವುಗಳು. ಈ ಪ್ರಹಸನ ಒಂದರಲ್ಲಿಯ ಕಥೆ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ಗ್ರೀಕ್ ಬಾಲೆಯನ್ನು ದಕ್ಷಿಣಭಾರತದ ಪಾಳೇಗಾರರು ಅಪಹರಣ ಮಾಡಿದಾಗ ಅವಳ ಸಹೋದರಳನ್ನು ಬಂಧ ಮುಕ್ತಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳು ಹೀಗಿವೆ- Krounou (ಕರೆವನೋ) lalle (ಲಲ್ಲೆ) kotakos (ಕೊಡಗೂಸು) minci (ಮೀನಸಿ) ಇತ್ಯಾದಿ. ಹೀಗೆ ಯಾವುದೇ ಕೋನದಿಂದ ನೋಡಿದರೂ ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಯರು ಭಾಷಾತಜ್ಞರು ಮಾಡಿರುವ ಆಧಾರಗಳು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ರೂಪಿಸಿರುವ ಚಹರೆಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಪರಂಪರೆ ಸ್ವೊಪಚ್ಛಿತೆ ಇದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಷ್ಟವಾಗಿರುವ ಚರಹೆ. ಬಹು ಭಾಷಿಕ ದೇಶವಾದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯ ಮಾನದಂಡವಾಗಿ ಇಂಥ ಚಹರೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿರುವುದ್ದೇಕೆ ? ಇದು ಭಾರತದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಮಂಜಸವೆ? ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತುಂಗಕ್ಕೇರಬೇಕಾದರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಂಟು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ನಂಟು ಕನ್ನಡಿಗರು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಿರದಿದ್ದರೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಎಂಟು ಜ್ಞಾನ ಪೀಠ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆನೋ? ಹಾಗಾಗಿ ಆ ಚಹರೆಯನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಿಗಬೇಕಾದ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ಹುನ್ನಾರಪರಭಾಸಿಕರಿದ್ದಿರಬಹುದೆ?

'ತಿರುವಳ್ಳವರ' ಅವರ ಕೃತಿ ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಖಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ಕುಟುಂಬದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಹೊರಟರೆ ತಮಿಳಿನಷ್ಟೇ ಕನ್ನಡವೂ ಮುಖ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ತಮಿಳು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳು ಅದ್ಭುತ ಮಾದರಿಗಳು. ಅವು 'ಅನನ್ಯ' ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವುಗಳು. ಹಾಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ರಚಿಸಿರುವ ಮೂರನೆಯ (ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷಾಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಳೆಯದ್ದಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ರೂಪಿಸಿರುವ ಚಹರೆ) ಚಹರೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಕನ್ನಡದ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯತೆ ಸಿಗಲು ಒತ್ತಡವನ್ನು ಹೇರಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಸಿಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಪ್ರೊ. ಹರ್ಟ್ ಅವರು ತಮಿಳನ್ನು ಹಳೆ ಮತ್ತು ಹೊಸದರ ಸ್ಥಿತ್ಯಾಂತರವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ತಮಿಳಿಗೆ ಪುಷ್ಟಿ ದೊರೆಯಿತು. ಇಂಥ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ತಮಿಳಿನಷ್ಟು ಭಿನ್ನತೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ 'ಮಾರ್ಗ' ಮತ್ತು 'ದೇಶಿ' ಎಂಬ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಪರಂಪರೆಗಳಿದ್ದವು. ಬಾದಾಮಿ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಟ ದೇಶಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೂಡಿ ಬಂದುದು ಗಮನಿಸಬಹುದು. 9ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕವಿರಾಜ ಮಾರ್ಗ, ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ 10ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪಂಪ, ರನ್ನ, ಪೊನ್ನ, ನಾಗವರ್ಮ ಮುಂತಾದ ಕವಿಗಳ ಕೃತಿಗಳು 12ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಶಿವಶರಣರ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ವಚನ ಪರಂಪರೆಯಂತೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿನಿಂತ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಆದರೆ 15-16ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಹರಿದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳು; ಆನಂತರ ಛಂದಃಶಾಸ್ತ್ರ, ವ್ಯಾಕರಣ, ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಗಣಿತ, ವ್ಯವಸಾಯ, ನಿಘಂಟು, ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ, ವಿವೇಕಚಿಂತಾಮಣಿಯಂಥ ಬೃಹತ್ ಗ್ರಂಥಗಳು ಬಂದವು. ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿಯೇ ರೂಢಗೊಂಡಿರುವಂಥವುಗಳು. ಹಾಗಾಗಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೂ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯ ಸ್ಥಾನ ಗುರುತಿಸಲು ಕಷ್ಟ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೆ ವೈವಿಧ್ಯ, ದೇಶೀಯತೆ, ಚಾನಪದ ಈ ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಮಿಳಿಗಿಂತ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯ ಸ್ಥಾನ ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಅಂಶಗಳೆಲ್ಲ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ತಾನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಮೂಲ ಚಹರೆಗಳನ್ನೇ ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಆ ಮಾನ್ಯತೆ ದೊರೆಯಿತು.

ಯುನೆಸ್ಕೋವು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ 'ಕ್ಲಾಸಿಕಲ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್' ಕ್ಕೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ಚಹರೆಗಳೆ ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಮಾನದಂಡವಾಗಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಯುನೆಸ್ಕೋವು ಗುರುತಿಸಿದ ಭಾಷಾ ಪ್ರದೇಶ ಹಾಗೂ ಏಕಭಾಷಾ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತ ಏಕೈಕ ಭಾಷೆ. ಭಾರತವು ಬಹುಭಾಷೀಯ ದೇಶವೆಂಬುದು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಾಯ-೧೬

ಬೀದರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಗತಿ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಾಯನ ಪರಿಶೀಲನೆ:

ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಮೋಚನೆಗೊಂಡು ೬ ದಶಕಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷಾಧಾರಿತ ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿ. ೬ ದಶಕಗಳು ಕಳೆದಿವೆ. ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಪುರಾಣಿಕ, ಜಯದೇವಿತಾಯಿ ಲಿಗಾಡೆ, ರಾಜಕೀಯ ಮುಖಂಡರು (ಗಂಗಾಧರ ದೇಶಪಾಂಡೆ, ಸದಾಶಿವರಾಯ, ಅನ್ನದಾ ನಪ್ಪ ದೊಡ್ಡನಿ, ಹಳದಿಕಿರಿ ಗುದಲೆಪ್ಪ ದಾರವಾಡದವರು) ವಿದ್ಯಾಧರ ಗುಲಬರ್ಗಾ; ಪುಭುರಾವ ಕಂಬಳಿವಾಲೆ, ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂಡ್ರೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಗುರುಗಳಾದ ಡಾ.ಚಿನ್ನಬಸವ ಪಟ್ಟದ್ದೇವರು ಬೀದರ, ರಾಯಚೂರಿನ ಶಿವಮೂರ್ತಿ; ಪತ್ರಿಕಾರಂಗದ ಹಣಮಂತರಾವ ಮೋರೆ ಇವರೆಲ್ಲರ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಗವನ್ನು (ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕರ್ನಾಟಕ) ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸೇರುವಂತಾಯಿತು.

ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ೧೮೫೨ ರ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಕಾರ ಮಾರಾಠವಾಡ ಮತ್ತು ತೆಲಂಗಾಣಗಳೆಂದು ಎರಡು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನಾಗಿಸಿ ನಿಜಾಮನು ರಾಜವಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ೧೮೦೦ ರಲ್ಲಿ ನಿಜಾಮನಿಗೂ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೂ ಆದ ಒಪ್ಪಂದದ ಮೇರೆಗೆ ಬೀದರ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ನಿಜಾಮನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದವು. ನಿಜಾಮನ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆ ಉರ್ದು. ಈ ಭಾಷೆಯು ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿದ್ದು ಸ್ಥಳೀರಿಗೆ ಉರ್ದು ಮದ್ರಸ್ಸಾ (ಶಾಲೆ) ತೆರೆಯಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿ ತನ್ನಾಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯ ಬೇಕೆಂದು ರಾಜಾಜ್ಞೆಯೇ ಹೊರಡಿಸಿದನು. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಂದು ಕನ್ನಡ ತನ್ನ ವ್ಯಾಪಕ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನಿ ಕೆಲವು ಮತಾಧೀಶರು ಮನ ನೊಂದರು. ಕನ್ನಡ ಅವರಿಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಉರ್ದು ಮದ್ರಸ್ಸಾ ತೆರೆಯುವ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ನಿಜಾಮ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಉರ್ದು ಮದ್ರಸ್ಸಾ ಎಂಬ ನಾಮ ಫಲಕ ಹೊರಗಡೆ ಹಾಕಿ ಒಳಗಡೆ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಒಳಗೆ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸತೊಡಗಿದರು. ಈ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದವರೆಂದರೆ ಪೂಜ್ಯ ಚಿನ್ನಬಸವ ಪಟ್ಟದ್ದೇವರು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಕನ್ನಡದ ಅಪ್ಪ/ಗುರುಗಳೆಂದೇ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮಿಷನರಿಗಳಿಗೆ ನಿಜಾಮನ ಯಾವ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ನೇರವಾಗಿಯೇ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸಿದರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಬೀದರಿನ ನಾರ್ಮಾ ಫ್ರೆಡ್ರಿಕ್-ಸಂಸ್ಥೆ ಹುಮನಾಬಾದ ತಾಲೂಕಿನ ಚಿಟಗುಪ್ಪ ಪಟ್ಟಣದ ಅನ್ನ ಹೆರಾಲ್ಡ್ ಸಂಸ್ಥೆ. ಔರಾದ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕಮಲನಗರದ ಪ್ರಕಾಶಾಲಾಯ; ಗುಲಬರ್ಗಾದ ಸೇಂಟ್ ಮೇರಿ ಶಾಲೆ,

ರಾಯಚೂರಿನ ಮೆಥೋಡಿಸ್ಟ್ ಚರ್ಚ್ ಶಲೆ; ಹಾಗೆಯೇ ಬಳ್ಳಾರಿ ಇತ್ಯಾದಿಕಡೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನಿಜಾಮನು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಗುಲಾಮನಾಗಿದ್ದನು.

ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರವಾಯಿತು (೧೯೪೭) ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ೧೯೪೮ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೭ ರಂದು ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಯಿತು. ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತಗಳಾಗಿ ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡ ನವೆಂಬರ್ ೧೯೫೬ ರಂದು ವಿಶಾಲ ಮೈಸೂರು ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಜನ್ಮ ತಾಳಿತು. ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ೧೯೫೨ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚುನಾವಣೆಗಳು ನಡೆದವು. ಮೊದಲ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾಧ್ಯಮ ಕನ್ನಡ ವಾಯಿತು. ಈ ಕನ್ನಡದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ನೇರವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವವರೆಲ್ಲರ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಕನ್ನಡವಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಯಾ ಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಆಯಾ ಭಾಷೆಗಳು ಅಂಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ಮುಸ್ಲಿಮರ ಭಾಷೆ ಉರ್ದು; ಮರಾಠರ ಭಾಷೆ ಮರಾಠಿ; ಕೊರವ, ಬೋವಿ, ರಡ್ಡಿ, ಹೆಳವ ಕೆಲವು ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗರು ಇತ್ಯಾದಿಗಳವರ ಭಾಷೆ ತೆಲುಗು; ಲಿಂಗಾಯತರ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ; ಹೀಗೆಯೇ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ, ಕುರುಬರು, ಗೋಂದಲಿಗರು ಮುಂತಾದವರ ಭಾಷೆ ಈ ಭಾಗದ ಕೆಲವುಕಡೆ ಕನ್ನಡ, ಕೆಲವುಕಡೆ ತೆಲುಗು, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವುಕಡೆ ಮರಾಠಿ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಭಾಷೆಯ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರವು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಇಚ್ಛಾಸಕ್ತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭಾಲ್ಕಿ, ಔರಾದ, ಕಮಲನಗರ, ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಾಲೆಗಳು ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗುರಮಿಟಕಲ, ಚಿಂಚೋಳಿ ಸುಲೇಪೇಶ; ಯಾದಗಿರ, ಹಲಗೇರಿ ಸೈದಾಪೂರ; ರಾಯಚೂರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರಾಯಚೂರು, ದೇವಸಗೂರು, ಯರಗಾರ, ಕರ್ಡಿ, ಮಾನವಿ; ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಳ್ಳಾರಿ, ಹಗರಿ, ಕುರುಗೋಡು, ಇತ್ಯಾದಿ ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಹಾಗೂ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ತೆಲುಗು ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಾಲೆಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ, ಗಡಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇಂತ ರೀತಿಯ ಶಾಲೆಗಳು ಆರಂಭವಾದರೆ ನಡುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಉರ್ದು ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಾಲೆಗಳು ಬಹಳೇ ಇವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ತ್ರಿಭಾಷಾ ಸೂತ್ರ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಹಿಂದಿ, ಹಾಗೂ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಶ ಈ ಭಾಷೆಗಳು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಮರಾಠಿ, ಉರ್ದು ಮತ್ತು ತೆಲುಗು ಯಾವ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆರಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಆ ಮಕ್ಕಳು ಕನ್ನಡ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕಲಿಯಬೇಕು. ಜತೆಜತೆಗೆ ಆಯಾ ಭಾಷೆಯ ಲಿಪಿಯೂ ಕಲಿಯಬೇಕು. ಒಂದೊಂದು ಭಾಷೆಗೆ ಒಂದೊಂದು ಲಿಪಿ. ಅವು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸರಿಬೀಳುವದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಸುವದು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಕಲಿಸುವಿಕೆಯೊಡನೆ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಹೊರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಿಂತಲೂ ಹೊರಿಸಲಾದ ಕಾರ್ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಕ್ಷೀರಭಾಗ್ಯ, ಬಿಸಿಯೂಟ, ಸೈಕಲ್, ಬಟ್ಟೆ, ಮಾತ್ರಗಳು ಹಂಚುವಿಕೆ ಅಡುಗೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಯೋಜಿತ ಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕಲಿಕೆಯ ಬಾಹಿರವಾದವುಗಳಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಅನುಷಂಗಿಕವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪೂರಕ ಪೋಷಕಗಳಾಗಿವೆ. ಶಿಕ್ಷಣವಂಚಿತ ಬಡತನ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗಿರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇವುಗಳು ಶಿಕ್ಷಣದತ್ತ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತವೆ. ಈ ಜವಾಬುದಾರಿತ ಕೆಲಸಗಳು ನಿರ್ವಹಣೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಇತರ ಜಾಗೃತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಲಿವೆ. ಸರತಿಗೆ ನಿಲ್ಲುವುದು, ತಟ್ಟೆ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಂಯಮ ಶೀಲತೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು. ಇದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಲಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಆದರೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಫಲದಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡುವುದು, ಗ್ರಹಿಸಿ ಅರ್ಥ ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಮುಂತಾದ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು ಕಲಿಸಿದುದನ್ನು ಕಲಿಯುವುದು, ಓದುವುದು, ಬರೆಯುವುದು ಗಳೆಲ್ಲ ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಉರ್ದು ಮರಾಠಿ ಮತ್ತು ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಗಳು ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನಾಯ್ತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಗಿಯುವದರೊಳಗಾಗಿ ಅದರ ಘನತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಹತ್ತನೆಯ ತರಗತಿ ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ ಈ ಭಾಷೆಗಳು ಯಾವ ಗಣನೆಗೆಬಾರದು. ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯವನ್ನಾಯ್ತೆ ಮಾಡಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯ ಹೊರಟರೆ ಕನ್ನಡವೂ ಗೌಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಬೀದರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಉರ್ದು, ತೆಲುಗು ಮತ್ತು ಮರಾಠಿಯ ಪ್ರಭಾವ (ಗಡಿಭಾಗವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟು) ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳು ಹಾದಿ ಬೀದಿ, ಅಂಗಡಿ ಸಂತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಯಾವುದೋ ವಿಷಯವಾಗಲಿ ಘಟನೆಯಾಗಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವಾಗ ಯಾವ್ಯಾವ ಭಾಷೆಯ ಧ್ವನಿಮಾಗಳು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಹೇಗ್ಗೆಗೋ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕದಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ಭಾಷಾ ವೈಖರಿ ಮಾನವನಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಬೀದರಿನ ಶಾಸಕ ಗುರುಪಾದಪ್ಪ ನಾಗಮಾರಪಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂಡ್ರೆಯವರಂತಹ ಪ್ರಭಾವಿ ಪುರುಷರಿಗೂ ಸ್ವೀಕರಣಪದಗಳು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ವಾಡ್ಯಾದಾಗ ಪಾವಲ್ ಇಡಾಣಾಕಿ ಛತ್ಯಾಲ್ ಹೋಗ್ಬೇಕಂತ ಖ್ಯಾಲಾಯ್ತು ಹೋಗಾಪಾರಿ ಕುತ್ರಾನ್‌ಪಿಲ್ಲಿ ಪೈರಿಮ್ಯಾಲ್ ಖುಂತಿತು. ಅದಕ್‌ನನ್ ಜೋಡಾದ ಧಕ್ಕಾ ಹತುತು ಖೌತಾಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾಗೆ ಬಂತು....ನಾಗಮಾರಪಳ್ಳಿ. ಯಾನಂತಂದರ್ ನಮ್ ಇಲಾಖಾದಾಗ ಯಾನ್‌ಧಂದಾ ಆಗ್ಯಾದ ಛೋಲೆ ಆಗ್ಯಾದ. ಗರೀಬ್ ಮಂದಿದ ಉದ್ದಾರಾಗ್ಯಾದ, ಮಜ್ಬೂರಗಳ ಮಜೋರಿ ತೀನ್ ರೂಪಾಯಿ ಇದ್ದಿದು ತೀನ್‌ಸೆ

ಆಗ್ಯಾದ. ಜಂಗಲಮೆಂ ಮಂಗಲ್; ಇಲ್ಲಂತಂದರ್ ಹನ್ಮಾನ್ ಬನಾಸ್ಲಾಕ ಹೋದುರ ಬಂದರ್ ಆಗಿತಂತ” ಭೀಮಣ್ಣಾ ಖಂಡ್ರೆ.

ಇಂತಹ ಕಚಿಬಿಚಿ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುವ ಈ ಭಾಗದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರಿನ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವೇ ಸರಿ. (ಈಗ ಈ ಭಾಗದ ಕಾನ್ವೆಂಟ್ ಹಾಗೂ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಕೇರಳದ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದಲೇ ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ). ಪುಸ್ತಕ ಭಾಷೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಂದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಈ ಪ್ರಭೇದಕ್ಕಿಳುವುದು ಆರಂಭಿಕ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಹಲವಾರು ಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಎರಡು ಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೇಳಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇವೆ. ಒಂದು ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ ತಾಲೂಕಿನ ಉಜಳಂಬ ಗ್ರಾಮದ ಕನ್ನಡ ಮಾಸ್ತರ ಸಂಗಪ್ಪಾ ಬಿರಾದಾರ ಇವರು ಮರಾಠಿ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಖಾಯಂ ಕನ್ನಡ ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡಿದರು ಉಜಳಂಬದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುವ ೫-೬ ಲಿಂಗಾಯತ ಕುಟುಂಬಗಳು ಮಾತ್ರ. ಅವರು ಕಳ್ಳಭಾಷೆಯಂತೆ ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಗಳ ನಡುವೆಯೇ ಮಾತನಾಡುವವರು. ಇವರ ಹೊರಜಗತ್ತಿನ ವ್ಯವಹಾರವೆಲ್ಲ ಮರಾಠಿಮಯ ಅವರ ಮಕ್ಕಳೂ ಮರಾಠಿ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಪ್ರದೇಶವಿದು, ಇಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಹೇಗೆ ಕಲಿಸಬೇಕು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಗಪ್ಪನಿಗೆ. ಇವರಿಗೂ ಮರಾಠಿ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಮಾಡುವದೇನು? ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ವರ್ಗಾವಣೆಗೆ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕುವಂತಿಲ್ಲ. ಇವರೆ ಸುಮಾರು ಮೂರು ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ವಾಕ್ಯರಚನೆಯನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡರು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮರಾಠಿ ಮಾಧ್ಯಮದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಓದಲು ಕಲಿತು ಒಂದು ತಂತ್ರವನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡರು. ಕನ್ನಡ ಮನೆಯಮಾತಾಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಆ ಪಾಲಕರೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡಿ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕೆ ದಾಖಲೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅವರಿಗೆ ಕಷ್ಟ ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಬರೆದು ಅದರಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣದಾಗಿ ಮರಾಠಿಯನ್ನು ಬರೆದು. ಅದರಂತೆಯೇ ಮಕ್ಕಳು ಬರೆದರು ಬರುಬರುತ್ತ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ವಾಕ್ಯರಚನೆ ಬರೆಸಿ ಅದರ ಭಾಷಾಂತರ ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದರು. ಮನೆಗೆಲಸ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮರಾಠಿ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪುಸ್ತಕವೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡವೇ ಕನ್ನಡ. ಮರಾಠಿ ಪಾಲಕರು ಸಂಗಪ್ಪನಿಗೆ ಬೈಯ್ದರು ಅಂಗಿ ಹಿಡಿದು ಎಳೆದರು ಹೊಡೆಯಲೆತ್ತಿಸಿ-ಅಂಗಿ ಗುಂಡಿಗಳೆಲ್ಲ ಕಡಿದು ಹಾಕಿದರು. ಆ ಸಂದರ್ಭ ಅವರಿಗೆ ಬಹು ನೋವನುಂಟು ಮಾಡಿತಂತೆ. ಅಂದು ಅತ್ತಿಬಿಟ್ಟದರಂತೆ. ನಾನು ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡುವಾಗಲು ಕಣ್ಣೀರು ಒಂದೆರಡು ಹನಿಕಡಿದುದು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಮರಾಠಿ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕಲಿಸಿದರು. ಎರಡು; ಭಾಲ್ಕಿಯಲ್ಲಿ

ಡಾ|| ಜಲೀಲ್ ಮುಸ್ತಾಫಾ ಅವರು ರೋಗಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ ಅವರ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಬರುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕವಳು ರಿಜಿವಾನಾ ೭ನೆಯ ದೊಡ್ಡವಳು ರಿಯಾನಾ ೯ನೆಯ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಉರ್ದುಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಡಾ. ಜಲೀಲ್ ಅವರು ಡಾ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಗೆಳೆಯರು ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಅವರಿಗೊಂದು ಚಿಂತೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರನ್ನು ಅವರು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಡಿಗೆಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸಲು ವಿನಂತಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅವರು ಒಪ್ಪಿದರು. ಅವರು ಸಂಗಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರ ನಂತೆ ಕನ್ನಡಲಿಪಿಯನ್ನು ಬರೆದೆ ಅದನ್ನು ಓದಿಹೇಳಿದರು ಅವರ ಲಿಪಿಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಉರ್ದುಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೊಂಡರು. ವಿಪರ್ಯಾಸದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಅವರು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಅವರು ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆಯಾದ ಈ ಇ ಆ ಅ ಇವುಗಳನ್ನು ಎಂದು ಬಲದಿಂದ ಎಡಕ್ಕೆ ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೇವಲ ೫೦ ಅಕ್ಷರಗಳು ಕಲಿಯಲು ಸುಮಾರು ೬ ತಿಂಗಳಕಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಓದಲು ಬರೆಯಲು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳೇ ಬೇಕಾಯಿತು. ಇಂತಹ ರೀತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡೇತರ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ಎದರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ನಂತರ ಈ ಭಾಗ ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಹೊಂದಬೇಕಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಈ ಹಿಂದೆ ಕನ್ನಡ ಒಂದು ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಲಿ, ಮುಂಚುಣಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಯಾವದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಹೆಸರಾಗಲಿ ಇದು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವೂ ಮಂದಗತಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ (ಪರಿಹಾರೋಪಾಯವಾಗಿ) ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಲಿಸಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸವಲತ್ತು ಮತ್ತು ಭತ್ತೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಕನ್ನಡಪರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು. ಆಗಾಗ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ಆಯೋಜಿಸಬೇಕು. ಕನ್ನಡೇತರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪಾಲಕರು ಪೋಷಕರು ಟಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಚಲನ ಚಿತ್ರ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಸಮಾಚಾರಗಳು ವೀಕ್ಷಿಸುವಂತಹ ಚಾನಲಗಳು ಇಡಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ವಾರ್ತಾ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನೋದುವ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದವರಿಗೆ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಡಿಕಲ್-ಇಂಜಿನೀಯರಿಂಗ್ ಕೋರ್ಸುಗಳಿಗಾಗಲಿ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು. ಸಂವಿಧಾನದ ೩೭೬ ಚೆ ಕಲಂ ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹ, ಈ ಭಾಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ ವೈಜಿನಾಥಪಾಟೀಲ ಮಾನ್ಯ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಖರ್ಗೆ, ಮಾನ್ಯ ಧರಂಸಿಂಗ್, ಲೋಕನಾಯಕ ಭೀಮಣ್ಣ ಖಂಡ್ರೆ ಮುಂತಾದವರ ಸಂಕಲ್ಪ ಈಡೇರಲಿ, ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಶುದ್ಧೀಕರಣವಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಜಯವಾಗಲಿ. ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಅಭಿಲಾಷೆ.

ಸಹಬಾಳೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ನಡೆಯುತ್ತಲೇಯಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಗಂಡ ಒಂದು ಭಾಷೆ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗ ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಡವಟ್ಟಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಸವಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ದೂರವಾಗುತ್ತವೆ. ಬರುಬರುತ್ತ ಕೆಲವರಿಗೆ ಬರುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ಮರಾಠಿಯನ್ನು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಹಾಸಕ್ಕೆ ವ್ಯರಾಠಿಗರು ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಕನ್ನಡಿಗರ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಮರಾಠಿಗರ ನಿರುತ್ಸಾಹ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. (ಋಣಭಾರ:ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಅಂಬೆಸಂಗಿ:ಗಡಿನಾಡು ಭಾಷಾ ಸಮಸ್ಯೆ:ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ ಗುಲಬರ್ಗಾ. ಪ್ರಸಾರೋಪನ್ಯಾಸಮಾಲೆ)

ಸಮಾರೋಪ:

ಇಂದಿನ ಜಾಗತೀಕರಣ, ಉದಾರೀಕರಣದ ಭರಾಟೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡತನ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಕನ್ನಡ ತನ್ನ ಬಿರುಸುತನವೆನ್ನುವುದು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದೆ, ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ, ಆಲಸಿತನ, ನಿರಾಭಿಮಾನವೇ ಕಾರಣ. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವ ಕೆಲಸ ಸದ್ಯ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಮಾತ್ರ ಭರಾಟೆಯಲ್ಲಿ ಜರುಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗದೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಉಳಿಸುವುದು ಬೆಳೆಸುವುದು ಸರಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕನ್ನಡಿಗನ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಐವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮರಾಠಿ ಡಿ.ಎಡ್ . ಕಾಲೇಜುಗಳು ತೆರೆದಿರುವುದು ವಿಪರ್ಯಾಸದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಮೆದಕ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಾರಾಯಣಖೇಡ್ ತಾಲೂಕಿನ ಕಾರಾಮುಂಗಿ ಹಾಗೂ ಮೋರಗಿ, ಔದಾತ್ತಪೂರ, ಕೌಡಗಾಂವ್, ಜಹಿರಾಬಾದ ತಾಲೂಕಿನ ರತ್ನಾಪೂರಂ, ಮರೆಯಪೂರ್, ಮಲಗಿ, ಸೇರಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು ಹದಿನೇಳು(17) ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಕೊರತೆಯಿದ್ದು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕುತ್ತುಂಟು ಮಾಡಿದೆ.

(ಋಣಭಾರ : ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಅಂಬೆಸಂಗಿ: ಗಡಿನಾಡು ಭಾಷಾ ಸಮಸ್ಯೆ: ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ಪ್ರಸಾರೋಪನ್ಯಾಸಮಾಲೆ)

ಪರಿಹಾರೋಪಾಯದ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳು :

ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮೇಶ್ವರ ಪದವಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಂದಿಹ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಗಡಿನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಿದಾಗ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಬೆಚ್ಚಿ ಬೀಳುವಂತಹದ್ದು. ಗಡಿಭಾಗದ, ಸೋಮಪುರ, ಅತನೂರ, ತಾಮಗ್ಯಾಲವಾಡಿ, ಆಳವಾಯಿ, ಹರಿವಾಡಿ, ಹಲಸಿ ತೂಗಾಂವ, ಗುಂಜರಗಾ, ಪಾಂಡ್ರಿ, ಭಗವಾನವಾಡಿ, ಜಿರಗ್ಯಾಲತಾಂಡಾ, ಬಸವನವಾಡಿ,ನಾರದ ಸಂಗಮ, ಮೇಹಕರತಾಂಡಾ, ಕೇರೂರು, ಜಾಮಖಂಡಿ. ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳು 2012 ರ ನಂತರ ಕಂಡುಬರುತ್ತಲಿವೆ. ಅವುಗಳು ಸಮೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ಬೆಳೆಸಲು ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಗಳು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಕನ್ನಡ ಉಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಅಧ್ಯಾಯ-೧೨

ಅನುಬಂಧ-೧

ಸಂತರಾಮ ಗುಂಜರಗಾ (೨೦) ಇವರಿಗೆ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

ಪ್ರಶ್ನೆ-೧: ನೀನು ಕರ್ನಾಟಕದವನು ನಿನಗೆ ಕನ್ನಡ ಏಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ?

ಈ ಊರು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹಾಕಬಾರದಿತ್ತು, ನನ್ನ ವಂಶಸ್ಥರೆಲ್ಲ ಮರಾಠಿಗರು, ನನಗೆ ಮರಾಠಿ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಯುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ದಾಖಲಾತಿಗಳೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಇವೆಯಂತೆ ನನಗೇನು ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾಲ್ಕಿಗೆ ಬಂದು ಯಾರಿಗೋ ನಾನು ಅವಶ್ಯ ಬಿದ್ದಾಗ ಅಂದರೆ ಹೊಟೇಲ್, ಕಿರಾಣಾ ಅಂಗಡಿ, ತರಕಾರಿ ಭಂಡಿ, ಸರಕಾರಿ ಕಚೇರಿಗಳು, ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ನಾನು ಮರಾಠಿ ಮಾತನಾಡಿದಾಗ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಮರಾಠಿಯೇ ಆಡುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ೨೦ ಇದೆ. ಕನ್ನಡ ಕಲಿಯದ ನನಗೆ ಯಾವ ದುರಂತವೇನು ಆಗಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ-೨: ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಯಾವ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡಿಸಿರುವೆ?

ಮರಾಠಿ ಹತ್ತನೆ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಕಲಿತರು ಆ ಮೇಲೆ ಬೀದರ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ತರದ ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಜಿಲ್ಲೆ. ಇದು ಸುಮಾರು ೭೪೦ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಔರಾದ, ಭಾಲ್ಕಿ, ಬೀದರ, ಹುಲಸೂರು, ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ, ಹುಮನಾಬಾದ ಮತ್ತು ಎಂಬ ಲ ತಾಲೂಕುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಕಮಲನಗರ, ಹುಲಸೂರು, ಚಿಟಗುಪ್ಪಾಗಲೂ ಬಿ.ಜೆ.ಪಿ. ಸರಕಾರ ತಾಲೂಕುಗಳೆಂದು ಘೋಷಿಸಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ೫೮೫೮ ಚ.ಕಿ.ಮೀ. ದಖನ್ ಪ್ರಸ್ಥ ಭೂಮಿಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೨೫೦೦-೧೦೦೦ ಕಾಲಾವಾಧಿಯ ಪುರಾವೆ ಗಳು ದೊರೆತದ್ದರಿಂದ ಹೊಸ ಶಿಲಾಯುಗದ ಇತಿಹಾಸ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡವು. ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ೧೪೨೨ ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವ ವಿಖ್ಯಾತ ಮದ್ರಸ್ಸಾ ನಿರ್ಮಾಣವಾದದರಿಂದ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಹಾಗೂ ಉರ್ದು ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದು ಈ ಭಾಗದ ಜನರಿಗೆ ಈ ಪರಿಷ್ಕೃತಿಗೆ ವಾಲುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ ವಾಯಿತು. ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ೨೦೦೦ ಇಸವಿಯಿಂದೀಚೆಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಉರ್ದು ಭಾಷಿಗರಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮರಾಠಿ, ಹಿಂದಿ ಮತ್ತು ತೆಲಗು ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರಭಾವವು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲಿದೆ.

ಅನುಬಂಧ-೨

ಬೀದರ ಕನ್ನಡದ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷ ವಾಕ್ಯಗಳು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಕಕಿನೇ ಬಚಾಸ್ಥಳ್

ಸಪಾಟಿ ಓಡ್ಡುನ್

ಪೋರಿ ಖಿಂತಾ ಪಾರ್ ಭಂದ್ಡಾನ

ಕೆಟ್ ಫಡ್ಡು ಖಿರಾಬ್ ಮಾತೇ ಆಡ್ಡದ

ಈ ಪೋರಿ ಖಿನ್ನಾ/ಖಿಂತಾ ಆ ಪೋರಿ ಪಸಂದದ

ಈ ಮನ್ನಾ ಫತ್ತರ್ ಫೋಡ್ ಹನಾ

ಕೆಲವು ಗಾದೆಗಳು

ಕಾಲೇಜು ಓದಲು ಅವರಿಗೆ ಭಾಲ್ಕಿಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ರಜಿ. ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಇಂಗ್ರಜಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು ಅವರು ಇಂಗ್ರಜಿ ಮಾಧ್ಯಮವನಾರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಮೇಸ್ತ್ರ ಪಾಠ ಮಾಡಿದ್ದು ಇವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡವಂತೂ ಬರದೇ ಇಲ್ಲ ಹೀಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ನಾಪಾಸಾದರು. ಪೂನಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು.

ಕೆಲವು ಬೈಗಳು:

ಭೋಸ್ಲಿಕೆ, ಛಿನಾಲಿಕೆ, ಬಾರಾ_ _ _ ಕ್ ಹುಟ್ಟಿನಾವ್, ಅಕ್ರಾಮಾಸ್ಯಾ- ಲೌಡಿಮಗ

ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳು ಕನ್ನಡದ್ದೇ ಎಂಬಂತೆ ಬಳಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಭಾಲ್ಕಿ ಪಟ್ಟಣದ ಸುತ್ತ ವಾಡಿಗಳೆಂಬ ಪುಟ್ಟ-ಪುಟ್ಟ ಹಳ್ಳಿಗಳಿವೆ. ಕೋಟಗ್ಯಾಳವಾಡಿ, ಶಮಶರಪೂರವಾಡಿ, ಸಿದ್ಧಾಪೂರವಾಡಿ, ಕಲವಾಡಿ, ಗಣೇಶಪೂರವಾಡಿ ಮತ್ತು ಬಸವನವಾಡಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಾಪೂರವಾಡಿ ಮತ್ತು ಆನಂದವಾಡಿ, ಶಮಶರಪೂರವಾಡಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಎಲ್ಲ ವಾಡಿಗಳು ಮರಾಠಿ ಮಯ. ಈ ವಾಡಿಗಳಾಚೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಊರುಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ತೆಲಗಾಂವ, ಜಾಯಗಾಂವ, ಸೋಮಪೂರ, ಆತನೂರ, ತಳವಾಡ (ಎಂ) ಈ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗಿರಿಲೈ ಇಲ್ಲ. ಅಟ್ಟರಗಾ, ಗುಂಜರಗಾ, ಶ್ರೀಮಾಳಿ, ಅಳವಾಯಿ, ಜಾಮಖಂಡಿ, ವಾಂಜರಖೇಡ ಈ ಊರುಗಳ ಭಾಷೆ

ಮರಾಠಿ ಶಿವಣಿ, ಕಾಸರತುಗಾಂವ ಇಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಯತರ ಕೆಲವೇ ಮನೆಗಳು ಅವರೂ ಮರಾಠಿ ಮಿಶ್ರಿತ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಅನುಬಂಧ-೨

ಅಟ್ಟರಗಾ.

ಅಟ್ಟರಗಾ ಗ್ರಾಮವು ಭಾಲ್ಕಿ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ೨೦ ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಊರಿನ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ವ್ಯವಹಾರವೆಲ್ಲ ಅಳವಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಹಳ್ಳಿಯ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ ಕೂಡ ಅಳವಾಯಿ. ಮರಾಠಿ ಮನೆ ಮಾತಾಗಿರುವ ಮರಾಠಿಗರದ್ದೇ ದರಬಾರು. ಇನ್ನುಳಿದ ಕುರುಬರು, ದಲಿತರು ಮರಾಠಿಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂದೆರಡು ಲಿಂಗಾಯತ ಮನೆಗಳಿದ್ದರೂ ಆ ಭಾಷೆ ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಗಳ ಮಧ್ಯ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿವೆ.

ಮಾಣಿಕೇಶ್ವರ:

ಈ ಹಳ್ಳಿಯು ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆ ಕಾಣದ ಹಳ್ಳಿ. ಅಟ್ಟರಗಾದಂತೆ ಮರಾಠಿಮಯ. ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧಜನರು ಇದ್ದದ್ದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಕೂಲಿಕಾರರು ತಾವಾಯಿತು ತಮ್ಮ ಕೂಲಿಯಾಯಿತು ಊರಿಗೆ ಶ್ರೀಮಂತರು ಹೇಳುವ ಮಾತು ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅನಿವಾರ್ಯದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಅಳವಾಯಿ:

ಈ ಊರು ಭಾಲ್ಕಿ ತಾಲೂಕಿನ ಕಡೆಯ ಊರು. ಈ ಊರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿ ಮಾಧ್ಯಮದ ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಯಿದೆ. ಮರಾಠಿ ಮಾಧ್ಯಮದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬೆರಳೆಣಿಸುವಷ್ಟು ಹಾಜರಾತಿಯಿದೆ. ಅದು ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ಸೂರೈಸಲೆಂದು ಬರೆದಿರಬಹುದೆಂದು ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ.

ವಾಂಜರಖೇಡಾ:

ಈ ಊರು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಾಗ ಇದು ಭಾಲ್ಕಿ ತಾಲೂಕಿನ ಹಳ್ಳಿಯೋ ಅಥವಾ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಳ್ಳಿಯೋ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮುಖದ ಚಹರೆಯ ಮೇಲೆ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಭಾಲ್ಕಿಗೆ ಬಹುದೂರದ ಹಳ್ಳಿ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಮರಾಠಿ ಅಥವಾ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಕು. ಮಹಿಳಾ ಸಮಖ್ಯಾ ಕರ್ನಾಟಕ, ಬೀದರ ಘಟಕ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಈ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪು ಆರಂಭಿಸಲು ಯೋಚಿಸಿತು. ೧೯೯೯-೨೦೦೦ ಇಸವಿಯಿರಬೇಕು ಆಗ ಈ ಹಳ್ಳಿಗೆ ವಾಹನ ಸಂಚಾರವೇ ಇಲ್ಲ. ಶಹಾಜಾನಿ ಔರಾದ (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ) ದಿಂದ ಒಂದು ಕಚ್ಚಾ ಮಾರ್ಗವಿದೆ. ಹಾಗೆ ಹಾಯಿಸಿ ಈ ಹಳ್ಳಿ ತಲುಪಬೇಕು. ಈ ಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಕೇಂದ್ರ ಈ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರೇ ಚುನಾಯಿತರಾಗಿದ್ದರು.

ಭಾಲ್ಕಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಏಕೈಕ ಹಳ್ಳಿಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಜಾಗೃತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಕಾರಣದಿಂದ (ಮಹಿಳಾ ಸಮಖ್ಯೆ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮುಖವಲ್ಲ). ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಗತಿ ಮುಖ್ಯ ಸ್ತ್ರೀ ಸಬಲೀಕರಣ ಮುಖ್ಯ ಹಾಗಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜಾಹಿರಾತು ಹೊರಡಿಸಿದರು. ಸಹಯೋಗಿನಿ ಎಂಬ ಹುದ್ದೆ, ಮರಾಠಿ ಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಬೇಂದ್ರೆಗೆ ಮರಾಠಿ ಬಲ್ಲವಳಾಗಿದರಿಂದ ಈ ಹುದ್ದೆಯು ಸರಳವಾಗಿ ಲಭಿಸಿತ್ತು. ವಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಈ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಬೇಕು.

ನಾನು ನನ್ನ ಸಹ ಸಂಶೋಧಕರು ವಾಂಜರಖೇಡಾಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಹುಲಸೂರನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಶಹಜಾನಿ ಔರಾದದ ಬಸ್ಸೋ ಅಥವಾ ಪ್ರೈವೇಟ್ ವಾಹನಗಳೂ ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಔರಾದದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಟಾಂಟಾಂ ಹಿಡಿದು ವಾಂಜರಖೇಡಾ ನದೀ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಯರು ಹತ್ತು ಮಂದಿ ಗಂಡಸರ ಎದುರೆ ಸೀರೆ ತೊಡೆಯವರೆಗೆ ಮೇಲೇರಿಸಿ ಕಚ್ಚಿ ಹಾಕಬೇಕು. ಇಲ್ಲ ಅಂದರೆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಬಿಟ್ಟು ವಾಪಸ್ ಬರಬೇಕು. ಅಲ್ಲೊಂದು ಪುಟ್ಟ ದೋಣಿ ಅದನ್ನು ಹತ್ತಬೇಕಾದರೆ ತೊಡೆಯಮಟ್ಟ ನೀರು ಬರುವವರೆಗೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೆವಳಬೇಕು. ಸೀರೆ ಒದ್ದೆಯಾಗಬಾರದೆಂದು ಈ ಕಚ್ಚಿ! ಅಲ್ಲೊಂದು ಕಸರತ್ತು ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ತೇಲುವ ದೋಣಿ ನಮ್ಮ ಸೊಂಟ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ತೊಡೆಯ ಮಟ್ಟ ನೀರು! ಆ ದೋಣಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಒತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಅದರ ಮೇಲೆ ಬೋರಲಾಗಿ ಬೀಳಬೇಕು ಮತ್ತಾರೋ ಕೈ ಹಿಡಿದ ದೋಣಿಯ ಒಳಗೆ ಜಗ್ಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲೇ ಶುರುವಾಯಿತು ನೋಡಿ ನಮ್ಮ ಶೋಧ. ಒಬ್ಬತನ ಔರಾದದಿಂದ ಬರುವಾಗಲೇ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವು.

“ಏನು ಮಾಮಾ ಈ ಊರಿಗೆ ಬೇರೆಯಾವ ದಾರಿ ಇಲ್ಲವೆ?”

* ಇಲ್ಲ ನಮಗೆ ಇದೊಂದೇ ದಾರಿ.

“ಸರಕಾರ ಏನು ಸವಲತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವೆ?”

* ಏನು ಸವಲತ್ತುರೀ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರ ಕರ್-ನಾಟಕ (ನಾಟಕ ಮಾಡು) ಹಾಗೆಯೇ ನಾಟಕ ಮಾಡುತ್ತಲ್ಲೇ ಇರುವುದು. ಕೆಲವರಿಗೆ ರ್ಯಾಷನ್ ಕಾರ್ಡ್ ಇದೆ. ಕೆಲವರಿಗೆ ಓಟರ್ ಕಾರ್ಡ್ ಇದೆ. ಎಲೆಕ್ಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಬಂದು ಮತ ಕೇಳಾರೆ. ಯಾರು ಶಾಸಕರಾದರೂ ನಮ್ಮ ಬವಣೆ ತಪ್ಪಿದಲ್ಲ ಎಂದನು.

ದೋಣಿ ನದಿಯ ಆಚಿದಡ ಬಂದು ಸೇರಿತು. ನಾವು ಹುಡುಕುತ್ತ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಿಯ ಮನೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ್ದೇವು ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಬರ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ನೀರು ಕೊಟ್ಟರೂ ಕೈಕಾಲು ಮುಖ ತೊಳೆದುಕೊಂಡೆವು. ಕುಡಿಯಲು ಒಂದು ತಂಬಿಗೆ ನೀರು ಒಂದು ಖಾಲಿ ಲೋಟ ನೀರು ಕೊಟ್ಟರು. ತುಸುಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸುಶಿಲ ಮಾಡಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಡಿಸಿಟ್ಟರು. ಅದನ್ನು

ಮುಗಿಸುವದರೊಳಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಚಮಚ ಬಡಿಸಿದರು. ಚಹಾ ತಂದು ಕೊಟ್ಟರು ನಾವು ಯಾವ ಮಾತನಾಡಿದರೂ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಗಂಡನೇ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. (ಅದಕ್ಕೆ ನಾನಿಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಗಂಡವೆಂದೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ). ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದುದಕ್ಕೆ ಪಂಚಾಯತ ಸದಸ್ಯರುಗಳ ಗಂಡದಿರು ಒಬ್ಬರಾದ ಮೇಲೊಬ್ಬರು ಬಂದು ಕುಳಿತರು. ಒಬ್ಬಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಪಡಸಾಲಿ (ವರಂಡಾ) ಯ ಎದುರುಗಡೆ ದಾವಣಿಯ ಕಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಕುಳಿತಳು. ಅವಳ್ಯಾರು? ಎಂದು ಕೇಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ನಮಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಉಳಿದವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಮಾತುಕತೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾರು ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ? ಮದುವೆ ಸಂಬಂಧಗಳೆಲ್ಲ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಊರು ಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು. ಅಂಗಡಿ ಸಂತೆಯಲ್ಲ ಔರಾದ-ನಿಲಂಗಾ, ಸರಕಾರಿ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಮಾತ್ರ ಭಾಲ್ಕಿ. ಹೋಗಿ ಬರಲು ಕಷ್ಟವಾಗುವುದರಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಸರಕಾರಿ ಸವಲತ್ತಿನಿಂದ ದೂರವಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಊರಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ಮರಾಠಿ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಓದಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಹೈಸ್ಕೂಲು ಶಹಾಜನಿ ಔರಾದ-ನಿಲಂಗಾ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯ, ಹುದ್ದೆಗಳು ಅವರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ನೆಂಟರಿಷ್ಟರ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮರಾಠಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಹೊರನಾಡ ಭಾಷೆಯೆಂಬಂತೆ ಕಗ್ಗಂಟು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರು ಕನ್ನಡದ ಗೋಚಿಗೆ ಬರುವದೇ ಇಲ್ಲ. ತಹಸೀಲ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಅಥವಾ ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಆಫೀಸುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರು ಯಾವಾಗ ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಯಾವಾಗ ಬೇಗನೆ ಊರು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಯೋ ಕನ್ನಡ ಕಾಡಿನಿಂದ ಯಾವಾಗ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೋ ಎಂಬ ಆತಂಕದ ಮನೋಭಾವನೆ. ಕನ್ನಡ ವಾತಾವರಣ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಕಿರಿಕಿರಿ-ಭಯಾರಣ್ಯ. ಯಾವ ಆಧಾರದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೋ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅವರಿಗೆ ಕಾಡುತ್ತದೆ.

ವಾಂಜರಖೇಡಾದ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮರಾಠಿ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದಿನ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರದ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಟ್ಟಣವಾದ ಹುಲಸೂರಿಗೆ ಬರುವ ಬದಲು ಔರಾದ ಅಥವಾ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಔರಾದ ಅಥವಾ ನಿಲಂಗಾ ಪಟ್ಟಣದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಲಾತೂರು ಇವರಿಗೆ ಅತಿಪ್ರೀತಿಯ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಅನುಬಂಧ-೪

ಸಂಸ್ಕೃತಿ:

ದಸರೆ-ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬಗಳು ಬಹು ವಿಜ್ರಂಭಣೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂಬಾಬಾಯಿ ತುಳಜಾಪೂರ ಅಂದರೆ ಇವರಿಗೆ ಇಷ್ಟ-ಶ್ರೇಷ್ಠದೇವಿ. ಪಂಥರಿಯ ಪಾಂಡುರಂಗ ಇವರಿಗೆ ತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ದೇವರಿಗೆ ಅವರು ನಂಬುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ವಚನ ಶ್ರೀ ೧೨ನೇಯ ಶತಮಾನದ ವಿಶ್ವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಲಿ, ದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳಾಗಲಿ ಅವರಿಗೆ ಪರಿಚಯವೇಯಿಲ್ಲ. ಮರಾಠಿಯ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ, ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಕಥೆ, ಲೋಕ ಸಂಗೀತ, ಭಾರುಡ ಮೀರಾ ಭಜನ್ ಮಾತ್ರ ಇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಮರಾಠಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಯನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಮಗಳು/ ಅಡ್ಡ ಹೆಸರುಗಳು

ನಾಮದೇವ, ತುಕಾರಾಮ, ಶಿವಾಜಿ, ವಿಠಲ, ರಾಮ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಕೊಂಡಿಬಾ, ಪಾಂಡುರಂಗ, ಬಾಲಾಜಿ, ಕೃಷ್ಣಾಜಿ, ಮಧುಕರ, ಧೊಂಡಿಬಾ, ಭುಜಂಗ, ಕಚರು, ತಾನಾಜಿ ಹೀಗೆ ಗಂಡಸರ ಹೆಸರಗಳಿದ್ದರೆ, ಹಿರಕನಬಾಯಿ, ತುಕಾಬಾಯಿ, ವಿಠಾಬಾಯಿ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ, ಕೊಂಡಾಬಾಯಿ, ಮಧುರಾಬಾಯಿ, ಜಮುನಾ, ಧೋಂಡುಬಾಯಿ, ಹೀಗೆ ಅವರ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರುಗಳು. ಬಗ್ಗರೆ, ಕಾರಭಾರಿ, ಜಾಧವ, ಸೂರ್ಯವಂಶಿ, ಗೋಡಬೋಲೆ, ಕಾಂಬೈ, ತೋಂಡಚಿರೆ, ಮಾಂಚ್ರಿ, ವಾಘಮಾರೆ, ಜಗತಾಪ, ಪಿಚರೋಟಿ, ಭುಜಂಗೆ, ಇತ್ಯಾದಿ ಅಡ್ಡಹೆಸರುಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ವಾಂಜರಖೇಡದ ಸಮೂಹ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಅರ್ಜುನರಾವ ಕಾಂಬಳೆ ಅವರನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿದಾಗ ಜಾಮಖಂಡಿ, ಕೊಂಗಲಿ, ಹಲಸಿ ತುಗಾಂವ, ಗೋಲು ತಾಂಡಾ, ಫತ್ತು ತಾಂಡಾ ಈ ಎಲ್ಲ ಹಳ್ಳಿಗಳು ವಾಂಜರಖೇಡದ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಊರು ಗಳಾಗಿವೆ. ಎಂದೂ ಕೆಲವು ಮಾಹಿತಿ ಹೇಳಿದರು. ಅಂತೆಯೇ ಗುಂಜರಗಾ, ಶ್ರೀಮಾಳಿ, ಅಟ್ಟರಗಾ ಮಾಣಿಕೇಶ್ವರ, ಯಲ್ಲಮ್ಮವಾಡಿ, ಹರಿವಾಡಿ, ಮೇಹಕರ ತಾಂಡಾ, ಸಾಯಗಾಂವ ತಾಂಡಾ ಈ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಾಮಗಳು ಅಳವಾಯಿ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಾಗಿವೆ ಎಂದು ಸಮೂಹ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿ ಗಳಾಗಿರುವ ಭಾನುದಾಸ ಕಾರಬಾರಿಯವರು ತಿಳಿಸಿದರು. ಹುಲಸೂರ- ಈ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ವ್ಯವಹಾರದ ಪಟ್ಟಣ, ಬ್ಯಾಂಕ್, ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆ, ಕಾಲೇಜು ಜೀವನೋಪಯೋಗಿ ವಸ್ತುಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೂ ಹುಲಸೂರು ಇವರಿಗೆ ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಭಾಷೆ ಮರಾಠಿ, ಅವರಾಡುವ ಮಾತುಗಳು. ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ ತಾಲೂಕಿನ ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಣವಾಗಿದ್ದ ಇದು ಈ ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬ ಶಾಸಕ (ಮೀಸಲು)

ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಅನೇಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳು ಆಗಿವೆ. ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರ ವೀರಪ್ಪ ರವರು ಶಾಸಕರಿರುವಾಗ ಈ ಪಟ್ಟಣದ ದನಿ ಎತ್ತುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರಾದ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀ ರಾಜೇಂದ್ರವರ್ಮರವರು ಶಾಸಕರಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆ, ಸಾರಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಸ್ಯೆ, ರೈತರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿ ಬೇಕಾದ ಸವಲತ್ತುಗಳು ಅವರು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದ ಆರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಹುಲಸೂರ ಮೀಸಲು ಕ್ಷೇತ್ರ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದರಿಂದ ಈ ಭಾಗ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಆಗರ ವಾಗಿದೆ. ಯಾರೂ ಕೇಳದ ಪಟ್ಟಣವಾಗಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿ ಕುಂದು ಹೋಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಈ ಮೀಸಲು ಕ್ಷೇತ್ರದ ಎಲ್ಲ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಸೌಲಭ್ಯ ವಂಚಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಹುಲಸೂರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಶಾಸಕರ ರೂಪವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಈ ಭಾಗದ ಸಮಸ್ಯೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ತಾಲೂಕು ಸೇರುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಜಗದೀಶ್ ಶೆಟ್ಟರ್ ಈ ಹಿಂದೆ ಭಾರತೀಯ ಜನತಾ ಪಾರ್ಟಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ತಾಲೂಕು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ರಾಜೇಂದ್ರ ವರ್ಮಾ, ಶ್ರೀ ಎಂ.ಜಿ. ರಾಜೋಳಿ, ಅಶೋಕ ರಾಜೋಳಿ ಅವರಿಗೆ ಇದರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಭಾಲ್ಕಿ ತಾಲೂಕಿನ ವಾಂಜರಬೇಡಾ ಭಾಗದ ಹಳ್ಳಿಗಳು, ಅಳವಾಯಿ ಭಾಗದ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಬಹಳ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರಣ ಭಾಲ್ಕಿ ನಮ್ಮೂರಿನಿಂದ ಬಹುದೂರ. ಯಾವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ನಮಗೆ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಹುಲಸೂರ ತಾಲೂಕು ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬೇಗ ಬೇಗನೆ ಸ್ವತಹ ನಾವೇ ಬಗೆ ಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ಮತ್ತೊಂದು ಆಶಾವಾಸವೇನೆಂದರೆ, ಹುಲಸೂರು ಮೀಸಲು ಕ್ಷೇತ್ರ ಹೋದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಈಗ ತಾಲೂಕು ಕೇಂದ್ರವಾದುದರಿಂದ ಈ ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಾಸಕರ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ದೊರೆಯುವದೆಂಬುದು. ಆದರೂ ಈ ಭಾಗದ ಜನರು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಅಘಾತಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ ತಾಲೂಕಿನ ಆಲಗೂಡು, ಲಾಡವಂತಿ, ಉಜಳಂಬ, ಭಾಲ್ಕಿ ತಾಲೂಕಿನ ಅಳವಾಯಿ, ಗುಂಜರಗಾ, ಶ್ರೀಮಾಳಿ, ಅಟ್ಟರಗಾ, ಮಾಣಿಕೇಶ್ವರ, ಎಲ್ಲಮವಾಡಿ ಹರಿವಾಡಿ, ಮೇಹಕರ ತಾಂಡಾ, ಸಾಯಗಾಂವ ತಾಂಡಾ, ಫತ್ತು ತಾಂಡಾ, ಜಾಮಖಂಡಿ, ಕೊಂಗಳಿ, ವಾಂಜರಬೇಡ, ತುಗಾಂವ (ಎಚ್) ಗೋಲು ತಾಂಡಾ, ವಾಂಜರಬೇಡಾ ತಾಂಡಾ, ಈ ಮುಂತಾದ ಹಳ್ಳಿಗಳು ೧೯೫೬ರ ಭಾಷಾವಾರು ಆಧಾರಿತ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವು. ಅದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಸಮಸ್ಯೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ ಸಮಸ್ಯೆಗೀಡಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಸ್ಥಳಿಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಈ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಜಾತಿ. ಮರಾಠಾ, ಮರಾಠಿ ಮನೆ ಮಾತಾಗಿರುವ ನಮಗೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಬಹುದಿತ್ತು ಎಂಬ ಆತಂಕದ ಭಾವನೆ ಅವರದು.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ನಮ್ಮದಲ್ಲ ಈಗ ಕನ್ನಡವೇ/ಕರ್ನಾಟಕವೇ ನಮ್ಮದೆಂದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಲಿಸಲು ಮುಂದಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಗಡಿ ಭಾಗದವರು. ಅಳವಾಯಿ ಭಾಗದ ಸಮೂಹ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಭಾನುದಾಸ ಕಾರಭಾರಿ (೭೭೬೦೬೦೨೧೫೨) ಇವರು ಭಾಲ್ಕಿ/ ಬೀದರ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ-ಕನ್ನಡವೆಂದು ಈ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಪಠ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಒತ್ತಡದ ಮೇರೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ೨೦೧೦ ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳು ಆರಂಭ ವಾದವು, ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮಕ್ಕಳ ದಾಖಲೀಕರಣವೂ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಆದರೆ ವಿಪರ್ಯಾಸ ದ ಸಂಗತಿವೇನೆಂದರೆ, ಈ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ ಶಿಕ್ಷಕರ ಕೊರತೆಯಿದೆ. ಯಾವ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರೂ ನಿಯೋಜಿತ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಾತ್ರ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವರು ವಾಪಸ್ಸಾಗುವ ಸಮಯ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು ಬೇಗನೇ ತನ್ನಿಚ್ಛೆಯ ಮೇರೆಗೆ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ದಟ್ಟ ಕನ್ನಡದ ವಾತಾವರಣದ ಕಡೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ವರ್ಗವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಕನ್ನಡ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸುವ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಶ್ರೀ ಕಾರಭಾರಿಯವರ ಹೃದಯ ಮಿಡಿತದ ಭಾವನೆ. ಸರ್ಕಾರ ಈಗ ಯಾವ ರೀತಿ ವೈದ್ಯರಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಆದೇಶವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಶಿಕ್ಷಕರ ಹುದ್ದೆಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕನ್ನಡಿಗ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಗಡಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲೇ ಬೇಕೆಂಬ ಕಡ್ಡಾಯವಾದ ಆದೇಶವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಹೊರಡಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಅವರ ಭಾವನೆ.

ಅಳವಾಯಿ ಶಾಲೆಯ ಶಾಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಅತ್ತಿನಂದನ ಭಂಡಾರಿಯವರು ನಾವು ಹಿಂದೆ ಕನ್ನಡ ನಮಗ್ಯಾಕೆ ಬೇಕು? ಕನ್ನಡವನ್ನು ನಾವು ಯಾಕೆ ಕಲಿಯಬೇಕು? ಎಂಬೆಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮಾಡಿ ನಾವು ಕನ್ನಡ ಕಲಿಯಲಿಲ್ಲ. ಈ ನಮಗೆ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಯುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗಕ್ಕೂ, ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಆದ್ಯತೆ ಕೊಡುತ್ತಲಿದೆ. ಈ ಪ್ರಯುಕ್ತ ನಾವು ಕನ್ನಡ ಕಲಿಯ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತೆಲ್ಲ ಮರಾಠಿ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡದ ದಟ್ಟವಾದ ವಾತಾವರಣವಿದ್ದರೂ ಮಕ್ಕಳು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅನುವಾರ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸು. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೂ ದಟ್ಟವಾದ ಮರಾಠಿಯ ವಾತಾವರಣವಿದ್ದರೂ ಮಕ್ಕಳು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಬೀದರ ಭಾಲ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡ-ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠವಾದ ಸಭೆ ಸಮಾರಂಭಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆಯೋ ಅದೇ ರೀತಿಯಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಈ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ಜಾಗೃತಿಗೊಳಿಸುವಂಥ ಸಭೆಗಳು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ನಡೆಯಬೇಕು. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ಕಾರ್ಯಗಾರಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು

ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅಳವಾಯಿ ಭಾಗದ ಸಮೂಹ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಅರ್ಜುನರಾವ ಕಾಂಬಳೆ (೯೮೮೦೮೦೪೪೩೨) ಅವರು ನಾನು ಮರಾಠಿ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು ನಾನೆಷ್ಟು ಪರಿಧಾಡಿದ್ದೇನೆಂಬುದು ಹೇಳ ತೀರದು. ಈ ಪರಿಧಾಟದ ಫಲದಿಂದಲೇ ನಾನು ಕನ್ನಡ ಓದಲು ಬರೆಯಲು ಕಲಿತದ್ದು. ಹಾಗಾಗಿ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಾನು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿಯೇ ಓದಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನಗಾದ ಕಷ್ಟಗಳು ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬರಬಾರದೆಂದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಸಮೂಹ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದ ಶ್ರೀಕಾರಭಾರಿ ನನ್ನ ಅಧೀನಕ್ಕೊಳಗಾದ ಶಾಲಾ ಊರುಗಳೆಂದರೆ ವಾಂಜರಖೇಡಾ, ಜಾಮಖಂಡಿ, ಕೊಂಗಳಿ, ತುಗಾಂವ (ಎಚ್) ವಾಂಜರಖೇಡಾ ತಾಂಡಾ. ಈ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದಾಖಲೀಕರಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರು ಜಾಗೃತವಹಿಸಿ ಈ ಗಡಿನಾಡು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಪರ ಸಂಘಟನೆಯು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಏನು ಕಲಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇಡಿಯ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೊಡುಗೆ ಏನೆಂಬುದು ತೋರಿಸಿಕೊಡುವ ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಇವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಬಗ್ಗೆ ಕಳಕಳಿ, ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಬೇಕು. ಅಳವಾಯಿಯ ಸಮೂಹ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಅರ್ಜುನರಾವ ಕಾಂಬಳೆಯವರು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಡಿನಾಡಾದ ನಮ್ಮ ಭಾಗಕ್ಕೆ (ಜಾಮಖಂಡಿ, ಕೊಂಗಳಿ, ವಾಂಜರಖೇಡಾ, ತುಗಾಂವ (ಎಚ್) ಮತ್ತು (ತಾಂಡಾಗಳ) ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನ ಮಾನಗಳು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಮಾನದಂಡವಿರಬೇಕು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆ ಹಾಗೂ ಉಪನ್ಯಾಸಕರ ಹುದ್ದೆಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಭಾಗದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾದ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು ಆಗ ಮಾತ್ರ ಈ ಭಾಗದ ಜನರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇಂಥ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಿತಿ ಚಿಂತಾಜನಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಂದು ಉದ್ಘಾರ ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮರಾಠಿ ಶಿಕ್ಷಕ ಹಾಗೂ ಸಮೂಹ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರಾದ ಈ ಮೇಲೆ ಹೆಸರಿಸಲಾದ ಶ್ರೀ ಅರ್ಜುನರಾವ ಕಾಂಬಳೆ ಹಾಗೂ ಭಾನುದಾಸ ಕಾರಭಾರಿಯವರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿಯೇ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಿರಾದ ತಾಲೂಕಿನ ಹಾಲಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಅರುಣಕುಮಾರ ಟೊಂಪೆ ಯವರು, ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಿತಿ ಅಷ್ಟು ಗಂಭೀರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತದಿಂದಾಗಿ ಮರಾಠಿ ಮನೆಮಾತಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರು ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂಬಂತೆ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಯುತ್ತಿಲ್ಲದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಸಿ.ಇ.ಟಿ. ಮುಂತಾದ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ಕೇಳುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಕೋಟಾ. ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಹಾವಳಿ, ಹಾಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ

ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಂದ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಗಡಿನಾಡ ಕೋಟಾದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು; ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಪಠ್ಯ ಪಠ್ಯೇತರ ವಿಷಯಗಳ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಭಾಲ್ಕಿಯಿಂದ ಸುಮಾರು ಕೇವಲ ೬ ಕಿ.ಮೀ. ಮಾತ್ರ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಕೋಟಗ್ಯಾಳವಾಡಿ ಎಂಬ ಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳಿ ಇಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆ ಮನೆ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮರಾಠಿ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟೆಯಲ್ಲ ಮರಾಠಿ ಮಾಧ್ಯಮದ ಒಂದು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಯೂ ತೆರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಎಂಬಂತೆ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ದಾಖಲೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈ ಮರಾಠಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯೆ ಅಲ್ಲಿ ಚಿಂತಾಜನಕವಾಗಿದೆ ಎಂದು. ಅಲ್ಲಿಯ ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕ ಮಾಣಿಕ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ನಂಟಪ್ಪಿಕೆ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನೆ ಮದುವೆಯಾಗುವುದಾಗಿ ಇಂದಿನ ಯುವಕರು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಕನ್ನಡದಿಂದಲೇ ಏಳಿಗೆ ಕನ್ನಡದಿಂದಲೇ ಬಾಳಿಗೆ, ಕನ್ನಡದಿಂದಲೇ ಮುಕ್ತಿ ಎಂಬುದು ಮರಾಠಿ ಮಾಧ್ಯಮದ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಯುಂಟಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮೇಶ್ವರ ಪದವಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಪದವಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದಿರುವ ಶ್ರೀಮತಿ ಮಾಯಾವತಿ ಇವರನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿದರೆ ಸರ್ ನಾನು ಚಿಕ್ಕವಳಿರುವಾಗ ಕಮಲನಗರಕ್ಕೆ ಮಾಮನ ಮನೆಗೆ ನಾನು ಆಗಾಗ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಬಸ್ಸಿನಲಿಯಾಗಲಿ, ರೈಲ್ವೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮರಾಠಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೇ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಆದರೆ ಈಗ ಆ ವಾತಾವರಣ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಕನ್ನಡವನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಸುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಮಾಮನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಮರಾಠಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಕನ್ನಡ ವಾತಾವರಣವಾಗಿದೆ ಎಂದಳು.

******* ಮುಕ್ತಾಯ *******